

Wójt Gminy Lipie

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU OGÓLNEGO GMINY LIPIE

Opracowanie:

mgr inż. arch. Aleksandra Woźniak – Janeczek

mgr inż. arch. Krzysztof Kobiela

Gliwice, sierpień 2025

Spis treści

I. DANE OGÓLNE	4
1. Przedmiot opracowania	4
2. Podstawa prawna opracowania prognozy	4
3. Cel i zakres prognozy	4
4. Metodyka, materiały wykorzystane do sporządzenia prognozy	6
II. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI NA POZIOMIE UE, KRAJU I REGIONU	7
1. Dokumenty na poziomie unijnym	7
2. Dokumenty na poziomie krajowym:	9
3. Dokumenty na poziomie regionalnym	14
4. Dokumenty na poziomie powiatowym	26
III CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA OBSZARU	28
1. Położenie fizyczno-geograficzne oraz rzeźba terenu (geomorfologia)	28
2. Budowa geologiczna i surowce materialne:	31
3. Warunki hydrologiczne. Hydrografia terenu	32
4. Klimat i warunki meteorologiczne	35
5. Zasoby przyrodnicze – szata roślinna i świat zwierząt	37
6. Jakość powietrza	39
7. Złoże	40
8. Hałas	42
9. Promieniowanie elektromagnetyczne	42
10. Obszary chronione na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody i dyrektyw unijnych	43
10.1. Formy ochrony przyrody	43
11. Obszary zagrożone powodzią i ochrona przeciwpowodziowa	60
IV. UWARUNKOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE	65
V. USTALENIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY Lipie	67
1. Przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego Gminy Lipie	67
2. Określenie stref planistycznych w planie ogólnym Gminy Lipie	67
3. Wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy [OUZ]	70
4. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wynikające z Audytu Krajobrazowego	72
3. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe	73
VI. KIERUNKI I PRZEWIDYWANA INTENSYWNOŚĆ NIEPOŻĄDANYCH PRZEKSZTAŁCEŃ I DEGRADACJI ŚRODOWISKA PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU OBSZARU, W SYTUACJI BRAKU PLANU – WARIANT „0”	91
VII. IDENTYFIKACJA ODDZIAŁYWAŃ ZWIĄZANYCH Z PLANOWANYMI FUNKCJAMI OBSZARU	93

VIII.	PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA – ANALIZA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ.	94
1.	Wody powierzchniowe i podziemne	94
2.	Klimat	96
3.	Gleby	96
4.	Powietrze atmosferyczne	96
5.	Klimat akustyczny	97
6.	Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące	99
7.	Odpady	102
8.	Zasoby przyrodnicze	102
9.	Krajobraz	102
IX	ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z USTALENIAMI POG	109
X	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PLANIE OGÓLNYM	110
XI	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	110
XII	PROGNOZOWANY WPŁYW USTALEŃ PLANU NA RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII	111
XIII.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	112
XIV	. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	115
XV	. ANALIZA ZGODNOŚCI UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW Z USTALENIAMI PLANU ORAZ DYNAMIKI ZMIAN W STRUKTURZE UŻYTKOWANIA	115
XVI	. OCENA SKUTKÓW REALIZACJI PLANU NA ŚRODOWISKO	115
XVII	. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	117
XVIII	. BIBLIOGRAFIA	122

I. DANE OGÓLNE

1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko

2. Podstawa prawna opracowania prognozy

- 1) Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. 2023, poz. 1130 ze zm.),
- 2) Ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112);
- 3) Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. 2024, poz. 54 z późn. zm.), oraz na szczeblu międzynarodowym:
- 4) Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- 5) Dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

3. Cel i zakres prognozy

Podstawowym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest analiza rodzaju i zakresu możliwych oddziaływań na środowisko zawartych w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jak również wskazanie rozwiązań planistycznych zoptymalizowanych dla stanu środowiska, poprzez:

- identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów ustaleń planu na biofizyczne i zdrowotne komponenty środowiska przedmiotowego obszaru,
- eliminację lub optymalizację rozwiązań i ustaleń planu niewskazanych ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców,
- pełne poinformowanie podmiotów planu, tj. wnioskodawców, społeczności lokalnej lub organów samorządu
- o skutkach wpływu ustaleń planu dla środowiska przyrodniczego.

Projektem planu ogólnego objęto obszar gminy Lipie w jej granicach administracyjnych, tj. 99,05 km².

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego planu miejscowego wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.).

Stosownie do art. 46 pkt 1) ww. ustawy, projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach tego postępowania, zgodnie z art. 51 ust. 1, organ opracowujący projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy jest zobowiązany do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko,

z uwzględnieniem wytycznych zawartych w art. 51 ust. 2 ustawy, zgodnie z którymi prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne
- f) i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne,

- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres prognozy uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo z dnia 21.06.2024 r. r. znak: WOOŚ.411.38.2024.AOK) oraz przez Państwowego Powiatowego Inspektora

Sanitarnego w Kłobucku (Opinia Sanitarna z dnia 09.04.2024 r., znak: ONS-NZ.9022.51.2024) obejmuje elementy, o których mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1, 2, 3 ustawy.

Niniejsze opracowanie zawiera określone w ww. uzgodnieniach aspekty, mogące mieć wpływ na stan środowiska naturalnego, życia i zdrowia ludzi, w tym m.in. w zakresie sposobu odprowadzania ścieków, ochrony wód podziemnych i wód powierzchniowych, zaopatrzenia w wodę oraz oddziaływania hałasu i promieniowania elektromagnetycznego.

W prognozie przeprowadzono również analizę wzajemnego oddziaływania planowanego zagospodarowania obszaru objętego planem oraz terenów sąsiednich, a także wskazano zagrożenia wynikające z potencjalnych skumulowanych oddziaływań planowanego i istniejącego zagospodarowania tych terenów.

Ponadto dokonano oceny potencjalnego wpływu realizacji ustaleń planu na obszary Natura 2000:

- Rezerwat przyrody Szachownica - Obszar NATURA 2000 Szachownica
- Rezerwat przyrody Stawiska - Obszar Natura 2000 Stawiska

Prognoza opracowana została w języku niespecjalistycznym, co stanowi o przystępności zawartych w niej informacji dla wnioskodawców i osób zainteresowanych.

4. Metodyka, materiały wykorzystane do sporządzenia prognozy

Prognozę oddziaływania na środowisko na terenie gminy Lipie sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki istniejącego stanu zasobów środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań oraz obszarów prawnie chronionych i tendencji niektórych zjawisk, procesów przyrodniczych. Wykorzystano również metody analityczne, badania fizyczne, analizy map, zdjęć lotniczych i satelitarnych, zbiory statystyczne i meteorologiczne.

W pierwszej kolejności zdefiniowano zakres przestrzenny prognozy oraz stworzono ramy dla analizy i oceny obszaru badań, celem określenia powiązań i zależności obszaru objętego projektem planu ogólnego z otoczeniem oraz oddziaływań, których przewidywany wpływ na środowisko może mieć niepożądane skutki. Następnie określono kierunki w zakresie optymalizacji rozwiązań dla obszarów funkcjonalnych przyjętych w projekcie planu. Istotnym elementem okazało się wskazanie metod monitorowania zjawisk zachodzących w analizowanych obszarach oraz skuteczności prowadzonej dla nich polityki ekologicznej.

Na podstawie analizy uwarunkowań środowiskowych, obejmujących zwłaszcza stopień wrażliwości i podatności środowiska na degradację oraz ustaleń planu ogólnego dotyczących projektowanych sposobów użytkowania i zagospodarowania terenów – dokonano weryfikacji rozwiązań planistycznych oraz wskazano obszary oraz tereny o różnej wadze skutków środowiskowych.

Ponadto w prognozie uwzględniono informacje zawarte w dokumentach powiązanych z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipie, w tym:

- OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE DLA GMINY LIPIE
- STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2030 „Śląskie 2030”
- PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+
- PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
- PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2023-2028

- STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KŁOBUCK 2016-2026
- PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA Z PLANEM GOSPODARKI ODPADAMI DLA POWIATU KŁOBUCKIEGO
- STRATEGIA ROZWOJU GMINY LIPIE DO 2030
- AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

II. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI NA POZIOMIE UE, KRAJU I REGIONU

Proгноza oddziaływania na środowisko tworzona jest w oparciu, m.in. o ustalenia innych dokumentów na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym. W dokumentach tych istotne miejsce zajmują zagadnienia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Wśród nich wyróżnić należy:

1. Dokumenty na poziomie unijnym

➤ PROGRAM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ŚRODOWISKA / „8. EAP”/

Wśród kluczowych dokumentów należy wyróżnić 8. Program Działań w Zakresie Środowiska (8.EAP), przyjęty Decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/591 z dnia 6 kwietnia 2022 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. Dokument wszedł w życie dnia 2 maja 2022 r.

Program wspiera cele Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie środowiska i klimatu. Jest okazją do ponownego wyrażenia zaangażowania UE w realizację wizji na rok 2050 zawartej w poprzednim programie, tj. 7. EAP, tj. zapewnienia wszystkim dobrostanu przy jednoczesnym poszanowaniu granic możliwości planety. We wniosku dotyczącym 8. EAP wezwano do aktywnego zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, aby zapewnić skuteczne wdrażanie unijnych przepisów dotyczących klimatu i środowiska. Stanowi on podstawę UE do realizacji agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i jej celów zrównoważonego rozwoju. 8. EAP ma na celu przyspieszenie przejścia na neutralną dla klimatu, zasobooszczędną i regeneracyjną gospodarkę, która będzie dawać planecie więcej, niż sama z niej czerpie. Uznaje się w nim, że dobrostan i dobrobyt człowieka zależą od zdrowych ekosystemów, w których funkcjonujemy. Opierając się o założenia Europejskiego Zielonego Ładu w 8. EAP przedstawiono sześć priorytetów, którymi są:

- Cel priorytetowy 1: osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- Cel priorytetowy 2: wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- Cel priorytetowy 3: dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- Cel priorytetowy 4: osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,

- Cel priorytetowy 5: ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- Cel priorytetowy 6: redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

➤ **„EUROPA 2020 – STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU”**

To długookresowy program rozwoju społeczno – gospodarczego Unii 2008 Europejskiej na lata 2010 – 2020. Został zatwierdzony przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 r., zastępując w ten sposób realizowaną w latach 2000 – 2010 Strategię Lizbońską. Nowa strategia otworzyła dyskusję na temat przyszłości gospodarki wspólnotowej oraz kierunków rozwoju Unii Europejskiej, bazując na doświadczeniach Strategii Lizbońskiej, której porażkę upatrywano zwłaszcza w zbyt obszernym programie, słabej koordynacji i sprzecznych celach oraz braku politycznej determinacji ze strony Państw Członkowskich. Przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso temat ww. strategii wypowiedział się następująco: *„Europa 2020 to unijna strategia wzrostu na najbliższe dziesięciolecie. W zmieniającym się świecie UE potrzebna jest inteligentna i zrównoważona gospodarka sprzyjająca włączeniu społecznemu. Równoległa praca nad tymi trzema priorytetami powinna pomóc UE i państwom członkowskim w uzyskaniu wzrostu zatrudnienia oraz zwiększeniu produktywności i spójności społecznej. Unia wyznaczyła sobie konkretny plan obejmujący pięć celów w zakresie zatrudnienia, innowacji, edukacji, włączenia społecznego oraz zmian klimatu/energii – które należy osiągnąć do 2020 r. W każdym z tych obszarów wszystkie państwa członkowskie wyznaczyły z kolei własne cele krajowe. Konkretnie działania na poziomie zarówno unijnym, jak i krajowym wzmocniają realizację strategii.”*

➤ **ZRÓWNOWAŻONA EUROPA DO 2030 ROKU.**

We wrześniu 2015 r. podczas Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych kraje na całym świecie podpisały Agendę na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030.

Zrównoważony rozwój to rozwój pozwalający zaspokajać potrzeby obecnego pokolenia w taki sposób, aby nie uniemożliwić zaspokojenia potrzeb przyszłym pokoleniom. Idea ta jest głęboko zakorzeniona w polityce europejskiej. Główne cele:

- **Nadrzędna strategia UE w zakresie celów zrównoważonego rozwoju kierująca działaniami UE i jej państw członkowskich**

Ten scenariusz przewiduje przyjęcie celów zrównoważonego rozwoju na najwyższym szczeblu politycznym UE, co uczyni je podstawą przyszłych działań i strategii politycznych. Instytucje UE i państwa członkowskie, w tym władze regionalne i lokalne, będą ze sobą bliżej współpracować w celu zapewnienia lepszej koordynacji. Opracowany zostanie proces wdrażania służący monitorowaniu postępów, w którym określone zostaną kluczowe etapy realizacji do 2030 r.

- **Kontynuacja włączania przez Komisję celów zrównoważonego rozwoju do wszystkich istotnych polityk UE niezależnie od działań państw członkowskich**

Cele zrównoważonego rozwoju nadal będą inspirować procesy decyzyjne w Komisji oraz wyznaczać kierunek rozwoju strategii na rzecz wzrostu gospodarczego UE po 2020 r., nie wykluczy to jednak innych priorytetów politycznych, a państwa członkowskie nie będą zobowiązane do wspólnej realizacji tych celów w całej UE. Takie podejście dałoby państwom członkowskim, w tym władzom regionalnym i lokalnym, większą swobodę decydowania o tym, czy i w jaki sposób uwzględnią w swojej pracy cele zrównoważonego rozwoju.

- **Większy nacisk na działania zewnętrzne przy jednoczesnej koncentracji obecnych ambicji w zakresie zrównoważonego rozwoju na szczeblu UE**

UE pod wieloma względami jest liderem w zakresie realizacji celów zrównoważonego rozwoju. Może korzystać ze swojego doświadczenia, kontynuując pracę na tym polu oraz wspierając dalszy rozwój innych państw. UE może zdecydować o intensywniejszej promocji swoich norm środowiskowych, społecznych i zarządczych za pośrednictwem umów handlowych i negocjacji wielostronnych. Może także jeszcze bardziej zacieśnić współpracę z organizacjami międzynarodowymi o takich samych aspiracjach.

2. Dokumenty na poziomie krajowym

➤ KONSTYTUCJA RZECZPOSPOLITEJ POLSKI z dnia 2 kwietnia 1997 r.

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej znaleźć można szereg postanowień, które w sposób bezpośredni odnoszą się do ochrony środowiska. Największe jednak znaczenie ma **art. 5 Konstytucji RP**, który stanowi, iż **„Rzeczpospolita Polska (...) strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”**.

Oznacza to, iż jedną z podstawowych funkcji państwa polskiego jest zapewnienie ochrony środowiska, a u podstaw realizacji tej i innych funkcji leży zasada **zrównoważonego rozwoju** (ang. *sustainable development*) – takiego rozwoju społeczno – gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, poprzez zapewnienie dostępu do zasobów zarówno odnawialnych, jak i nieodnawialnych, wzrostu jakości życia w czystym i naturalnym środowisku, wzrostu ekonomicznego dokonującego się poprzez bardziej efektywne wykorzystanie surowców i innych zasobów przyrody, racjonalizację zużycia energii i pracy, a także rozwój proekologicznych technologii oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego – w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Kryteria zrównoważonego rozwoju powinny być uwzględniane we wszystkich dokumentach związanych z planowaniem przestrzennym, jak również w politykach, strategiach, planach lub programach obejmujących strategiczne sektory gospodarki. Do pojęcia trwałego i zrównoważonego rozwoju odwołują się ponadto traktaty Unii Europejskiej oraz liczne dokumenty i umowy międzynarodowe, w tym dokumenty ratyfikowane przez Polskę. Zgodnie z art. 74 KRP ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom, jak również wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska. Jednocześnie każdy obywatel ma

prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska. Z kolei art. 86 wskazuje, iż każdy obywatel obowiązany jest do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa Prawo ochrony środowiska.

➤ **POLSKA 2025. NOWY MOTOR WZROSTU W EUROPIE. DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA TRWAŁEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU.**

Dokument ten został opracowany jako rządowa strategia rozwoju. Jest to pierwszy w Polsce plan o takim charakterze, a jego uszczegółowieniem jest pożądana wizja Polski w roku 2025. Strategia określa podstawy i związki dla rozwoju wiążące politykę społeczną, gospodarczą, ochrony środowiska oraz gospodarki przestrzennej i regionalnej w Polsce. Cel nadrzędny wyznaczyła koncepcja trwałego i zrównoważonego rozwoju wraz z przyjętym paradygmatem ładu społecznego, opartym na poszanowaniu praw człowieka, akceptacji wartości rodziny, realizacji zasady subsydiarności oraz dbałości państwa o wspólne dobro, o tożsamość narodową i suwerenność.

Dokument Polska 2025 zakłada upodabnianie się struktury gospodarki polskiej do struktury gospodarek w wysoko rozwiniętych krajach Unii Europejskiej. Jednak z uwagi na odmienną uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych w stosunku do innych państw członkowskich założono, że realizacja i ew. weryfikacja stworzonych celów i zadań strategii będzie uzależniona od indywidualnej polityki państwa polskiego. Pomimo otwartego charakteru, strategia uzyskała jednocześnie status dokumentu nadrzędnego nad wszelkimi dokumentami planistycznymi, strategiami krótko i średnio terminowymi, politykami i programami sektorowymi opracowywanymi przez organy administracji publicznej.

Kontekst zasady zrównoważonego rozwoju został ujęty m.in. w odniesieniu do procesów związanych z rozwojem społeczno – gospodarczym, który powinien dokonywać się w sposób jak najmniej zagrażający środowisku, przy czym pojęcie „środowiska” rozumiane jest tutaj szeroko, gdzie elementem środowiska jest nie tylko świat przyrodniczy, ale również człowiek – jako integralna jego część. W konsekwencji, jako jeden z priorytetów, wskazano sukcesywne eliminowanie działań gospodarczych szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz promowanie gospodarowania „przyjaznemu” środowisku, zmianę modelu produkcji i modelu konsumpcji oraz przywracanie środowiska do właściwego stanu wszędzie tam, gdzie nastąpiło naruszenie równowagi przyrodniczej. Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego jest bowiem jednym z niezbędnych warunków do zapewnienia człowiekowi egzystencji w czystym i naturalnym środowisku, które stanowi jednocześnie element dynamicznego rozwoju społeczno – gospodarczego.

➤ **KONCEPCJA ROZWOJU KRAJU 2050 (projekt w opracowaniu)**

Koncepcja Rozwoju Kraju 2050 (KRK 2050) to dokument wizyjny, który będzie kierunkowskazem w zarządzaniu rozwojem Polski oraz będzie stanowić punkt wyjścia dla prowadzenia polityki rozwoju rządu w średnim i krótkim horyzoncie czasowym. Koncepcja ma stać się dokumentem łączącym planowanie społeczno – gospodarcze z przestrzennym. W przestrzeni zachodzi większość procesów rozwojowych, które bezpośrednio lub pośrednio kształtują nasze środowisko życia. Proces opracowania wizji rozwoju Polski do roku 2050 – Koncepcji Rozwoju Kraju (KRK 2050) – będzie naszą odpowiedzią na to wyzwanie. Koncepcja

Rozwoju Kraju 2050 to długookresowy dokument wizyjny, który będzie: identyfikował kluczowe światowe i krajowe trendy kształtujące przyszłość w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej, wskazywał zestaw najważniejszych wyzwań rozwojowych, z jakimi mierzy i mierzyć się będzie Polska, formułował możliwe scenariusze rozwojowe, rekomendował strategiczne wybory w ramach polityk publicznych w perspektywie roku 2050. Przygotowanie dokumentu takiego jak KRK wynika z: wniosków z analizy funkcjonalności systemu zarządzania rozwojem, potrzeby ujęcia w jednym dokumencie tematyki społeczno – gospodarczej oraz przestrzennej i środowiskowej – do tej pory funkcjonujących w odrębnych dokumentach i strategiach.

Koncepcja wskazuje wyzwania rozwojowe Polski – możliwe bariery i potencjały w perspektywie kilkudziesięciu lat (do 30 lat) na bazie zidentyfikowanych trendów, które w największym stopniu będą wpływały na Polskę. O wyborze takiego podejścia przesądzą dynamika zmieniającej się rzeczywistość, trudne do kwantyfikacji i linearnego modelowania procesy społeczne, gospodarcze, przestrzenne, związki między gospodarką a środowiskiem, od którego uzależnione są społeczeństwa, a także niepewność prognoz w długim horyzoncie. Dokument ten, formułując scenariusze rozwoju kraju, ma także stworzyć przestrzeń do szybszego podejmowania wyborów strategicznych oraz lepiej zorganizowanego i przewencyjnego reagowania na potencjalne kryzysy. Koncepcja pokazuje sposoby łączenia podstawowych wymiarów: społecznego, gospodarczego, przestrzennego i dodatkowo wymiaru instytucjonalnego oraz środowiskowego, tak by działania polityk mogły osiągnąć efekt synergii. Proces opracowywania Koncepcji idzie w kierunku sięgnięcia po nowe, innowacyjne techniki i narzędzia partycypacyjnego planowania. Ta odsłona prac nad Koncepcją ma na celu urzeczywistnienie pełnego partnerstwa oraz wypracowanie i „wprowadzenie do systemu” nowatorskich sposobów poznawania, zrozumienia, przeanalizowania wiedzy, potrzeb, oczekiwań, interesów, pomysłów rozwiązań oraz wizji poszczególnych stron dialogu. Prace nad dokumentem obejmują możliwie reprezentatywną grupę użytkowników różnego typu przestrzeni.

➤ **POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA 2030 – STRATEGIA ROZWOJU W OBSZARZE ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

W dniu 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła "Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" – PEP2030. PEP2030 staje się najważniejszym dokumentem strategicznym w tym obszarze.

Rolą Polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Polityka wzmacnia działania rządu polegające na budowie innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Polityka ekologiczna państwa 2030 jest strategią w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR.

W rezultacie cel główny Polityki, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami

gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz o poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce.

Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030 r.).

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji, takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają na określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, głównej przyczyny powstawania smogu.

Ponadto, w związku z coraz częstszym występowaniem na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz ważne będzie podejmowanie działań związanych z **adaptacją do zmian klimatu**. Celem jest przeciwdziałanie **miejskim wyspom ciepła**, **rozbudowa terenów zieleni** oraz powszechniejsze **retencjonowanie** wody na terenach miast i wsi.

➤ STRATEGIA NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMINA LATA 2021– 2030

16 lutego 2021 roku rząd przyjął **Strategię na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami** na lata 2021–2030 (publikacja w dniu 25.02.2021 r. w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", poz. 218).

Opracowanie i przyjęcie Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami stanowi wypełnienie jednego z podstawowych warunków horyzontalnych finansowania polityki spójności UE w latach 2021-2027, jakim jest implementacja postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych poprzez ustanowienie ram

całościowej polityki krajowej na rzecz osób niepełnosprawnych. Opracowanie Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami wynika również z zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2021 (z perspektywą do 2030 r.), przyjętej uchwałą Rady Ministrów z 14 lutego 2017 r.

Realizacja działań zawartych w Strategii ma umożliwić osobom z **niepełnosprawnościami** niezależne życie społeczne oraz zawodowe i pełny udział we wszystkich jego sferach. Celem głównym Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Dokument uwzględnia postulaty środowiska osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami i zakłada kompleksowe, horyzontalne, ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełnosprawnościami, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i włączenia społecznego. Na podstawie diagnozy stanu faktycznego wskazano 8 obszarów priorytetowych Strategii, dla których sformułowano następujące działania:

- **„Niezależne życie”**, Działania, których nadrzędnym celem jest zagwarantowanie osobom z niepełnosprawnościami prawa do niezależnego życia wynikającego z artykułu 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych
- **„Dostępność”**. Jest to z podstawowych warunków uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. Stanowi ona o możliwości wykonywania ról społecznych i prowadzenia niezależnego życia tej grupy osób. Oznacza również, że osoby niepełnosprawne mają na równych prawach dostęp do środowiska fizycznego, budynków, transportu, technologii i systemów informacyjno – komunikacyjnych oraz innych obiektów i usług. Dlatego też w tym obszarze priorytetowym Strategii przewidziano działania mające na celu poprawę dostępności przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami oraz poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami w zakresie mobilności (zgodnie z art. 9 i 20 Konwencji).
- **„Edukacja”**. Podstawowym warunkiem skutecznej aktywizacji społecznej i zawodowej w przypadku osób z niepełnosprawnościami jest również dostęp do systemu kształcenia. Działania w tym obszarze służyć będą wdrożeniu postanowień art. 24 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, który wskazuje na obowiązek realizacji prawa osób z niepełnosprawnościami do edukacji bez dyskryminacji, na zasadach równych szans, z zapewnieniem włączającego systemu kształcenia.
- **„Praca”**. Praca pełni w życiu osób z niepełnosprawnościami trzy ważne funkcje: rehabilitacyjną, socjalizacyjną (więzi społeczne, rozwój osobowości człowieka, satysfakcja i samorealizacja) i dochodową. Istotnego znaczenia nabierają działania mające skutkować większą aktywnością zawodową i większymi możliwościami zatrudnienia osób niepełnosprawnych, stosownie do art. 27 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.
- **„Warunki życia i ochrona socjalna”**. Głównym celem działań w ramach tego priorytetu, zgodnie z treścią art. 28 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom odpowiednich warunków życia, włączając w to zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych i materialnych oraz niezbędną ochronę socjalną. Działania w ramach priorytetu „Warunki życia i ochrona

socjalna” obejmują zwalczanie ubóstwa osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, a także zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych.

- **„Zdrowie”**. W ramach tego obszaru którego zaplanowano działania służące realizacji przez Polskę zobowiązań wynikających z Konwencji (art. 25), w szczególności w zakresie zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami opieki zdrowotnej, dostępu do usług i programów zdrowotnych biorących pod uwagę ich szczególne wymogi i potrzeby w zakresie profilaktyki zdrowotnej, zapobiegania wtórnym powikłaniom i pogorszeniu stanu zdrowia, rehabilitacji medycznej oraz optymalizacji jakości funkcjonowania.
- **„Budowanie świadomości”**. Obszar, który wynikają bezpośrednio z artykułu 8 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, który zobowiązuje państwo – stronę Konwencji do podjęcia natychmiastowych, skutecznych i odpowiednich działań mających na celu podniesienie świadomości społeczeństwa, w tym na poziomie rodziny.
- **„Koordynacja”**. Wdrożenie nowej polityki państwa na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnościami wymaga odpowiedniej reformy instytucjonalnej służącej naprawie zdiagnozowanych problemów systemowych. Celem działań zaprojektowanych w ramach priorytetu Koordynacja jest stworzenie ram zapewniających spójność systemu i rozwój współdziałania instytucji zajmujących się problematyką osób z niepełnosprawnościami. Do działań tych należy m.in. reforma systemu orzekania o niepełnosprawności, opracowanie i przyjęcie ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami

Realizacja działań zaprojektowanych w ramach poszczególnych priorytetów Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 pozwoli na ustanowienie ram całościowej polityki krajowej na rzecz osób niepełnosprawnych, zgodnie z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Przełoży się też na zaplanowany wzrost współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Oprócz powyższych dokumentów, szczególne znaczenie w kształtowaniu nowej polityki ekologicznej mają m.in.:

- Krajowy plan gospodarki odpadami,
- Krajowy program zwiększenia lesistości,
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych,
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej.

3. Dokumenty na poziomie regionalnym

➤ STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2030 „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 roku i stanowi piątą edycję tego kluczowego dokumentu określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

W dniu 19 października 2020 roku uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 przyjęto Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. Wizja rozwoju województwa śląskiego doprowadzi do wykreowania regionu o nowym, pozytywnym wizerunku, który będzie zajmował istotną pozycję w procesach

rozwoju Europy. Województwo śląskie będzie regionem: stwarzającym możliwości rozwojowe mieszkańcom, dającym poczucie bezpieczeństwa publicznego, ekonomicznego, zdrowotnego i socjalnego oraz o silnej tożsamości kulturowej i wysokim stopniu identyfikacji z regionem.

Głównymi celami są m.in.:

1. CEL STRATEGICZNY A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej:

- Dywersyfikacja struktury gospodarczej i rozwój gospodarki 4.0, w tym wsparcie procesów automatyzacji, uelastycznienia i digitalizacji produkcji przedsiębiorstw oraz wzmocnienie kompetencji aktualnych i przyszłych kadr przemysłu.
- Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskiej Strefy Inwestycji, parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego.
- Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich.
- Promocja gospodarcza i podnoszenie jakości usług otoczenia biznesu, działających na rzecz umiędzynarodowienia działalności firm oraz klastrów.
- Rozwój współpracy przedsiębiorstw, w tym w ramach klastrów i sieci.
- Promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego.

2. CEL STRATEGICZNY B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańców

- Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii).
- Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych.
- Tworzenie atrakcyjnych warunków pracy dla pracowników związanych z ochroną zdrowia, w tym wsparcie dla podnoszenia kwalifikacji oraz kształcenie nowych kadr.
- Podnoszenie kwalifikacji kadr i dostosowanie do aktualnych potrzeb systemu pomocy społecznej.
- Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami oraz wykluczonych społecznie.
- Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi.
- Rozwój sektora srebrnej gospodarki oraz rozwój, integracja i koordynacja usług wspierających funkcjonowanie osób niesamodzielnych.
- Integracja imigrantów poprzez ich włączenie w życie społeczne i zawodowe oraz tworzenie więzi w ramach społeczności lokalnych.

3. CEL STRATEGICZNY C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni.

- Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza.

- Przeciwdziałanie skutkom i ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską.
- Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.
- Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych.
- Promocja i rozwój zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, w tym ograniczenie wytwarzania odpadów oraz prawidłowa segregacja odpadów przez wytwórców.
- Wsparcie działań na rzecz redukcji hałasu oraz zmniejszania jego uciążliwości.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.
- Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.

4. CEL STRATEGICZNY D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.

- Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu.
- Budowanie trwałych partnerstw wewnątrzregionalnych i międzysektorowych.
- Zarządzanie poprzez wzmacnianie znaczenia i wdrażanie instrumentów terytorialnych w polityce regionalnej.
- Rozwój partycypacji społecznej w procesie kreowania i wdrażania polityk rozwoju.

➤ **PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+**

Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjęto uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śląskiego

z 2016 r. poz. 4619). Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ poprzez jego ścisłe powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” stanowi kluczowy element zintegrowanego planowania strategicznego. Plan 2020+ określa podstawowe elementy układu przestrzennego, ich zróżnicowanie i wzajemne relacje.

Plan formułuje zasady realizujące politykę przestrzenną województwa i organizujące jego strukturę przestrzenną, a ponadto uwzględnia ustalenia innych dokumentów, jak i programy zawierające zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym. Celem Planu 2020+ jest wykreowanie polityki przestrzennej województwa w zakresie określenia podstawowych elementów układu przestrzennego, ich zróżnicowania i wzajemnych relacji. Realizacja polityki przestrzennej wyrażona w PZP winna prowadzić do:

- osiągnięcia trwałej i wysokiej konkurencyjnej pozycji województwa śląskiego, jako jednego z kilku centrów rozwoju cywilizacyjnego Polski XXI wieku, ważnego i atrakcyjnego regionu Europy,
- uzyskania wizerunku województwa o przestrzennych warunkach realizujących zasady zrównoważonego

rozwoju, sprawiedliwości i efektywności oraz bezpieczeństwa,

- uzyskania przestrzeni o wysokich walorach estetycznych architektury i krajobrazu, czerpiących z dziedzictwa przyrody i kultury oraz nadających przestrzeni indywidualny wyraz.

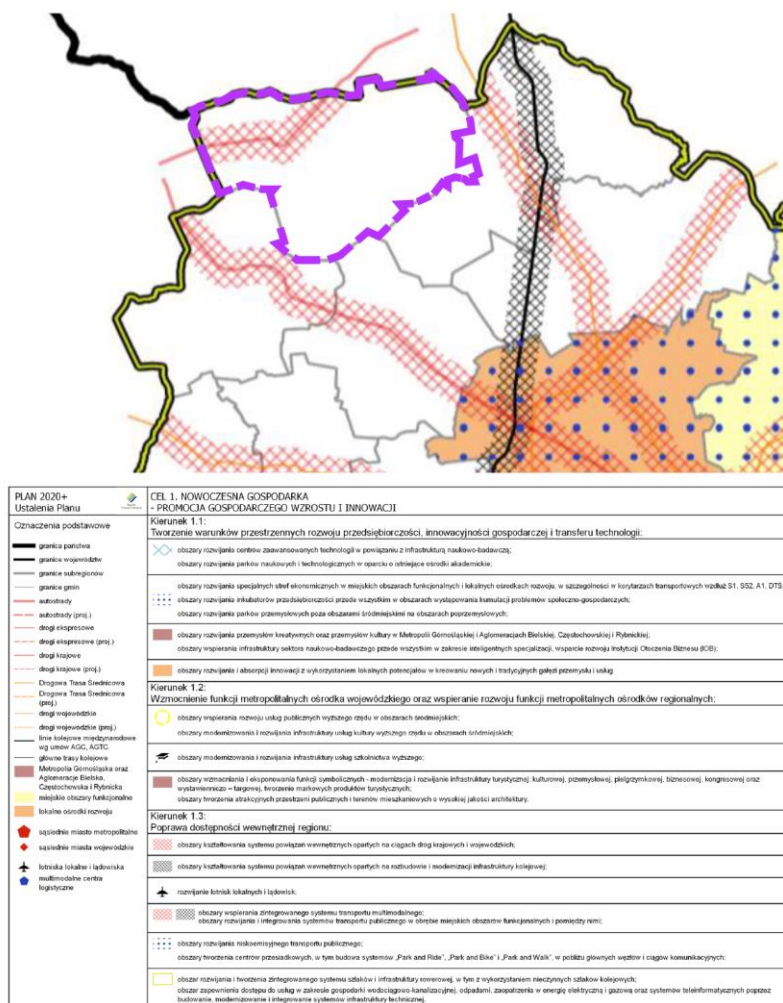
Obszar gminy Lipie został zaliczony do wiejskiego obszaru funkcjonalnego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (PZPWŚ 2020+) określa sposoby wykorzystania poszczególnych obszarów funkcjonalnych, w dostosowaniu do ich specyfiki.

W dokumencie planu ogólnego uwzględniono cele zawarte w PZPWŚ 2020+, dotyczące gminy Lipie:

1.1. Cele i kierunki polityki przestrzennej:

- **Cel 1 Nowoczesna gospodarka** – Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji (kierunek 1.3 – poprawa dostępności wewnętrznej regionu, m.in. poprzez kształtowanie systemu powiązań wewnętrznych opartych na ciągach dróg krajowych oraz niskoemisyjnego transportu publicznego, zapewnienie dostępności do usług w zakresie gospodarki mediami.

PLAN 2020+
Ustalenia Planu - Cel 1
NOWOCZESNA GOSPODARKA – PROMOCJA GOSPODARCZEGO WZROSTU I INNOWACJI

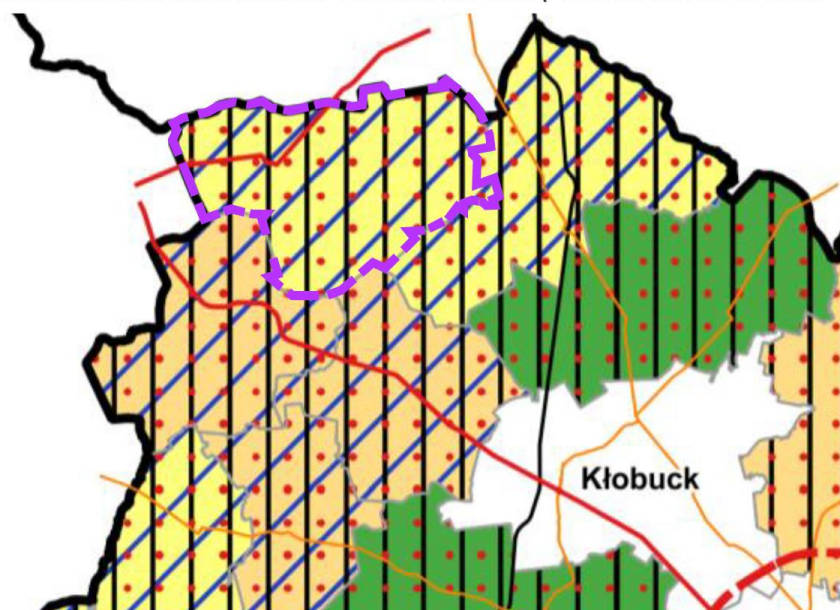
Granica Gminy Lipie

- **Cel 2. Szanse rozwojowe mieszkańców** – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych (kierunek 2.2 – rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych, m.in. zwiększanie dostępności sieci transportowej w obszarach o niskim wskaźniku demograficznym, zapewnienie dostępu do wiedzy, umiejętności i aktywizacja mieszkańców, rozwój usług wspierających osoby starsze oraz dzieci; 2.3 – poprawa wewnętrznej integracji regionu, poprzez rozwijanie transportu zbiorowego, rozwijanie dostępności do szlaków infrastruktury rowerowej, zapewnienie do usług w zakresie gospodarki mediami).

PLAN 2020+

Ustalenia Planu - Cel 2

SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW - ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH

PLAN 2020+ Ustalenia Planu	CEL 2. SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW – ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH
Oznaczenia podstawowe	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów:
— granica państwa	■ obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług wyższego i średniego rzędu z zakresu ochrony zdrowia i edukacji w gminach miejskich;
— granice województw	■ tereny rozwijania i podnoszenia jakości usług średniego rzędu z zakresu ochrony zdrowia i edukacji na obszarach uczestniczących w procesach rozwoju;
— granice subregionów	■ obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług z zakresu kultury;
— granice gmin	■ obszary rozwijania sieci ośrodków kształcenia ustawicznego i dokształcania zawodowego (Innowacyjna struktura kształcenia i przekwalifikowania zorientowana na rynek pracy);
— autostrady	■ wsparcie rozwoju instytucji doradczych;
— drogi ekspresowe (proj.)	■ obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i osób z dysfunkcjami;
— drogi ekspresowe	■ obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług wspierających funkcjonowanie rodziny (opieka nad dziećmi);
— drogi ekspresowe (proj.)	■ obszary modernizacji i budowania urządzeń sportu, rekreacji, tworzenie warunków dla aktywnego i zdrowego stylu życia;
— drogi krajowe	■ obszary rozwijania usług z zakresu bezpieczeństwa publicznego, w tym realizacja działań w obszarze zarządzania kryzysowego;
— drogi krajowe (proj.)	
— Drogowa Trasa Średnicowa	Kierunek 2.2: Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych:
— Drogowa Trasa Średnicowa (proj.)	■ tereny rozwijania usług podstawowych na obszarach cechujących się relatywnie dużą liczbą ludności (wysokim wskaźnikiem demograficznym);
— drogi wojewódzkie	■ tereny zwiększania dostępności transportowej do usług w obszarach wydłużających się o niskim wskaźniku demograficznym;
— drogi wojewódzkie (proj.)	■ obszary zapewnienia dostępu i poprawy jakości usług umożliwiających podnoszenie wiedzy, umiejętności i aktywizację mieszkańców;
— linie kolejowe międzynarodowe wg umów AGC, AGTC	■ obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i osób z dysfunkcjami;
— główne linie kolejowe	■ obszary rozwijania i podnoszenia jakości usług wspierających funkcjonowanie rodziny (opieka nad dziećmi);
■ sąsiednie miasto metropolitalne	Kierunek 2.3: Poprawa wewnętrznej integracji regionu:
■ sąsiednie miasta wojewódzkie	■ obszary zwiększania dostępności transportowej do obszarów miejskich;
	■ obszary rozwijania transportu zbiorowego ułatwiającego dostęp do obszarów miejskich;
	■ obszary wzmacniania powiązań komunikacyjnych obszarów peryferyjnych z ośrodkiem wojewódzkim;
	■ obszary zwiększania dostępności do szlaków i infrastruktury rowerowej;
	■ obszary zapewnienia dostępu do usług w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną i gazową, oraz systemów teleinformatycznych poprzez budowanie, modernizowanie i integrowanie systemów infrastruktury technicznej;

Granica Gminy Lipie

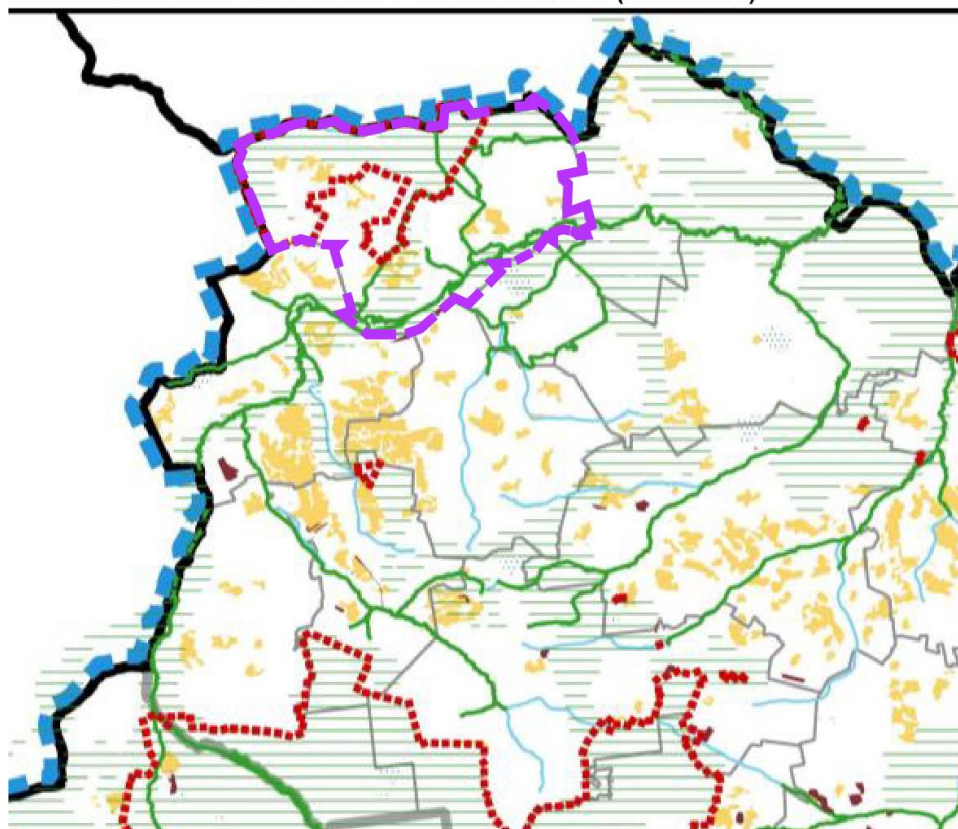
- **Cel 3. Przestrzeń** – zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego (kierunek 3.1 – ochrona zasobów środowiska, poprzez m.in. utrzymywanie ochrony nad obszarami i obiektami objętymi ochroną prawną, ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona dolin rzecznych, utrzymywanie i powiększanie lesistości, kształtowanie sieci powiązań przyrodniczych, z uwzględnieniem korzyści ekologicznych, ochrona kopaliny; 3.3 – kształtowanie krajobrazów kulturowych

w obszarach wiejskich m.in. poprzez m.in. kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o wysokim potencjale glebowym oraz wielofunkcyjny rozwój terenów o niskim potencjale glebowym, rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki, kreowanie przestrzeni publicznych).

PLAN 2020+

Ustalenia Planu - Cel 3

PRZESTRZEŃ - ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO (kierunek 1)

PLAN 2020+ Ustalenia Planu	CEL 3. PRZESTRZEŃ - ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO (kierunek 1)
Oznaczenia podstawowe	Kierunek 3.1: Ochrona zasobów środowiska:
— granica państwa	— utrzymanie istniejących obszarów i obiektów objętych prawnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu oraz zapewnianie ich integralności;
— granice województw	— ustanawianie prawnych form ochrony przyrody dla obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, w tym korytarzy ekologicznych;
— granice subregionów	— kształtowanie ciągłości systemu obszarów chronionych oraz regionalnej sieci powiązań przyrodniczych, z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych łączących biocentra oraz obszary zasilenia systemu przyrodniczego;
— granice gmin	— ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem wód przeznaczonych dla zaopatrzenia mieszkańców regionu;
■ sąsiednie miasto metropolitalne	— ochrona i kształtowanie terenów otwartych dla pełnienia funkcji środowiskowych i rekreacyjnych;
■ sąsiednie miasto wojewódzkie	— ochrona dolin rzecznych oraz renaturalizowanie ich wybranych fragmentów, odbudowywanie stref ekotonowych poprzez odtwarzanie roślinności oraz ochrona właściwych stosunków wodnych na obszarach ekosystemów zależnych od wód, stanowiących siedliska cenne przyrodniczo;
■ strefy ochrony uzdrowskiej	— utrzymanie lub podwyższanie powierzchni leśnej przy uwzględnieniu wytycznych dla zwiększania lesistości i kształtowania granicy rolniczo-leśnej oraz przeciwdziałanie fragmentacji zwartych kompleksów leśnych;
— rzeki	— przeciwdziałanie skutkom suszy i powodzi poprzez zmniejszanie odpływu wód opadowych ze zlewni oraz wdrażanie różnych form retencji (m.in. technicznej i nietechnicznej);
■ zbiorniki wodne	— rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym likwidowanie nieczystych składowisk odpadów niebezpiecznych stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi;
	— ochrona gleb o najwyższej bonitacji przed przeznaczaniem na cele niezwiązane z produkcją rolną oraz ogólna ochrona gleb przed zanieczyszczeniem;
	— dostosowanie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu do potrzeb ochrony i przyszłego wykorzystania udokumentowanych złóż kopalin.

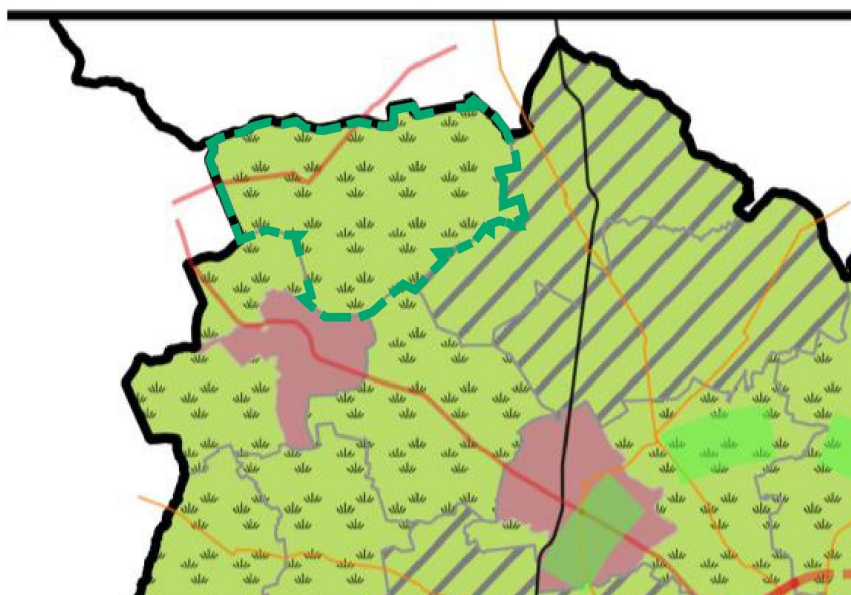

Granica Gminy Lipie

Dla ochrony zasobów środowiska w granicach gminy wskazano: obszar ustanawiania prawnych form ochrony przyrody dla obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, w tym korytarzy ekologicznych, tereny wymagające ochrony gleb o najwyższej bonitacji przed przeznaczeniem na cele niezwiązane z produkcją rolną oraz ochrona gleb przed zanieczyszczeniem. Ponadto całe województwo zostało oznaczone jako obszar: ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem wód

przeznaczonych dla zaopatrzenia mieszkańców i regionu, ochrony i kształtowania terenów otwartych dla pełnienia funkcji środowiskowych i rekreacyjnych, ochrony dolin rzecznych oraz renaturalizowania ich wybranych fragmentów, odbudowanie stref ekotonowych poprzez odtwarzanie roślinności oraz ochronę właściwych stosunków wodnych na obszarach ekosystemów zależnych od wód, stanowiących siedliska cenne przyrodniczo, utrzymywanie lub powiększanie powierzchni leśnej przy uwzględnieniu wytycznych dla zwiększania lesistości i kształtowania granicy rolno – leśnej oraz przeciwdziałania fragmentacji zwartych kompleksów leśnych, przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi poprzez zmniejszanie odpływu wód opadowych ze zlewni oraz wdrażanie różnych form retencji (w tym technicznej i nietechnicznej).

PLAN 2020+
Ustalenia Planu - Cel 3
PRZESTRZEŃ - ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA
NATURALNEGO I KULTUROWEGO (kierunek 2 i 3)

PLAN 2020+ Ustalenia Planu	CEL 3. PRZESTRZEŃ - ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTYWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I KULTUROWEGO (kierunek 2 i 3)
Oznaczenia podstawowe - granicę perłową - granicę województwa - granicę subregionów - granicę gmin - autostrady - autostrada (proj.) - drogi ekspresowe - drogi ekspresowe (proj.) - drogi krajowe - drogi krajowe (proj.) - Drogiowa Trasa Średnicowa - Drogiowa Trasa Średnicowa (proj.) - drogi wojewódzkie - drogi wojewódzkie (proj.) - linie kolejowe międzynarodowe wg umów AGC, AGTC - główne linie kolejowe - ścisłe miasto metropolitalne - ścisłe miasto wojewódzkie - strefa ochronna ramna - strefa ochronna ramna meteorologicznego Burzuchania	Kierunek 3.2: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich: - obszary kształtowania atrakcyjnych terenów mieszkaniowych o wysokiej jakości rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych; - obszary kreowania przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu i integrację społeczności lokalnych; - obszary zachowania tożsamości kulturowo-krajobrazowej, w tym zachowanie identyfikatorów krajobrazu, charakterystycznych dla danego obszaru wraz z ich adaptacją do nowych funkcji; - obszary kształtowania terenów zielonych pełniących funkcje rekreacyjne, zdrowotne, estetyczne i przyrodnicze; - obszary rewitalizacji zdegradowanej tkanki miejskiej; - obszary likwidowania i rekultywowania tzw. bomb ekologicznych tj. nieczystych śmietników odpadów niebezpiecznych i skażonych terenów poprzemysłowych, stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi; - obszary rekultywacji, rewitalizacji i kształtowania terenów zdegradowanych (w tym poprzemysłowych, porzucanych, poekologicznych) z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych); - obszary gospodarowania wodami opadowymi ukierunkowane na spowolnienie odpływu ze zlewni (system mikro- i małej retencji); Kierunek 3.3: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich: - tereny kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o wysokim potencjale glebowym; - tereny wielofunkcyjnego rozwoju na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego; - tereny rozwijania rolnictwa ekologicznego, agroturystyki oraz przetwórstwa produktów lokalnych i tradycyjnych na obszarach o wysokim potencjale przyrodniczym; - obszary podnoszenia walorów przyrodniczych rolniczej przestrzeni produkcyjnej; - obszary zachowania tożsamości kulturowo-krajobrazowej, w tym zachowanie identyfikatorów krajobrazu, charakterystycznych dla danego obszaru wraz z ich adaptacją do nowych funkcji; - tereny rewitalizacji zdegradowanych obszarów zabudowy mieszkaniowej; - obszary likwidowania i rekultywowania tzw. bomb ekologicznych tj. nieczystych śmietników odpadów niebezpiecznych i skażonych terenów poprzemysłowych, stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi; - obszary rekultywacji, rewitalizacji i kształtowania terenów zdegradowanych (w tym poprzemysłowych, porzucanych, poekologicznych) z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych); - obszary kreowania przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców i integrację społeczności lokalnych oraz ich wyposażanie w odpowiednią infrastrukturę; - obszary rozwoju energetyki rozproszonej opartej na odnawialnych źródłach energii;

 Granica Gminy Lipie

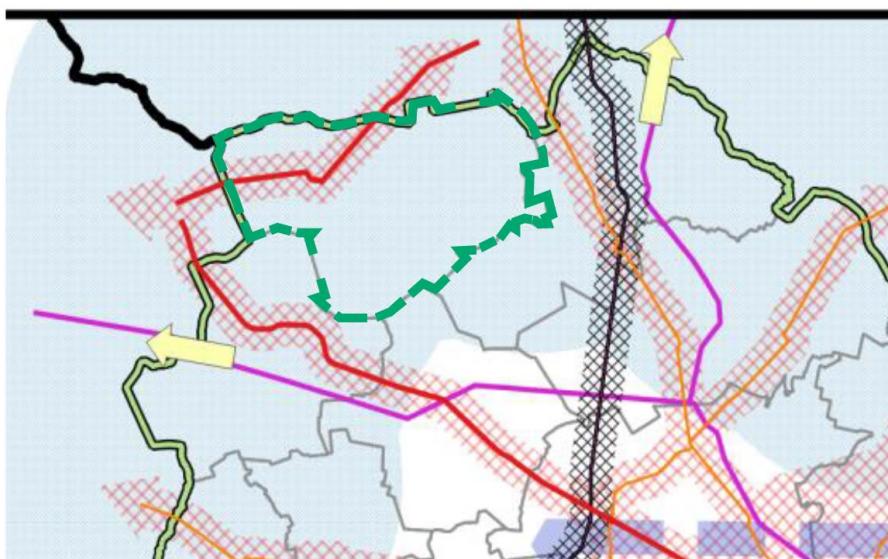
Gminę Lipie, jako obszar wiejski, w PZPWŚ 2020+ zaliczono do wiejskiego obszaru funkcjonalnego. Celem kształtowania krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich, w tym w gminie Lipie, wskazano:

kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o wysokim potencjale glebowym, podnoszenie walorów przyrodniczych rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zachowanie tożsamości kulturowo – krajobrazowej z zachowaniem identyfikatorów krajobrazu charakterystycznych dla danego obszaru wraz ich adaptacją do nowych funkcji, rewitalizację zdegradowanych obszarów zabudowy mieszkaniowej, obszary likwidowania i rekultywowania tzw. bomb ekologicznych tj. nieczynnych składowisk odpadów, obszar rekultywacji, rewitalizacji i kształtowania terenów zdegradowanych, z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno –gospodarczych), kreowanie przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców i integrację społeczności lokalnych oraz ich wyposażanie w odpowiednią infrastrukturę, rozwój energetyki rozproszonej opartej na odnawialnych źródłach energii.

- **Cel 4. Relacje z otoczeniem - infrastrukturalne powiązania regionu**

Dla rozwoju ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej teren przy drodze krajowej oznaczono jako tereny dla rozwoju ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej, w tym poprzez budowę, przebudowę i remont dróg krajowych dla zwiększenia dostępności transportowej województwa, naniesiono przebieg linii elektroenergetycznej dla rozwoju ponadregionalnej i regionalnej infrastruktury technicznej województwo śląskie zostało oznaczone jako obszar: zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii w celu podnoszenia bezpieczeństwa energetycznego na poziomie regionalnym i krajowym, integrowania sieci przesyłowej i dystrybucyjnej dla potrzeb odbioru energii ze źródeł odnawialnych, tworzenia systemu zaopatrzenia transportu w paliwo ekologicznego. Wskazano na konieczność rozwijania infrastruktury w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczania przed sytuacjami kryzysowymi (m.in. ochrona przeciwpowodziowa).

**PLAN 2020+
Ustalenia Planu - Cel 4
RELACJE Z OTOCZENIEM - INFRASTRUKTURALNE POWIĄZANIA REGIONU**

PLAN 2020+ Ustalenia Planu	CEL 4. RELACJE Z OTOCZENIEM – INFRASTRUKTURALNE POWIĄZANIA REGIONU
Oznaczenia podstawowe - granicz państwa - granicz województwa - granicz subregionów - granicz gmin - autostrada - autostrada (proj.) - A4 bis (proj.) - drogi ekspresowe - drogi ekspresowe (proj.) - drogi krajowe - drogi krajowe (proj.) - Drógowa Trasa Średnicowa - Drógowa Trasa Średnicowa (proj.) - drogi wojewódzkie - drogi wojewódzkie (proj.) - linia kolejowa międzynarodowe wg umów AGC, AGTC - główna linia kolejowa - LHS - Kolej Dużych Prędkości (proj.) - projektowana/postulowana linia kolejowa do MPL "Katowice" w Pyzowicach - linia kolejowa 182 do MPL "Katowice" w Pyzowicach - gazociąg magistralny - gazociąg (proj.) - linia elektroenergetyczna 400kV - linia elektroenergetyczna (proj.) - rurociąg paliwowy - rurociąg Boronów-Trzebina (proj.) - Odra - port rzeczny - lotniska lokalne i lądowiska - MPL "Katowice" w Pyzowicach - lotniska poza województwem śląskim - siędlisko miasto metropolitalne - siędlisko miasto wojewódzkie	Kierunek 4.1: Rozwój ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej: - kształtowanie systemu autostrad i dróg ekspresowych dla powiązania województwa z ośrodkami krajowymi i europejskimi; - budowa, przebudowa i remont dróg wojewódzkich i krajowych dla zwiększenia dostępności transportowej województwa; - budowa i modernizacja dróg łączących autostrady z innymi drogami krajowymi i wojewódzkimi dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej województwa; - budowanie obwodnic w ciągach dróg krajowych i wojewódzkich dla wyeliminowania przeszkód transzowych poza terenem o gęstej zabudowie; - podnoszenie dostępności lotniczej: transportu medycznego, w tym rozwój sieci szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz sieci i łódzisk sanitarnych wzdłuż głównych osi komunikacyjnych; - usprawnianie połączeń aglomeracji z portem lotniczym MPL "Katowice" w Pyzowicach oraz portami lotniczymi regionów sąsiednich z uwzględnieniem transportu publicznego; - kształtowanie infrastruktury transportowej do przewozu ładunków niebezpiecznych wraz z lokalizacją parkingów strategicznych; - budowanie i rozwijanie infrastruktury transportu lotniczego - rozwój MPL "Katowice" w Pyzowicach; - rozwijanie lotnisk lokalnych i lądowisk w zakresie ruchu biznesowego, turystycznego, rekreacyjnego, ratunkowego, cargo, z wykorzystaniem do lotów dyspozycyjnych, ratowniczych, sportowych oraz pasażerskich przewozów okazjonalnych i biznesowych; - budowanie i rozwijanie infrastruktury kolejowej AGC, modernizacja powiązań i dostosowanie ich do prędkości co najmniej 160 km/h dla ruchu pasażerskiego, w tym zwiększenie dostępności infrastruktury kolejowej dla pasażerów (nowe stacje i przystanki kolejowe); - budowanie i rozwijanie infrastruktury kolejowej AGTC, modernizacja powiązań i dostosowanie ich do prędkości co najmniej 120 km/h dla pociągów towarowych; - budowanie i rozwijanie infrastruktury transportu wodnego - poprawa parametrów dróg wodnych; - obszar rozwijania sieci multimodalnych centrów logistycznych; Kierunek 4.2: Rozwój ponadregionalnej i regionalnej infrastruktury technicznej: - zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii w celu podniesienia bezpieczeństwa energetycznego na poziomie regionalnym i krajowym; - integracja sieci przesyłowej i dystrybucyjnej dla potrzeb odbioru energii ze źródeł odnawialnych; - tworzenie systemu zaspokajania transportu w paliwo ekologiczne; - budowanie zbiorników retencyjnych; - rozwijanie, modernizowanie i integrowanie systemów przesyłowych; - rozwijanie inteligentnych sieci przesyłowych; Kierunek 4.3: Rozwijanie współpracy międzyregionalnej: - wzmacnianie sieci powiązań obszaru województwa z terenami bezpośrednio sąsiadującymi z ośrodkami krajowymi i europejskimi w zakresie nauki, kultury, sportu i turystyki; - tworzenie, rozwijanie i integrowanie szlaków turystycznych i pielgrzymkowych z wykorzystaniem dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego (np. rowerowych, pieszych, korytnych, wodnych, kulturowych) obejmujących fragmenty atrakcyjne turystycznie, w tym miejsca kultu dziedziczonego na terenie województwa śląskiego i obszarów sąsiednich; - rozwijanie infrastruktury w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczania przed sytuacjami kryzysowymi (m.in. ochrona przeciwpowodziowa i przeciwdziałanie suszy, mała i mikroenergia wód); - rozwijanie powiązań funkcjonalnych w składzie Europejskiego Śląsko-Rakowskiego w ramach realizacji porozumienia o współpracy między województwem śląskim i małopolskim, dotyczące tworzenia Makroregionu Polski Południowej

Granica Gminy Lipie

1.2. Zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych, ustalono dla:

- wiejskiego obszaru funkcjonalnego,
- obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi,
- obszaru cennego przyrodniczo – Załęczański Park Krajobrazowy i Załęczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, rezerwat przyrody – Bukowa Góra, Stawiska, Szachownica, obszary Natura 2000, korytarze ekologiczne (dla nietoperzy, ryb, ptaków i dla ssaków) oraz korytarze spójności,
- obszaru ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszar ochrony i kształtowania zasobów wodnych – projektowany obszar ochronny GZWP 326,
- obszar udokumentowanych złóż kopalin – wapienie i margle, kruszywa naturalne.

Dla wiejskiego obszaru funkcjonalnego przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona historycznych układów ruralistycznych,
- utrzymania tradycyjnej skali i form zabudowy,
- kształtowanie oraz poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi,
- wprowadzanie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne,
- ochrona obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem,
- utrzymywanie i przywracanie mozaikowości krajobrazu rolniczego,
- zachowanie walorów przyrodniczych dolin rzecznych, w tym o charakterze zielonych użytków (m. in. łąki i pastwiska) oraz utrzymanie pełnionej funkcji korytarza ekologicznego,
- stosowanie różnorodnych form retencji technicznej i nietechnicznej, w tym ochrona przed spływem zanieczyszczeń do wód,
- wykluczenie możliwości uprawy roślin energetycznych obcych gatunków inwazyjnych lub potencjalnie inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla różnorodności biologicznej,
- rozwój turystyki i agroturystyki z uwzględnieniem minimalizacji konfliktów środowiskowych,
- rozwijanie inwestycji gospodarczych wykorzystujących lokalny potencjał rolniczy w powiązaniu ze komunikacyjnymi,
- ograniczanie niskiej emisji i minimalizowanie zapotrzebowania na energię oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń,
- przeciwdziałanie powstawaniu i zmniejszanie uciążliwości hałasu.

Dla obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- stosowanie zakazów i ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych oraz z planów zarządzania ryzykiem powodziowym,
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią przeznaczanie terenów niezainwestowanych i nieprzeznaczonych do zainwestowania w gminnych dokumentach planistycznych na zielone użytki rolne (pastwiska, łąki),
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią ochrona zabudowy na terenach obecnie zurbanizowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących gminnych dokumentach planistycznych,
- tworzenie polderów zalewowych lub ich renaturalizację,
- realizacja inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej ujętych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Odry,
- upowszechnianie na terenach zalewowych form użytkowania terenu dopuszczających okresowe zalewanie,

- stosowanie prośrodowiskowych rozwiązań służących minimalizowaniu ryzyka powodziowego na obszarach o szczególnie cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Dla obszaru cennego przyrodniczo przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania przestrzennego:

- utrzymanie aktualnego użytkowania na terenów o wysokich walorach przyrodniczych, których zasoby są uzależnione od prowadzonej ekstensywnej gospodarki rolnej i leśnej i mają istotne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej,
- wzmacnianie funkcji przyrodniczej korytarzy ekologicznych poprzez ograniczanie ich zainwestowania oraz kształtowanie struktur przestrzennych sprzyjających migracji gatunków,
- zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej przyrodniczych obszarów prawnie chronionych i korytarzy ekologicznych w tym w obszarze dolin rzecznych,
- preferowanie ekoturystyki (turystyka przyrodnicza) na obszarach chronionych i obszarach cennych przyrodniczo szczególnie podatnych na degradację,
- planowanie inwestycji z uwzględnieniem ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków oraz ciągłości i drożności korytarzy ekologicznych, a w przypadku niemożliwych do uniknięcia kolizji stosowanie działań minimalizujących,
- wykluczenie możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz elektrowni fotowoltaicznych w obszarach specjalnej ochrony ptaków, użytków ekologicznych, zespołach przyrodniczo – krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu,
- wykluczenie możliwości lokalizacji farm wiatrowych.

Dla obszaru ochrony krajobrazów kulturowych przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona i zachowanie historycznych układów ruralistycznych,
- ochrona krajobrazów historycznych i różnorodności kulturowej dla zachowania tożsamości regionalnej,
- zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej.

Dla obszaru ochrony i kształtowania zasobów wodnych przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona zasobów wód poprzez uregulowanie gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami,
- dostosowanie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu do potrzeb ochrony zasobów wód (w tym wód pitnych), poprzez wykluczanie funkcji i form zagospodarowania terenu stwarzających zagrożenie dla wód lub powodujących pogarszanie warunków zasilania podziemnych poziomów wodonośnych, w szczególności w strefach ochronnych ujęć wód, projektowanych obszarach ochronnych oraz w strefach zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych,
- koncentracja terenów inwestycyjnych (w tym zabudowy mieszkaniowej) w obszarach aglomeracji obsługiwanych systemami zbiorowego odprowadzania ścieków do oczyszczalni zapewniających właściwy stopień oczyszczania,

- usprawnianie systemów melioracyjnych poprzez przebudowę systemów odwadniających na nawadniająco – odwadniające oraz dla retencjonowania wód,
- zachowanie mozaiki powierzchni nieprzepuszczalnych z terenami biologicznie czynnymi (parki, ogrody, trawniki) na terenach zurbanizowanych,
- realizowanie działań technicznych, z zakresu małej retencji, w tym budowa zbiorników retencyjnych, poza obszarami źródlisk i mokradeł,
- utrzymanie i zwiększanie retencyjności w zlewniach poprzez: ochronę obszarów mokradłowych oraz dolin cieków rzecznych,
- zagospodarowanie niezanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych z powierzchni szczelnych w pierwszym rzędzie w obrębie posesji, a następnie w obrębie zlewni obejmującej obszar zurbanizowany.

Dla obszaru ochrony udokumentowanych złóż kopalin przyjmuje się następujące zasady zagospodarowania:

- zachowanie przeznaczenia i sposobu zagospodarowania terenów złóż umożliwiające ich przyszłą eksploatację z uwzględnieniem minimalizacji kosztów związanych z ochroną środowiska i człowieka,
- wydobywanie kopaliny z konkretnych złóż musi być warunkowane ochroną szczególnie cennych zasobów środowiska, zwłaszcza wód podziemnych, obszarów ochrony przyrody, a także społecznymi potrzebami ochrony obszarów i obiektów na powierzchni terenu: zwartej zabudowy jednostek osadniczych, obiektów o szczególnej wartości historycznej, kulturowej lub gospodarczej, obiektów infrastruktury kluczowych dla funkcjonowania społeczeństwa.

➤ **PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO**

„Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”, który przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/11/8/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r. W Programie określono cele i zadania przypisane do dziesięciu obszarów ochrony środowiska w perspektywie do 2030 roku. Najnowsza uchwała Nr VII/5/1/2024 dotycząca Programu Ochrony środowiska z dnia 23 września 2024 roku jest kontynuacją poprzednich założeń.

Głównym celem Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska na terenie województwa śląskiego, ograniczenie negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Głównymi celami są m.in.:

- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.
- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.
- Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych.
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
- Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu.
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno – ściekowej.
- Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi.
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

➤ **PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2023-2028**

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2023-2028 przyjęty uchwałą Nr VII/6/8/2024 z dnia 27 października 2024 roku stanowi aktualizację Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022 (PGOWŚ 2022) przyjętego Uchwałą Nr VI/37/7/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 roku podjętą przez Sejmik Województwa Śląskiego. Nadrzędnym celem PGOWŚ 2022 jest rozwój i doskonalenie na terenie województwa śląskiego systemu gospodarki odpadami uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w szczególności zapobieganie ich powstawaniu oraz przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu. Głównymi celami są m.in:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów.
- Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji.
- Cele w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi:
 - odpady zawierające pcb
 - oleje odpadowe
 - zużyte baterie i akumulatory
 - odpady medyczne i weterynaryjne
 - pojazdy wycofane z eksploatacji
 - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (zseie)
 - odpady zawierające azbest
 - przeterminowane środki ochrony roślin
- Cele w zakresie gospodarki odpadami pozostałymi:
 - zużyte opony
 - odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej
 - komunalne osady ściekowe
 - odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne; odpady opakowaniowe
 - odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy.

4. Dokumenty na poziomie powiatowym

➤ **STRATEGIA ROZWOJU POWIATU KŁOBUCK 2016-2026**

Dokument „Strategii Rozwoju Powiatu Kłobuck 2016 – 2026” został przyjęty Uchwałą Nr 269/XXIX/2017 Rady Miejskiej w Kłobucku z dnia 7 lutego 2017 roku. W Strategii wypracowane zostały cele i kierunki dla Powiatu, odrębnie w trzech obszarach: gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym (obejmującym również środowisko i kwestie przestrzenne). Wizja powiatu kłobuckiego przedstawia pożądaną obraz w danym okresie. Jest ona opisem wizerunku Powiatu w odległej przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań.

Porządkuje obraz przyszłości Powiatu, wyznacza ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowi

wzorzec określający tożsamość Powiatu.

Nawiązując do Wizji i Misji rozwoju gminy Kłobuck ze względu na stworzenie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu wyodrębniono 4 priorytetowe obszary rozwoju:

- Obszar 1 – Gospodarka, edukacja, rynek pracy
- Obszar 2 – Przyjazne środowisko naturalne
- Obszar 3 – Komfort i jakość życia mieszkańców
- Obszar 4 – Zarządzanie i kapitał społeczny

W ramach każdego z powyższych obszarów zdefiniowano cel strategiczny, będący celem o charakterze długofalowym (o terminie realizacji sięgającym do 2026 roku), wskazujący na generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju w danym zakresie tematycznym.

➤ PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU KŁOBUCKIEGO

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kłobuckiego na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2022 – 2025” zastąpiła Program Ochrony środowiska dla Powiatu Kłobuckiego na lata 2013-2016, z uwzględnieniem lat 2017-2020”.

Aktualizacja POŚ stanowi dokument prezentujący problemy związane z ochroną środowiska oraz kształtowaniem środowiska przyrodniczego na terenie Powiatu. Wskazuje również tzw. „punkty zapalne” w środowisku, wywołane nie zrównoważonym rozwojem gospodarczym, jak też przedstawia konkretne propozycje działań zmierzających do stopniowej likwidacji zagrożeń. Program Ochrony Środowiska pełni również funkcje promocyjne i informacyjne, zarówno w zakresie promocji walorów przyrodniczych, jak też samego powiatu, którego elementem strategii rozwoju gospodarczego jest ochrona środowiska.

Do najistotniejszych celów i kierunków działań w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego i ochrony środowiska wytyczonych dla Powiatu Kłobuckiego należą:

- ochrona wód – zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka ściekowa,
- ochrona powietrza, ochrona przed hałasem – zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie uciążliwego hałasu,
- ochrona gleb i powierzchni ziemi – zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej gleb, ochrona przed degradacją,
- ochrona zasobów przyrodniczych – zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów,
- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych – zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalin,
- doskonalenie i racjonalizowanie systemu gospodarki odpadami – zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenie poziomów odzysku,
- rozwijanie współpracy z Gminami – wspólne działania na rzecz ochrony środowiska,

- prowadzenie skutecznej akcji edukacyjnej – działania zmierzające do pogłębienia świadomości ekologicznej mieszkańców, gwarantującej powodzenie realizacji wyżej wymienionych działań.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem kształtującym długofalową Politykę Ochrony Środowiska. W dokumencie wyznaczono cele strategiczne, krótko i długoterminowe, a także przyjęto zadania z zakresu wszystkich sektorów ochrony środowiska.

➤ STRATEGIA ROZWOJU GMINY LIPIE DO ROKU 2030

„Strategia Rozwoju Gminy Lipie do roku 2030” została przyjęta Uchwałą Nr XLIV/284/2022 Rady Gminy Lipie z dnia 21 stycznia 2022 roku. „Strategia Rozwoju Gminy Lipie do roku 2030” jest jednym z najważniejszych dokumentów strategicznych Gminy. Przez najbliższe kilka lat będzie to dokument planistyczny, który będzie wyznaczał kierunki rozwoju oraz cele jakie gmina chce osiągnąć, jak też będzie wyrazem aspiracji wspólnoty samorządowej.

Gmina Lipie jest nowoczesną gminą o konkurencyjnej gospodarce i czystym środowisku naturalnym, z rozwiniętą infrastrukturą, zapewniającą wysoką jakość życia i możliwości rozwoju swoim mieszkańcom oraz atrakcyjną dla turystów. Misją strategii rozwoju jest Kreowanie zrównoważonego rozwoju Gminy Lipie poprzez rozwój infrastruktury, wspieranie przedsiębiorczości i poprawę oferty przyczyniającej się do wzrostu jakości życia mieszkańców - we współpracy z partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz lokalną społecznością. Głównymi celami są m.in.:

- GMINA PRZYJAZNA DLA MIESZKAŃCA:
 - Poprawa dostępności i jakości usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych oraz sportowych i rekreacyjnych
 - Aktywne włączenie i integracja mieszkańców
 - Poprawa oferty kulturalnej, ochrona dziedzictwa i wzmocnienie tożsamości lokalnej
- GMINA O SILNEJ I KONKURENCYJNEJ GOSPODARCE:
 - Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki lokalnej oraz rozwój e-usług
 - Poprawa aktywności zawodowej mieszkańców
 - Rozwój i wzrost dostępności do infrastruktury turystycznej
- GMINA O CZYSTYM ŚRODOWISKU I UPORZĄDOWANEJ PRZESTRZENI:
 - Poprawa jakości środowiska naturalnego oraz dostosowanie do zmian klimatu
 - Wzmocnienie dostępności i spójności komunikacyjnej
 - Rewitalizacja, poprawa estetyki przestrzeni publicznej i rozwój mieszkalnictwa

III CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA OBSZARU

1. Położenie fizyczno-geograficzne oraz rzeźba terenu (geomorfologia)

Gmina Lipie jest gminą wiejską, zlokalizowaną w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Jest jedną z dziewięciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu kłobuckiego. Sąsiaduje z gminami: Działoszyn, Krzepice, Opatów, Pątnów, Popów, Rudniki. Siedzibą gminy jest wieś Lipie.

Gmina Lipie liczy 5965 mieszkańców (stan na 31.12.2023 r.) wg. GUS.

Gmina obejmuje obszar o łącznej powierzchni 99 km², co stanowi 11.1% powierzchni całego powiatu. Na terenie Gminy znajduje się 21 miejscowości, z czego 19 to wsie sołeckie: Albertów, Brzózki, Danków, Giętkowizna Grabarze, Julianów, Kleśniska, Lipie, Lindów, Napoleon, Natolin, Parzymiechy, Rębielice Szlacheckie, Rozalin, Stanisławów, Szyszków, Wapiennik, Zbrojewsko, Zimnowoda.

Gmina ma charakter rolniczy. Zgodnie z danymi GUGIK za 2014 roku Powierzchnia lądowa gminy stanowi: 9861 ha, tj. 99,6% ogółu obszaru gminy.

Według podziału fizycznogeograficznego gmina położona jest na Wyżynie Śląsko-Krakowskiej, w obrębie dwóch jednostek: Wyżyny Wieluńskiej i Obniżenia Krzepickiego. Pod względem hydrograficznym obszar ten obejmuje dorzecze Liswarty – lewego dopływu Warty. Lipie to malownicza gmina o dużych walorach historycznych

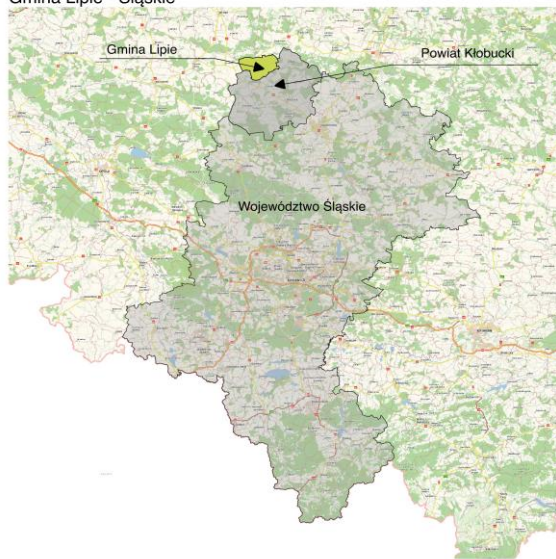
i przyrodniczych. Pośród pięknych krajobrazów, skałek wapiennych, lasów i łąk, kryją się zabytki architektury o bogatej historii, owiane tajemniczymi opowieściami i legendami. Duża różnorodność przyrodnicza, krajobrazowa oraz bogata historia zachęcają do wypoczynku, uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Północno – wschodnia część gminy należy do Załęczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Znajdują się tu 3 rezerваты przyrody: Szachownica, Bukowa Góra i Stawiska. Przez teren gminy prowadzi turystyczny szlak rezerwatów przyrody, znakowany na niebiesko zaczynający się w Blachowni, biegnący przez rezerваты Szachownica, Węże, Dąbrowa w Niżankowicach, Mokry Las, do przystanku PKP Chorzew Siemkowice.

Gmina posiada sieć wodociągową i częściowo sieć kanalizacyjną. Od 2007 roku działa gminna oczyszczalnia ścieków. Połączenie komunikacyjne zapewniają: droga krajowa nr 42 Działoszyn – Jaworzno, oraz liczne drogi powiatowe i gminne. Gmina Lipie oddalona jest od stolicy woj. śląskiego – Miasta Katowice o ok. 124 km i ośrodka powiatowego, Miasta Kłobuck: 18 km. Inne ośrodki miejskie powiązane komunikacyjnie z Lipiem to: Częstochowa: 33 km, Radomsko: 55 km, Bełchatów: 73 km, Lubliniec: 52 km, Wieluń: 34 km i Krzepice: 8 km.

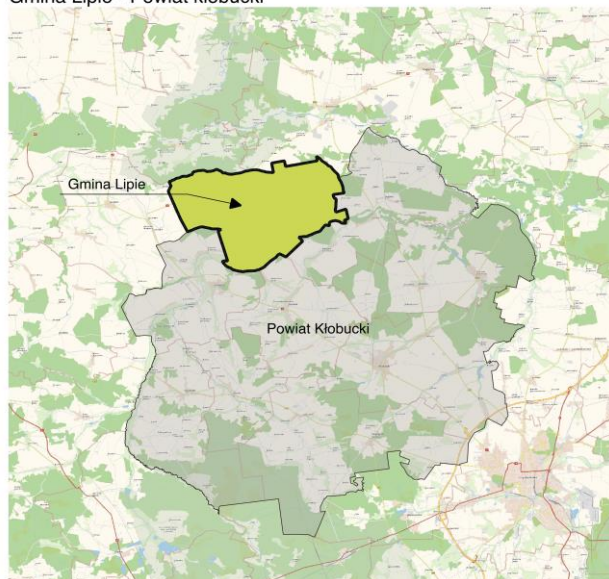

Rysunek 1. Położenie Gminy Lipie na tle powiatu kłobuckiego
(Źródło: <http://bip.piwklobuck.pl/>)

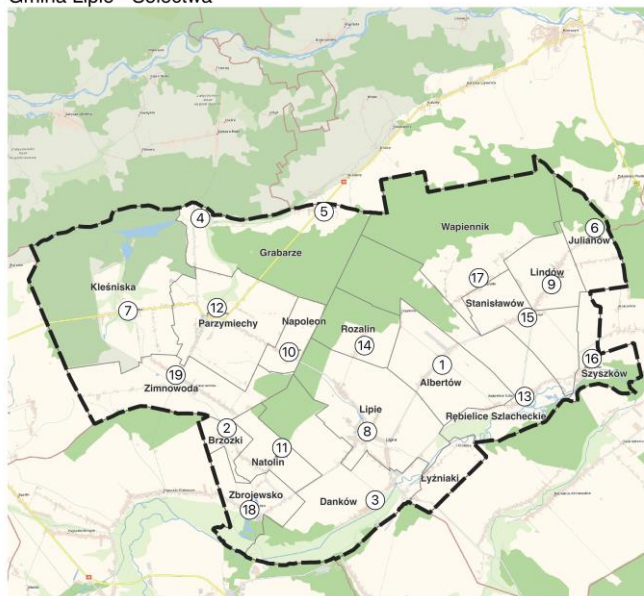
Gmina Lipie - Śląskie

Gmina Lipie - Powiat kłobucki

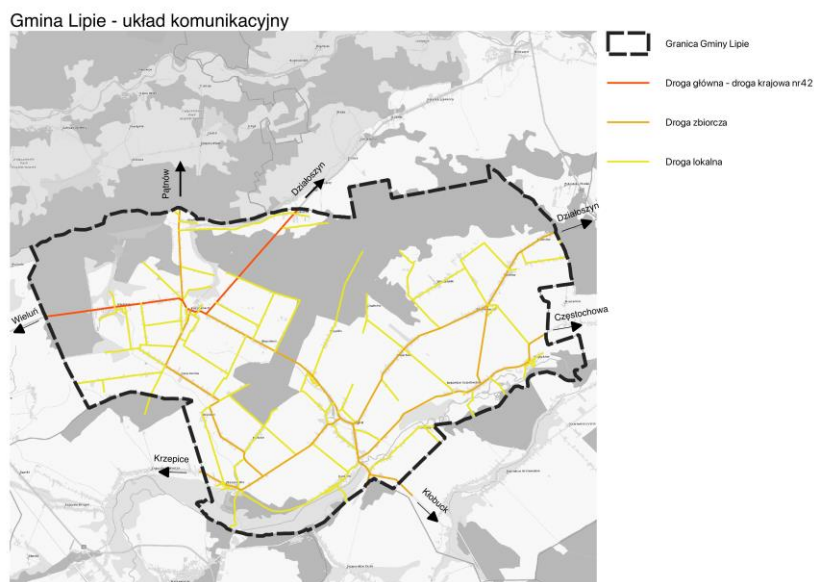
Gmina Lipie - Sołectwa

Sołectwa:

1. Albertów
2. Brzózki
3. Danków
4. Giętkowizna
5. Grabarze
6. Julianów
7. Kleśniska
8. Lipie
9. Lindów
10. Napoleon
11. Natolin
12. Parzymiechy
13. Rębiełlice Szlacheckie
14. Rozalin
15. Stanisławów
16. Szyszków
17. Wapiennik
18. Zbrojewsko
19. Zimnowoda

Rysunek 3. Struktura administracyjna Gminy Lipie

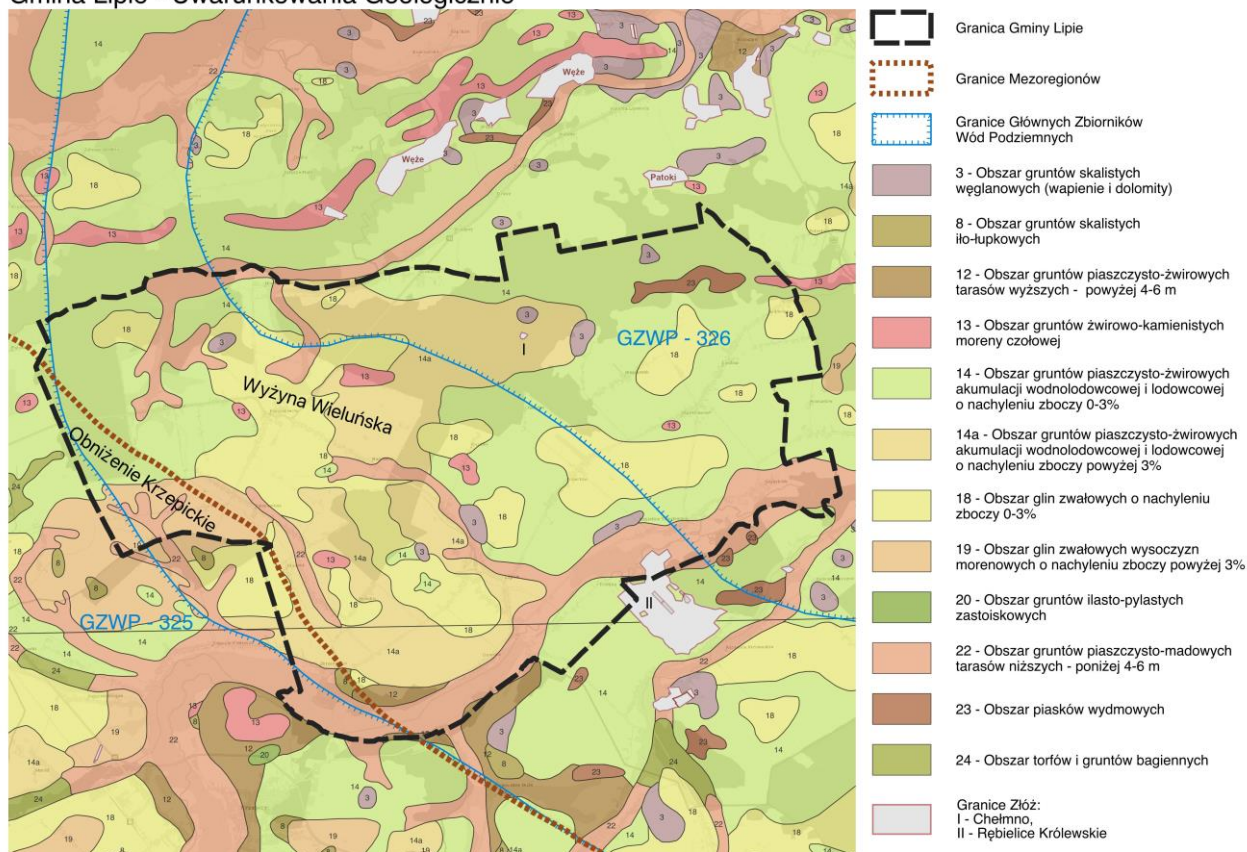
Rysunek 4. Struktura komunikacyjna Gminy Lipie

2. Budowa geologiczna i surowce materialne:

Gmina Lipie położona jest w całości w obrębie jednej z trzech mega jednostek tektonicznych występujących na terenie Polski – platformy zachodnioeuropejskiej. Posiada ona neoproterozoiczne i paleozoiczne podłoże oraz wielopiętrową pokrywę fanerozoiczną. Powierzchniowa budowa geologiczna gminy jest wynikiem ostatniej działalności lądolodu skandynawskiego oraz procesów, które trwają na tym obszarze od ustąpienia ostatniego zlodowacenia do dziś. Na obszarze gminy dominują pod względem powierzchni piaski i żwiry wodnolodowcowe. Są to osady wodnolodowcowe (fluwioglacjalne, rzeczno-lodowcowe oraz sandrowe) związane ze zlodowaceniem Odry i Warty.

Wszelkie zasady i warunki wydobywania kopalin ze złóż oraz ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopalin określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Na terenie gminy Lipie znajdują się dwa udokumentowane złoża kopalin pospolitych piasków i żwirów oraz wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego i cementowego.

Gmina Lipie - Uwarunkowania Geologiczne

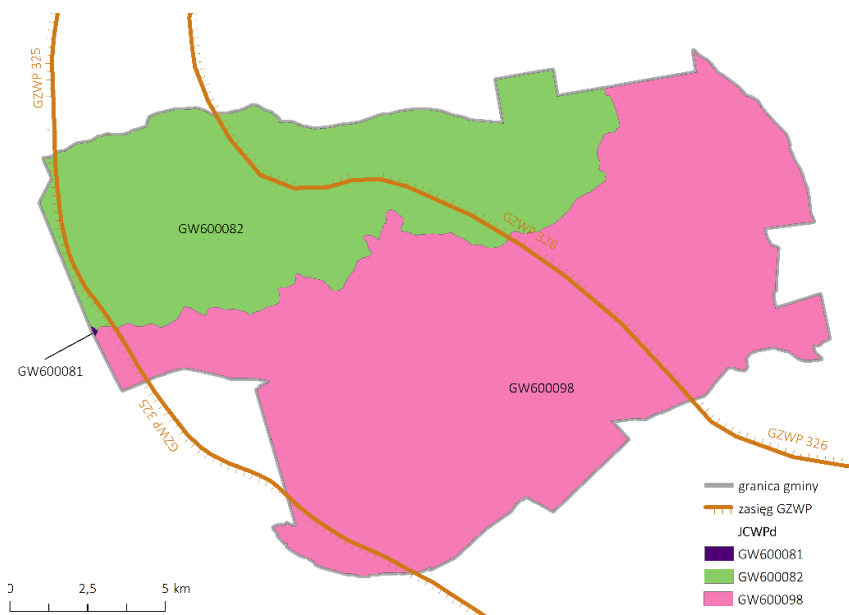
Rysunek 5. Budowa geologiczna gminy Lipie

3. Warunki hydrologiczne. Hydrografia terenu

W odniesieniu do regionalizacji hydrogeologicznej Polski – gmina Lipie położona jest o obrębie prowincji południowej – mezozoicznej (A), makroregionie monokliny przedsudeckiej (B₁) w regionie jury krakowsko-wieluńskiej (XIX) (Paczyński, red. 1993, 1995). Gmina Lipie posiada stosunkowo korzystne warunki hydrogeologiczne.

3.1. Zasoby wodne - wody podziemne

Gmina Lipie położona jest w obrębie trzech jednolitych części wód podziemnych, choć udział powierzchni w obrębie poszczególnych JCWPd jest nieproporcjonalny. Na terenie gminy wyróżnić można: jednolite części wód podziemnych nr 81 (kod JCWPd GW600081) znajdująca się w zachodniej część gminy, nr 82 (kod JCWPd GW600082) znajdująca się w północno-zachodniej część gminy oraz nr 98 (kod JCWPd GW600098) znajdująca się w południowa część gminy.

Rysunek 6. Rozmieszczenie oraz zasięg JCWPd oraz GZWP na obszarze gminy Lipie, opracowano na podstawie danych PSH PIG-PIB.

Na obszarach objętych **JCWPd nr 82** poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań podstawowych i uzupełniających (do końca 2027 r.):

- wydanie rozporządzenia ustanawiającego **obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych**, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP nr 326 (Zbiornik Częstochowa (E),
- wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Obejmować będzie m.in. przeniesienie informacji merytorycznych z dokumentacji hydrogeologicznych do dokumentów niezbędnych do opracowania wniosku o ustanowienie obszaru ochronnego GZWP (GZWP nr 326).

Na obszarach objętych **JCWPd nr 98** poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych wdraża się zestaw działań podstawowych i uzupełniających (do końca 2027 r.):

- wydanie rozporządzenia **ustanawiającego obszar ochronny zbiornika wód śródlądowych**, w drodze aktu prawa miejscowego dla GZWP nr 326 (Zbiornik Częstochowa (E),
- wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Obejmować będzie m.in. przeniesienie informacji merytorycznych z dokumentacji hydrogeologicznych do dokumentów niezbędnych do opracowania wniosku o ustanowienie obszaru ochronnego GZWP (GZWP nr 326)
- Na obszarze gminy Lipie zlokalizowane są części dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) nr 325 – Zbiornik Częstochowa (W) oraz nr 326 – Zbiornik Częstochowa (E). Zajmują one na terenie gminy powierzchnię 37,99 km² (co stanowi 38,41% powierzchni gminy). GZWP nr 325 obejmuje niewielką powierzchnię (ok. 2,7% gminy) i zlokalizowany jest wzdłuż zachodniej i południowo – zachodniej granicy gminy. Natomiast GZWP nr 326 obejmuje obszar znacznie większy (ok. 35% powierzchni gminy) zlokalizowany w północnej, centralnej, oraz wschodniej części gminy. Najbardziej aktualna dokumentacja hydrogeologiczna dla omawianych GZWP pochodzi z 2013 r. (Mikołajków, Sadurski 2017).

- Obszar GZWP nr 325 jest zlokalizowany w południowej części Polski i zajmuje powierzchnię 778,9 km². Położony jest w całości w obrębie Wyżyny Śląsko – Krakowskiej i leży na obszarze dorzecza środkowej Odry: Warty i Liswarty

JCWPd (nr)	JCWPd (kod)	Dorzecze	Region wodny	Stan		Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018
				chemiczny	ilościowy	
81	PLGW600081	Odra	Warty	dobry	dobry	225532,77
82	PLGW600082	Odra	Warty	dobry	dobry	119502,83
98	PLGW600098	Odra	Warty	dobry	dobry	70398,28

Tabela 1. Podstawowe charakterystyki JCWPd w obrębie gminy Lipie

Dla GZWP 326 zostały wskazane granice projektowanego obszaru ochronnego. Projektowane obszary ochronne zbiorników wód podziemnych planowane są do ustanowienia w trybie ustawy Prawo wodne, w zależności od zapisów planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Dla ustanowionych obszarów ochronnych GZWP będą obowiązywać zakazy i ograniczenia określone w przepisach odrębnych.

Efektywne gospodarowanie wodami musi uwzględniać zaspokojenie potrzeb ludności i gospodarki w zakresie wystarczającej ilości wody, spełniające wymagania, co do jakości, przy równoczesnej ochronie zasobów wodnych oraz utrzymaniu dla ekosystemów wodnych i od wody zależnych odpowiadających im warunków środowiskowych. Dla ochrony ilościowej należy eksploatować ujęcia wody tak, by została zachowana równowaga hydrodynamiczna pomiędzy ilością wody pobieranej a zasilającej zasób oraz realizować działania zwiększające naturalną retencję w zlewni. Dla jakościowej ochrony wód winno się podejmować działania zapobiegające ich zanieczyszczeniu lub skażeniu. Szczególnej ochrony wymagają strefy ochronne ujęć wód, Główne Zbiorniki Wód Podziemnych oraz tereny o dużej podatności płytkich wód podziemnych na zanieczyszczenia z powierzchni terenu.

Dla obszarów, na których ustanowiono strefy ochrony ujęć wód, należy uwzględniać obowiązujące zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony wód. Na wszystkich terenach województwa wskazanych w planach gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i planach przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze dorzecza należy uwzględnić ustalenia tych dokumentów.

3.2. Zasoby wodne – wody powierzchniowe

Sieć rzeczna niemal w całości należy do dorzecza Liswarty, która jest lewym dopływem Warty. Liswarta ma swoje źródła na terenie gminy Woźniki. Jest lewym dopływem Warty, do której uchodzi w okolicach wsi Kule. Długość rzeki wynosi 92,4 km, zaś dorzecza 1558 km². Rzeka Liswarta stanowi południową granicę gminy. Koryto Liswarty na niektórych odcinkach (zwłaszcza powyżej Dankowa) zostało wyprostowane, natomiast na wysokości: Tronin, Rębielic Szlacheckich i Szyszkowa, zachowało wysoki stopień naturalności z licznymi meandrami. Liswarta ma swoje źródła na terenie gminy Woźniki i płynie naturalnym, krętym korytem na długości 93 km. W latach 60. była uznawana za najczystsza rzekę Śląska. Obecnie należy do III klasy czystości. W Troninach tworzy piękne zakole.

Równoległe z północno - zachodnią granicą gminy przepływa niewielka rzeka Grabarka, do której wpływa kilka mniejszych dopływów. Tworzą one gęstą sieć strumyków leśnych zasilających liczne zbiorniki wodne. Największym z nich jest kompleks stawów rybnych w Kleśniskach – „Rybaczówka” (pow. 29,4 ha), zasilany przez niewielką strugę, zwaną dopływem spod Kleśnisk. Zasila on również dwa stawy w Parzymiechach i przepływa w sąsiedztwie rezerwatu „Stawiska”. Mniejsze kompleksy stawów o funkcji hodowlanej i rekreacyjnej znajdują się także w Zbrojewsku (pow. 11,5 ha) i Lipiu (pow. 4,5ha). Pozostałe stawy mają głównie charakter rekreacyjny.

Na szczególną uwagę zasługują naturalne zbiorniki wodne (starorzecza) znajdujące się w dolinie Liswarty, zachowane zwłaszcza w rejonie miejscowości Troniny. Wody stojące na terenie gminy zajmują łącznie powierzchnię 52,8 ha. Przez gminę przepływa niewielka rzeka Iwanówka. Swoje źródła ma na terenie gminy Opatów w miejscowości Iwanowice Małe, uchodzi do Liswarty na wysokości wsi Troniny. Spośród rzek przepływających przez gminę kontrolowana hydrologicznie jest Liswarta. Posterunek wodowskazowy IMGW znajduje się w miejscowości Kule, przed ujściem tej rzeki do Warty.

Na obszarze Gminy możemy wyróżnić zlewnię jednolitych części wód powierzchniowych:

- PLRW600016181656 – Dopływ spod Napoleona;
- PLRW60001718172 – Grabarka;
- PLRW600019181657 – Liswarta od dopł. w Przystajni do Górnianki;
- PLRW6000171816554 – Dopływ z Iwanowic Małych.

Na terenie Gminy Lipie znajduje się również wiele pomniejszych cieków oraz rowów melioracyjnych, których system wymaga poprawy, ze względu na podtopienia jakich dokonują, co prowadzi do zniszczeń, szczególnie w sektorze rolniczym. Na terenie Gminy Lipie zlokalizowany jest zbiornik retencyjny we wsi Danków.

3.3. Monitoring wód

Dla trzech JCWPd (81, 82 i 98 i 25) prowadzony jest stały monitoring. Ocena stanu chemicznego, ilościowego i JCWPd określana jest jako dobra. W przypadku JCWPd 82 i 98 presje znaczące określono jako presję obszarową, rozproszoną związaną z rolnictwem, gospodarką komunalną i przemysłem. W przypadku JCWPd 81 brak jest zidentyfikowanych presji.

4. Klimat i warunki meteorologiczne

Obszar Gminy Lipie należy do częstochowsko – kieleckiej dzielnicy klimatycznie – rolniczej i położony jest w centrum przejściowego i zmiennego klimatu Polski.

Klimat w Gminie Lipie jest umiarkowany ciepły, często opisywany jako przejściowy ze względu na wpływ mas powietrza kontynentalnego oraz mas znad Atlantyku. Opady deszczu są znaczące, występują nawet podczas suchych miesięcy. Średnio roczne opady na terenie Gminy wyniosły 758 mm i utrzymują się przez cały rok z wyraźnie przeważającą ilością w miesiącach letnich. Różnica w opadach pomiędzy najbardziej suchym, a najbardziej mokrym miesiącem wynosi 59 mm. Najwięcej opadów atmosferycznych odnotowano w lipcu (średnia wynosi 104 mm), a najsuchszym miesiącem wg danych jest luty (średnia wynosi 45 mm).

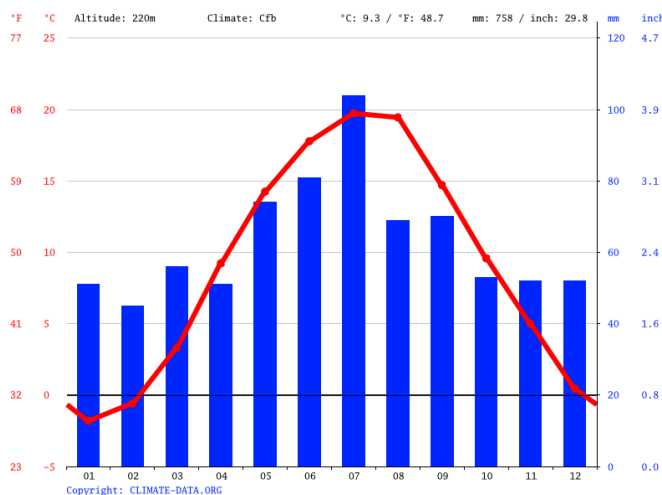
- Średnia roczna temperatura powietrza na terenie Gminy wynosi 9.3°C,
- Najcieplejszym miesiącem w roku jest lipiec. 19.7°C,
- Najzimniejszym miesiącem w roku jest styczeń. -1.8 °C
- Miesiącem z największymi opadami jest wrzesień. Ponad 60 mm
- Maksymalna średnia temperatura dobowa odnotowana to 24.1°C

Zauważalny jest podział pór roku oraz dominująca przewaga wiatrów zachodnich.

	styczeń	lut	Marsz	Kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	paździer- nik	listopad	grudzień
Śr. Temperatura (°C)	-1.8	-0.6	3.3	9.2	14.3	17.8	19.7	19.5	14.7	9.6	5	0.5
Min. Temperatura (°C)	-4.4	-3.7	-0.8	3.9	9	12.6	14.9	14.5	10.4	6.2	2.4	-1.8
Max. Temperatura (°C)	0.6	2.5	7.4	14.1	18.8	22.1	24.1	24	19.1	13.2	7.7	2.6
Opady / Opady deszczu (mm)	51	45	56	51	74	81	104	69	70	53	52	52
Wilgotność(%)	84%	82%	75%	66%	66%	65%	66%	65%	71%	78%	84%	84%
Deszczowe dni (d)	9	8	9	8	9	9	10	8	8	8	8	9
Godziny słoneczne (g)	2.9	3.7	5.5	8.6	10.0	10.8	10.9	10.2	7.4	5.0	3.6	2.8

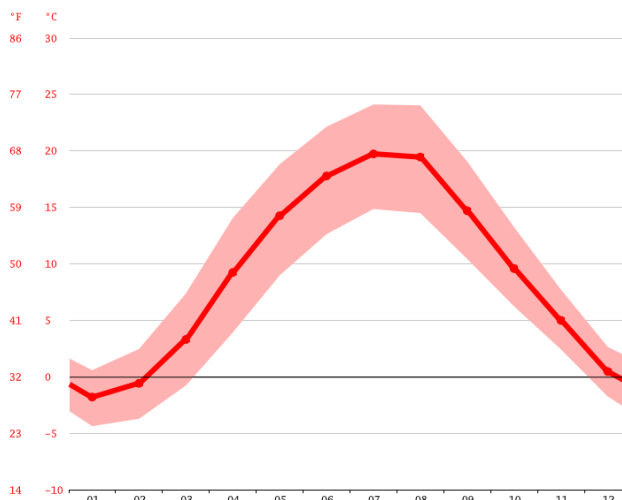
Tabela 2. Tabela klimatu gminy Lipie w miesiącach

(Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/lipie-451546/#climate-graph>)

Rysunek 7. Średnioroczne opady atmosferyczne dla Gminy Lipie

(Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/lipie-451546/#climate-graph>)

Rysunek 8. Średnioroczne temperatury

(Źródło: <https://pl.climate-data.org/europa/polska/silesian-voivodeship/lipie-451546/#climate-graph>)

5. Zasoby przyrodnicze – szata roślinna i świat zwierząt

Obszar Gminy Lipie w ponad 60% zajmują tereny rolnicze, a ponad 30% znajdują tereny lesiste. Głównym gatunkiem porastającym są bory sosnowe. Pomimo stosunkowo małej powierzchni terenu w obrębie gminy występują formy ochrony przyrody, które zostały wskazane w centralnym rejestrze form ochrony przyrody.

Gmina Lipie charakteryzuje się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego, której system przyrodniczy tworzony jest przez przestrzenny układ form przyrodniczych, na który składają się:

- dolina rzeki Liswarty wraz z kompleksami leśnymi w jej sąsiedztwie – obszar ten obejmuje tereny wilgotne i podmokłe, łąki, szuwały turzycowiska, zarośla wierzbowe oraz skupiska wierzbowe; teren ten jest miejscem rozrodu wielu gatunków płazów oraz miejscem gniazdowania wielu gatunków ptaków,
- duże kompleksy leśne w północnej i centralnej części gminy będące fragmentem Załęczańskiego Parku Krajobrazowego oraz Załęczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu –zawierającą łąki trzęślicowe mające w większości charakter polan śródleśnych,
- występowanie lasów cennych pod względem przyrodniczym, stanowiących fragmenty rodzimej przyrody,
- występowanie gleb o wysokiej wartości dla produkcji rolnej,
- występowanie surowców mineralnych – kruszywa naturalnego,
- stawy hodowlane oraz mniejsze ciek wodne wpływające do Liswarty,
- przydrożne aleje drzew,
- rezerваты przyrody – rezerwat przyrody nieożywionej "Szachownica" oraz dwa rezerваты leśne „Bukowa Góra” oraz „Stawiska”,
- obszary Natura 2000 - "Szachownica" i „Stawiska”.

Analiza przestrzenna układu ekologicznego gminy wykazuje istnienie korytarzy ekologicznych – terenów stanowiących połączenie cennych przyrodniczo ekosystemów. Główną funkcją korytarzy ekologicznych jest zapewnienie ciągłości przestrzennej dla sąsiednich ekosystemów, zapobieganie ich izolacji, sprzyjanie migracji flory i fauny, wzmocnienie naturalnej odporności układu i magazynowanie najwartościowszych gatunków.

Flora:

Flora gminy nie jest całkowicie poznana, a zidentyfikowane gatunki roślin naczyniowych to: Bagno zwyczajne (*Ledum palustre* L), Barwinek pospolity (*Vinca minor* L), Gruszycznik jednokwiatowy (*Monarda uniflora* (L) A. Gray, Naparstnica purpurowa (*Digitalis purpurea* L), Paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare* L), Pięciornik biały (*Potentilla alba* L), Pomocnik baldaszkowaty (*Chimaphila umbellata*), Prosienniczek gładki (*Hypochaeris glabra* L), Strzęplica polska (*Koeleria grandis* Besserex Górski, Szczodrzyk czerniejący (*Lembotropis nigricans*), Szczodrzec rozesłany (*Chamaecytisus ratisbonensis*), Widlak goździsty (*Lycopodium clavatum*).

Brioflory to: Łuskolist rozesłany (*Lepidozia reptans*), Płożik różnolistny (*Lophocolea heterophylla*), Borześląd zwisły (*Pohlia nutans*), Czterozab przezroczysty (*Tetraphis pellucida*), Dwustronk jasny (*Plagiothecium laetum* Schimp), Dwustronek wklęsłolistny (*Plagiothecium cavifolium*), Gajnik Isniący (*Hylocomium splendens*), Krótkosz pospolity (*Brachythecium rutabulum*), Krótkoszek rowowy (*Brachythecium salabrosum*), Krótkoszek aksamitny (*Brachytheciastrum velutinum*), Łukowiec śląski (*Herzogiella seligeri*), Płaskomerzyk pokrewny (*Plagiomnium affine*), Płonnik jałowcowaty (*Polytrichum juniperinum*), Rokiet cyprysowaty (*Hypnum*

cupressiforme), Rokitnik pospolity (*Pleurozium schreberi*), Widłoząb kędzierzawy (*Dicranum scoparium*), Widłozabek włoskowy (*Dicranella heteromalla*), Wiewiórecznik mały *Sciuro-hypnum oedipodium*, Złotowłos strojny (*Polytrichastrum formosum*).

Fauna:

Na obszarach Gminy Lipie można zaliczyć gatunki wapieniolubne, m.in. motyle – modraszki adonis, arion i wieloboczek oraz ślimaki i pajęczaki. W Warcie oraz jej dopływach żyje kilkanaście gatunków ryb, wśród nich gatunki rzadkie takie jak: brzana, kleń i świnka. Płazy reprezentowane są przez grzebiuszkę ziemną, kumaka nizinnego, ropuchę: szarą, zieloną i paskówkę, rzekotkę drzewną, traszkę grzebieniastą i zwyczajną, żabę: trawną, wodną i moczarową. Natomiast z gadów występują tu: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec, zaskroniec i żmija zygzakowata. Teren Parku jest doskonałym miejscem lęgowym dla ptaków. Gnieźdzą się tutaj: gągoły, kaczki krzyżówki, tracze nurogęsi. W lasach występują jastrzębie, krogulce, myszolowy, pustulki oraz sowy: puszczyk, sowa uszata, pójdzka i płomykówka. Zimą, na terenie Rezerwatu Przyrody Szachownica hibernuje ponad 2000 nietoperzy. Należą one do 10 gatunków tych ssaków, przy czym 4 z nich to gatunki chronione prawem UE: mopek, nocek Bechsteina, nocek łydkowłosy i nocek duży.

5. Obszary chronione na mocy przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Gleby

Najczęściej występującym typem gleb w gminie Lipie są gleby bielcowe i rdzawe. Znaczny udział przypada również na gleby brunatne wylugowane, głównie w Stanisławowie, Albertowie, Lindowie i Parzymiechach. Na trzecim miejscu pod względem rozprzestrzenienia znajdują się gleby bielcowe i pseudobielcowe, które występują głównie w zachodniej części gminy, zwłaszcza w Lipiu i Dankowie. Ponadto, w dolinie Liswarty występują mady, a w rejonie Dankowa także gleby mułowo torfowe. W innych obniżeniach dolinnych o słabo przepuszczalnym podłożu wytworzyły się ponadto czarne ziemie właściwe, głównie w północno – zachodniej części gminy.

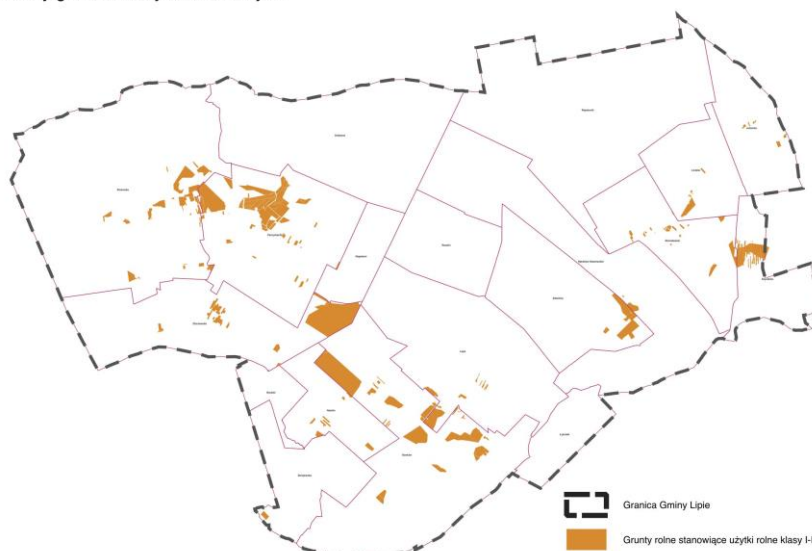
Najlepsze kompleksy gruntów rolnych (pszenny dobry i żytni bardzo dobry) zajmują tylko ok. 7% powierzchni wszystkich użytków rolnych. Występują głównie w: Parzymiechach, Natolinie, Lipiu i Albertowie. Na grunty rolne na terenie gminy przypada 61% jej całkowitej powierzchni. Przeważają użytki IV klasy bonitacyjnej (60%). Najlepsze grunty III klasy bonitacyjnej – zajmują tylko 3,4% areалу. Znajdują się głównie w Parzymiechach i Dankowie. Znaczny ich udział przypada również na Albertów, Kleśniską, Lipie, Stanisławów, Szyszków i Zimnowodę. Najsłabsze grunty (V i VI klasy bonitacyjnej) przeważają w miejscowościach: Grabarze, Łyżniaki (Troniny), Napoleon i Wapiennik. Duży udział słabych gruntów rolnych występuje również w Brzókach, Julianowie, Kleśniskach, Rębielicach Szlacheckich i Zimnowodzie.

Tabela 3. Zestawienie użytków rolnych

Klasy gleby	[ha]	II	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI	VIz
Udział procentowy (%)	100%	0.0001	1.2583	0.0984	1.9403	6.8395	15.0005	38.0650	29.3321	7.2844	0.1814

W strukturze klaso-użytków największą powierzchnię zajmują grunty orne – 52,60 %, najmniejszą zaś tereny różne – 0,02%. Dla użytków rolnych największy udział mają grunty klasy IVb (38%) i V (29%).

Obszary gruntów rolnych chronionych

Rysunek 9. Obszary gruntów rolnych chronionych
Źródło: Ewidencja Gruntów i Budynków - Starostwo Powiatowe w Kłobucku

Lasy

Lasy zajmują 32 % powierzchni gminy. Należą do nich następujące zbiorowiska: świetlista dąbrowa, subkontynentalne grady z bukiem i jodłą, przysrumkowe łągi jesionowe. Gatunkiem panującym w zbiorowiskach leśnych jest sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*). Sposób zagospodarowania rębniami zupełnymi powoduje wykształcenie się drzewostanów jednopiętrowych i jednowiekowych. Buk, jodła, dąb, olcha, brzoza również tworzą na terenie gminy drzewostany jednopiętrowe, głównie w wyniku prowadzonej tu gospodarki leśnej. Najstarsze drzewostany znajdują się w rezerwatach „Stawiska” i „BukowaGóra”. Kompleksy leśne wraz z dolinami rzecznyymi tworzą spójny ekologiczny system korytarzy ekologicznych, wymagający ochrony.

6. Jakość powietrza

W opracowaniach dotyczących stanu środowiska naturalnego nie ma dokładnych danych stanu powietrza i emisji, dotyczących wpływ na stan powietrza w gminie Lipie.

Wielkość emisji zanieczyszczeń na terenie gminy można szacować również na podstawie zużycia paliw, istniejącego transportu, ruchu drogowego i wreszcie emisji z zakładów produkcyjnych, jednak szacunki te z powodu braku dokładnej inwentaryzacji, mogą być opatrzone dużym błędem statystycznym.

Znajdujące się lub planowane na terenie gminy stacje bazowe telefonii komórkowej są źródłem emisji promieniowania elektromagnetycznego do środowiska. Źródłami zanieczyszczeń powietrza w gminie Lipie są:

- źródła energetycznego spalania paliw: kotłownie zakładowe (z uwagi na charakter rolniczy gminy i występowanie na terenie zakładów o charakterze przetwórstwa spożywczego i usług), lecz bez istotnego znaczenia,
- niska emisja: ogrzewanie gospodarstw domowych węglem kamiennym o niskich parametrach jakościowych
- komunikacyjne źródła zanieczyszczeń,

- emisja komunikacyjna jest powodowana przez sieć dróg obsługujących teren gminy. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 490 relacji Rudniki – Działoszyn o znaczeniu międzyregionalnym, drogi powiatowe relacji Lipie – Krzepice oraz Lipie – Wilkowiecko (11 dróg o łącznej długości 48,360 km),
- emisja niezorganizowana, związana występowaniem substancji odorotwórczych, której źródłem jest np. nieuporządkowana gospodarka odpadami przez występowanie dzikich wysypisk, z dużych gospodarstw rolnych, hodowli zwierząt,
- emisja transgraniczna – ze względu na położenie geograficzne, nie ma istotnego wpływu na stan zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy.

Na terenie gminy nie ma przemysłu, który kwalifikowałby się do szczególnie uciążliwych ze względu na ochronę powietrza atmosferycznego. Główne zagrożenia dla powietrza stanowią spaliny, które powstają w czasie spalania paliw w źródłach ciepła i pojazdach.

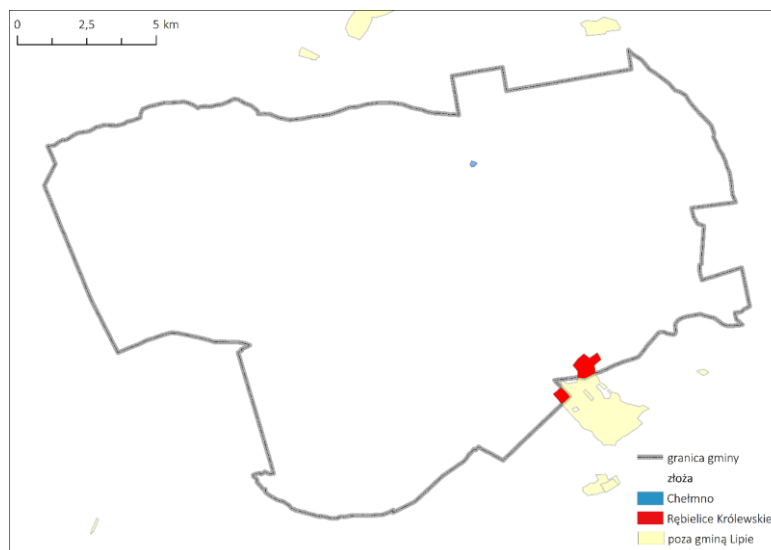
Podstawowymi zanieczyszczeniami powstającymi w wyniku spalania paliw w źródłach ciepła (kotłowniach, piecach itp.) są: dwutlenek siarki, tlenek węgla, dwutlenek azotu i pyły. Spalanie węgla wiąże się dodatkowo z powstawaniem sadzy i benzo-a-pirenu. Najmniej zanieczyszczeń powstaje w wyniku spalania gazu ziemnego, a najwięcej przy spalaniu węgla. Najbardziej dokuczliwa dla mieszkańców jest tzw. niska emisja z pieców opalanych węglem, która w niekorzystnych warunkach pogodowych może lokalnie powodować powstanie szkodliwych dla zdrowia stężeń zanieczyszczeń.

7. Złóża

Wszelki zasady i warunki wydobywania kopalin ze złóż oraz ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopalin określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019 r. poz. 1214). Rejestr obszarów górniczych oraz ewidencja udokumentowanych złóż jest prowadzona przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, który corocznie wraz z Ministerstwem Środowiska wydaje publikację *Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce* (2024) oraz publikuje dane w internecie.

Na terenie gminy Lipie znajdują się dwa udokumentowane złoża kopalin pospolitych piasków i żwirów oraz wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego i cementowego:

- złożo Chełmno (WW 2540) o powierzchni 1,29 ha, jest to złożo wapieni i margli dla przemysłu wapienniczego i cementowego którego eksploatacja zakończyła się, a wydobywie prowadzono metodą odkrywkową, ścianowym systemem eksploatacji.
- złożo Rębielice Królewskie (KN 5211) o powierzchni 184,59 ha (złożo położone na terenie dwóch gmin Lipie i Popów) w granicach gminy Lipie znajduje się 28,96 ha (co stanowi 15,68% powierzchni złoża) jest to złożo mieszanek żwirowo - piaskowych (pospółki).

Rysunek 10. Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Lipie
(Źródło: <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start>)

Złoża w gminie Lipie nie są aktualnie eksploatowane, zatem nie znajdują się tu tereny oraz obszary górnicze. Na obszarze gminy znajduje się 18 otworów wiertniczych. Mają one różny charakter: hydrogeologiczny (11), złożowy (5 otworów), kartograficzny (1) i geologiczno-inżynierski (1). Otwory mają zróżnicowaną głębokość od 15,20 m do 270 m. Pięć najgłębszych ma charakter otworów złożowych i sięgają do skał wieku jurajskiego.

L.p.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby [tys.ton]		Wydobycie [tys.ton]
			geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Piaski i żwiry					
1	Chelmno	wydobycie zaniechane	427,00	-	-
2	Rębiełlice Królewskie	rozpoznane szczegółowo	38 422	-	-

Tabela 4. Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Lipie
(Źródło: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., 2024, PIG – PIB, Warszawa)

Na obszarze gminy Lipie w południowej i południowo – wschodniej części gminy występują również obszary perspektywiczne i prognostyczne występowania złóż. Zasoby perspektywiczne to złoża przewidywane na podstawie zlokalizowanych, stwierdzonych i jednoznacznie zinterpretowanych oznak pośrednich i bezpośrednich, wobec których brak jest danych do oceny w zakresie możliwego maksymalnego błędu oszacowania zasobów. Zasobom takim przypisuje się kategorię D2, która to kategoria nie mieści się w katalogu kategorii rozpoznania złoża kopaliny zgodnie z obowiązującymi rozporządzeniami w sprawie dokumentacji geologicznej złoża kopaliny. Natomiast zasoby prognostyczne cechują się w większym stopniu przebadaniem aniżeli zasoby perspektywiczne. Są to złoża przewidywane na podstawie badań odsłonięć naturalnych lub sztucznych, nielicznych odosobnionych lub rzadko rozmieszczonych otworów wiertniczych i/lub badań geofizycznych. Takim zasobom kopalin stałych przypisuje się możliwy maksymalny błąd oszacowania większy lub równy 40%, są to zasoby udokumentowane w kategorii D (D1).

Złoża w gminie Lipie nie są aktualnie eksploatowane, zatem nie znajdują się tu tereny oraz obszary górnicze. Na obszarze gminy znajduje się 18 otworów wiertniczych. Mają one różny charakter: hydrogeologiczny (11),

złożowy (5 otworów), kartograficzny (1) i geologiczno – inżynierski (1). Otwory mają zróżnicowaną głębokość od 15,20 m do 270 m. Pięć najgłębszych ma charakter otworów złożowych i sięgają do skał wieku jurajskiego. Otwory te położone są na terenie 8 miejscowości (Albertów, Giętkowizna, Lipie, Natolin, Parzymiechy, Rozalin, Stanisławów i Wapiennik).

8. Obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych

Jedną z najważniejszych kwestii geologicznych odnośnie zagospodarowania przestrzennego gminy są zagadnienia osuwiskowe. Zgodnie z zawartymi w Systemie Osłony Przeciwośuwiskowej, sporządzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny (Państwowy Instytut Badawczy), na terenie gminy Lipie nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy.

9. Hałas

W obrębie gminy Lipie nie jest prowadzony stały monitoring poziomu hałasu, ani też nie ma dostępnych wyników badań prowadzonych w tym zakresie. Wszelkiego rodzaju dane ekstrapolowane na obszar gminy z terenów sąsiednich musiałyby uwzględniać specyfikę terenu, zarówno pod względem jego rzeźby, ale także i pokrycia terenu, które to warunki silnie modyfikują możliwość rozchodzenia się, odbijania i pochłaniania fal dźwiękowych. Gmina Lipie nie posiada na swoim obszarze uciążliwych emitorów hałasu i wibracji, które funkcjonowałyby nieprzerwanie całą dobę. Także nie występują na jej terenie obiekty, które emitowałyby hałas oraz wibracje o zakresie czasowym ekspozycji dłuższym niż kilkadziesiąt minut. Należy dodać, że w obrębie gminy hałas komunikacyjny z dróg kołowych nie jest uciążliwy z uwagi na niewielkie natężenie ruchu, a także wahania tego ruchu w czasie. W Gminie Lipie głównym źródłem hałasu jest komunikacja drogowa. Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego w Gminie stanowi droga krajowa (DK nr 42 relacji Namysłów – Rudnik o długości 275 km), a w dalszej kolejności drogi powiatowe i gminne. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego. Hałas komunikacyjny występujący w pewnym natężeniu wzdłuż dróg powiatowych i gminnych stanowi nieco mniejsze zagrożenie. Wynika to, bowiem z faktu zdecydowanie mniejszego natężenia ruchu pojazdów, tym samym zasięg oddziaływania akustycznego tych ciągów komunikacyjnych jest stosunkowo mniejszy. W Gminie Lipie ilość podmiotów mogących potencjalnie stanowić zagrożenie dla klimatu akustycznego (głównie dotyczy to branży przemysłowej) jest mała. Do pozostałych źródeł hałasu należy hałas bytowy, związany z codziennymi czynnościami ludzi, występujący głównie w środowisku zamieszkania, pracy lub miejscach publicznych. Jest wynikiem działań człowieka oraz funkcjonowania urządzeń i instalacji wykorzystywanych w życiu codziennym. Przykładami hałasu byтового występującego na terenie gminy Lipie są: hałas domowy.

10. Promieniowanie elektromagnetyczne

Na klimat akustyczny wpływ ma również hałas związany z zakładami przemysłowymi powstający ze względu na eksploatację maszyn, pracę urządzeń i instalacji, a także transport produktów wewnątrz zakładu. Na terenie gminy nie występują zakłady mogące powodować przekroczenia norm hałasu.

W gminie zarejestrowane są głównie mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników. Na chwilę obecną, na terenie Gminy nie były nakładane kary za ponadnormatywną emisję hałasu przez podmioty gospodarcze.

Linie energetyczne o napięciu znamionowym 110 kV zalicza się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko może być wymagane. Praktyka wykazuje, że współcześnie projektowane linie o tych parametrach nie stanowią zagrożenia dla ludzi i środowiska ze względu na występujące w otoczeniu promieniowanie elektromagnetyczne. Istniejące linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia, średniego napięcia oraz stacje transformatorowe zapewniają one pokrycie istniejącego zapotrzebowania mocy.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego mogą być również stacje bazowe telefonii komórkowej. Są one obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W Polsce istnieje sieć telefonii komórkowych wykorzystujących częstotliwości od 450 do 1800 MHz. Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych w otoczeniu anten stacji bazowych są zależne od mocy doprowadzanej do tych anten i charakterystyki ich promieniowania. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowej pole elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występuje nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania. Ich lokalizacja jest dopuszczalna pod warunkiem, że na obszarach zabudowy mieszkaniowej i innych obszarach chronionych gęstość mocy pola elektromagnetycznego nie przekroczy dopuszczalnych wartości określonych przepisami szczególnymi.

W celu ochrony krajobrazu przed negatywnym oddziaływaniem linie elektroenergetyczne, stacje nadawcze radiowo – telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej i inne obiekty radiokomunikacyjne, należy lokalizować poza miejscami objętymi szczególną ochroną, z uwzględnieniem zakazów wynikających z aktów prawa miejscowego powołujących określone formy ochrony przyrody i w taki sposób, aby ich wpływ na krajobraz był jak najmniejszy. Należy także wprowadzić zasadę, że jeśli w bliskim sąsiedztwie planowana jest lokalizacja kilku obiektów radiowo telewizyjnych lub obiektów radiokomunikacyjnych, to muszą one być lokalizowane na jednej konstrukcji wsporczej.

11. Obszary chronione na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody i dyrektyw unijnych

11.1. Formy ochrony przyrody

Obszar Gminy Lipie w ponad 60% zajmują tereny rolnicze, a ponad 30% znajdują tereny leśne. Głównym gatunkiem porastającym są bory sosnowe. Obszar objęty planem ogólnym cechuje się wysokim stopniem zróżnicowania przyrodniczego i krajobrazowego. Znajdują się tu:

- lasy liściaste i mieszane, w tym siedliska buczyn, borów mieszanych i grądów,
- miejsca bytowania i zimowiska nietoperzy, zwłaszcza w jaskiniach i wyrobiskach krasowych w rejonie rezerwatu „Szachownica”,
- ekosystemy wodno-błotne – m.in. doliny rzeczne, oczka wodne, stawy,
- połączenia ekologiczne – zwłaszcza wzdłuż doliny Liswarty i jej dopływów,

w województwie śląskim położony jest na terenie gminy Lipie i obejmuje obszar o powierzchni 880,34 ha. Otulina Parku w województwie śląskim położona jest na terenie gminy Lipie i obejmuje obszar o powierzchni 2726,49 ha. Otulina parku zlokalizowana w gminie Lipie jest tożsama z „Załęczańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu”, ustanowionym uchwałą Sejmiku Woj. Śląskiego z dnia 16 grudnia 2024 r.

Budowa geologiczna Załęczańskiego Parku wiąże się z okresem jurajskim, kiedy to około 190 – 140 mln lat temu występowało na tym terenie płytkie i ciepłe morze szelfowe. Morze to obfitowało w amonity, gąbki, ślimaki, jeżowce oraz wiele innych gatunków bezkręgowców. Szkielety i pancerze tych organizmów były wysycone węglanem wapnia i w wyniku długotrwałego kumulowania się ich szczątków wytworzyły się skały wapienne. Istniejąca dziś powierzchnia Parku utworzyła się w plejstocenie, około 700 – 120 tys. lat temu. Działo się to pod wpływem lądolodu. Pierwotna rzeźba terenu została przykryta piaskami, żwirami i glinami naniesionymi przez lądolód. Krajobraz ewoluował w stronę lekko falistej równiny – pól sandrowych – znajdującej się pomiędzy pasmami łagodnych wzniesień morenowych. Stopniowo odsłonięciu ulegały najwyższe ostańce skalne. Pozostałością po lądolodzie są występujące tu głązy narzutowe.

Warta jest najważniejszą rzeką Parku, która w swoim górnym biegu, tworzy obszar mokradeł z kompleksem stawów i źródeł krasowych. Dolina Warty wrzyna się głęboko w skaliste, wapienne podłoże na głębokość 30-60 metrów i charakteryzuje się wysokimi, stromymi zboczami oraz dolinkami pobocznymi.

Załęczański Park Krajobrazowy charakteryzuje bogactwo siedlisk, które wynika z jego położenia na granicy wyżyn i nizin. Wyróżnić można tu ponad 100 rodzajów zbiorowisk roślinnych. Charakterystyczne dla tego obszaru jest występowanie roślinności wapieniolubnej i ciepłolubnej. Cennym zbiorowiskiem na obszarze Parku jest szczelinowy zespół wapieniolubnych paproci, porastający zacienione krasowe zagłębienia i szczeliny. Zespół ten tworzą zanokcica skalna, zanokcica murowa oraz paprotnica krucha. Opisane zbiorowisko to jedno z cenniejszych składników roślinności Parku. Na morenowych wzniesieniach rozwinęły się murawy napiaskowe, które ściśle związane są z osadami polodowcowymi. Osobliwością tego terenu są także rozległe zarośla jałowca i żarnowca z roślinami miododajnymi: wrzosem zwyczajnym, macierzanką piaskową, rozchodnikiem ostrym i kocankami piaskowymi. Zbiorowiska wodne reprezentuje zespół lilii wodnych złożony z grzybieni białych i grążela żółtego. Ważny podkreślenia jest również fakt, że blisko połowę powierzchni Parku zajmują lasy.

Do cennych gatunków bezkręgowców, zamieszkujących Załęczański Park Krajobrazowy, można zaliczyć gatunki wapieniolubne, m.in. motyle – modraszki adonis, arion i wieloboczek oraz ślimaki i pajęczaki. W Warcie oraz jej dopływach żyje kilkanaście gatunków ryb, wśród nich gatunki rzadkie takie jak: brzana, kleń i świnka. Płazy reprezentowane są przez grzebieszkę ziemną, kumaka nizinnego, ropuchę: szarą, zieloną i paskówkę, rzekotkę drzewną, traszkę grzebieniastą i zwyczajną, żabę: trawną, wodną i moczarową. Natomiast z gadów występują tu: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec, zaskroniec i żmija zygzakowata. Teren Parku jest doskonałym miejscem lęgowym dla ptaków. Gnieźdzą się tutaj: gągoły, kaczki krzyżówki, tracze nurogęsi. W lasach występują jastrzębie, krogulce, myszołowy, pustulki oraz sowy: puszczyk, sowa uszata, pójdzka i płomykówka.

W śląskiej części Załęczańskiego Parku Krajobrazowego znajduje się jeden rezerwat przyrody – Bukowa Góra. W ZOChK znajdują się dwa cenne rezerwaty: Szachownica i Stawiska. Pomniki przyrody występujące na

terenem śląskiej części Załęczańskiego Parku Krajobrazowego to 5 dębów szypułkowych o obwodach ok. 450 cm, rosnących przy rezerwacie Stawiska.

Wartości kulturowe stanowią liczne ślady tradycji osadniczych w dolinie rzeki Warty. Pierwsi osadnicy pojawili się na tych terenach ok. 10-8 tys. lat p.n.e. Byli to łowcy reniferów podążający za wędrującymi na północ zwierzętami. W śląskiej części Parku stanowiska archeologiczne występują na terenie ZOChK w rejonie Giętkowizny, Grabarzy oraz Parzymiechów. Na uwagę zasługuje kościół w Parzymiechach, którego początki sięgają XIV w. Była to murowana budowla gotycka, która w XVI w. funkcjonowała jako zbór protestancki. Kościół był rozbudowywany w XVIII w., ponownie w XIX w. w stylu neogotyckim. W Parzymiechach znajdują się również pozostałości XIX w. zespołu dworsko – parkowego. Cenną atrakcją Parku są oryginalne kościółki typu wieluńskiego, pochodzące z pierwszej połowy XVI w. Charakteryzuje je, niespotykany na innych terenach naszego kraju, wystrój i architektura. Posiadają jedną prostokątną nawę i węższe, wielobocznie zamknięte prezbiterium, które pokryte jest wspólnym, stromym dachem krytym gontem. Wieża kościoła zorientowana jest ku zachodowi i nie przekracza kalenicy nawy.

W obszarze gminy, w części zlokalizowanej w granicach Załęczańskiego Parku Krajobrazowego obowiązują ustalenia Uchwały Nr VI/59/10/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 28 sierpnia 2023 r., w tym:

1. Szczególne cele ochrony parku (§ 2 uchwały):

1) dla ochrony przyrody nieożywionej:

- zachowanie form rzeźby krasowej, głównie lejów i żłobków krasowych,
- zachowanie źródeł oraz obszarów źródliskowych;

2) dla ochrony przyrody ożywionej

- utrzymanie kompleksów stawów, torfowisk, bagien śródleśnych i mokradeł wraz z obszarami źródliskowymi,
- zachowanie unikatowych zbiorowisk: świetlistej dąbrowy, kwaśnej dąbrowy, łęgu podgórskiego, grądu jodłowego, jodłowego wyżynnego boru mieszanego i olsów,
- zachowanie populacji chronionych lub rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk;

3) dla ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych:

- zachowanie krajobrazu o walorach naturalnych,
- zachowanie stanowisk archeologicznych,
- zachowanie specyficznych cech krajobrazu kulturowego, w tym:
 - ✓ układu zbiorowisk leśnych i terenów otwartych,
 - ✓ zadrzewień przydrożnych i śródpolnych

2. Zakazy (§ 3 uchwały):

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2023 roku, poz. 1094 z późn. zm.),

- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 3) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 6) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2022 roku, poz. 2625 z późn. zm.,
 - z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 7) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno – błotnych;
- 8) organizowania rajdów motorowych i samochodowych.

Zakaz, o którym mowa powyżej w pkt. 2 ppkt 6), nie dotyczy rozbudowy i przebudowy istniejących obiektów budowlanych. Zakaz, o którym mowa w pkt. 2 ppkt 8), nie dotyczy obszarów Parku, na których urządzone są drogi publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 roku, poz. 645 z późn. zm.).

W gminie Lipie, w granicach „Załęczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu” obowiązują ustalenia Uchwały Nr VII/9/10/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 grudnia 2024 r., w tym:

1. Zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r., poz. 1112),
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,

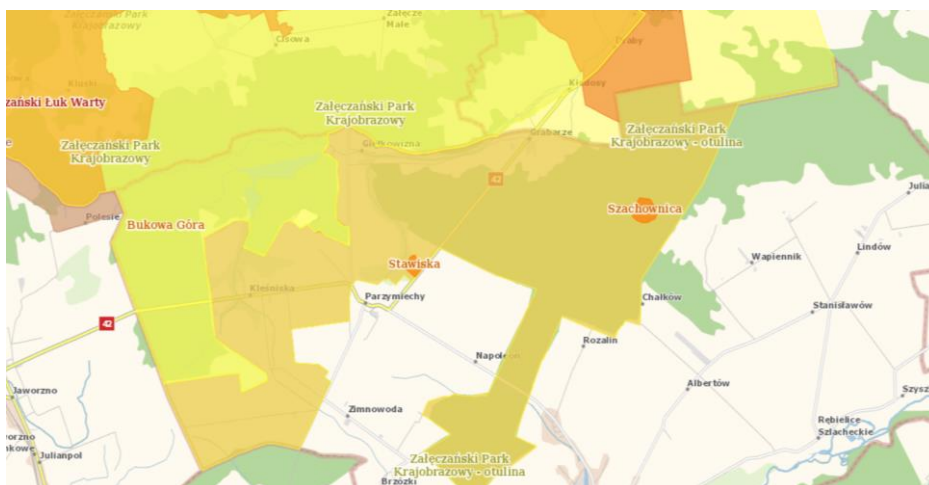
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
 - 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka,
 - 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych;
2. Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów, w celu zachowania ich trwałości oraz zwiększenia różnorodności biologicznej:
- 1) wspieranie procesów naturalnego odnowienia drzewostanów o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku, a tam gdzie nie jest to możliwe – używanie do odnowień gatunków właściwych siedliskowo z materiału miejscowego pochodzenia,
 - 2) pozostawianie drzew spełniających kryteria uznawania za pomniki przyrody, przestojów, drzew dziuplastych, wyróżniających się drzew obumarłych lub ich części aż do całkowitego ich rozkładu, o ile nie zagrażają one bezpieczeństwu ludzi i mienia,
 - 3) kształtowanie stref buforowych wzdłuż cieków poprzez tworzenie pasów zadrzewień i zakrzewień,
 - 4) zwalczanie gatunków inwazyjnych.

Uchwała Nr VII/9/10/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 grudnia 2024 r. pokrywa się w większości z ustaleniami Uchwały Nr VI/59/10/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 28 sierpnia 2023 r., w zakresie szczególnych celów ochrony Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w części położonej w województwie śląskim, jak też zakazów obowiązujących w jego granicach.

11.3. Obszary Natura 2000 w granicach rezerwatów przyrody Szachownica i Stawiska

Dla Obszarów Natura 2000 zlokalizowanych w gminie Lipie, obowiązują:

- 1) Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004 (Dz. Urz. z 2014 r. poz. 2577),
- 2) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Katowicach z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Szachownica” (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 1433).
- 3) Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stawiska” (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 2052).

Rysunek 12. Obszary Natura 2000 - Szachownica i Stawiska
Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl>

USTALENIA PLANÓW OCHRONY / ZADAŃ OCHRONNYCH I REKOMENDACJE DO PLANU OGÓLNEGO GMINY LIPIE			
Obszar Natura 2000	Dokument ochronny	Główne ustalenia planu ochrony / PZO	Rekomendacje do planu ogólnego gminy
PLH240004 „Szachownica” (rezerwat „Szachownica”)	Zarządzenie RDOŚ Katowice z dnia 24.04.2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004	– Ochrona systemu jaskiń i ich mikroklimatu. – Zachowanie zimowisk 10 gatunków nietoperzy. – Zakaz działań powodujących hałas, światło, wibracje przy jaskiniach. – Ograniczenie dostępu w okresie hibernacji. – Monitoring liczebności nietoperzy. – Zakaz inwestycji mogących zmienić stosunki wodne / powietrzne. – Utrzymanie buforu leśnego wokół rezerwatu.	– Zakaz lokalizacji nowej zabudowy w sąsiedztwie rezerwatu. – Ustalenie zakazu funkcji uciążliwych (hałas, emisje światła, transport ciężki). – Uwzględnienie ochrony korytarzy migracyjnych nietoperzy. – Ustalenie zasady ochrony ciemnego nieba (armatury pełnoekranowe, ciepła barwa światła, wygaszanie nocne).
PLH240024 „Stawiska” (rezerwat „Stawiska”)	Zarządzenie RDOŚ Katowice z 7.03.2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stawiska”	– Zachowanie płatów kwaśnej buczyny niżowej i fragmentów łągi. – Ochrona źródeł i stosunków wodnych. – Ochrona starodrzewów i martwego drewna. – Zakaz osuszania i odwadniania, zmiany stosunków wodnych. – Zwalczanie gatunków inwazyjnych. – Ograniczenie presji rekreacyjnej i gospodarczej. – Monitoring flory i warunków siedliskowych.	– Zakaz wyznaczania nowych terenów budowlanych przy granicach rezerwatu. – Utrzymanie i ochrona ciągów hydrologicznych – nakaz retencji i infiltracji wód opadowych. – Ustalenie stref buforowych wzdłuż cieków i lasów. – Zakaz lokalizacji funkcji mogących zanieczyścić wody lub naruszyć stosunki wodne.

Tabela 5. Ustalenia Planów Ochrony / Zadań Ochronnych i rekomendacje do Planu Ogólnego Gminy Lipie

➤ **Rezerwat przyrody Szachownica - Obszar NATURA 2000 Szachownica (PLH240004)**

Rezerwat przyrody Szachownica, położony jest w granicach Załęczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Utworzony został 11 października 1978 roku na powierzchni 12,70 ha.

Rezerwat zajmuje wychodnię wapienną oksfordu górnego (jura górna), chroni on wapienne wzgórze Krzemienią Górę, porośniętą kwaśną buczyną niżową. Profil geologiczny, wielki system korytarzy jaskini Szachownica,

o długości ponad 1000 metrów oraz drugie w Polsce pod względem liczebności zimowe miejsce hibernacji dziesięciu gatunków nietoperzy sprawiają, że jest ona wielką geologiczną osobliwością.

Jaskinia powstała ok. 10,5 tys. lat temu w wyniku rozmycia wapiennego wzgórza znajdującego się na kierunku odpływu topniejącego lądolodu zlodowacenia środkowopolskiego – czyli odmiennie niż wszystkie jaskinie Jury Krakowsko – Częstochowskiej. Odsłonięcie jaskini nastąpiło podczas eksploatacji wapienia w kamieniołomie na Kamiennej (Krzemiennej) Górze dla potrzeb miejscowej ludności. Eksploatacja góry, która trwała do roku 1962. W 1972 r. nadano jaskini nazwę Szachownica. Genealogia nazwy pochodzi od specyficznego układu korytarzy jaskini - korytarze jaskini o soczewkowatym przekroju poprzecznym i prostoliniowym przebiegu, rozgałęziają się i przecinają pod kątem prostym, tworząc charakterystyczną siatkę pól, przypominającą szachownicę.

W ścianach jaskini odsłaniają się liczne skamieniałe zwierzęta budujące jurajskie skały: amonity, belemnity, gąbki, a także struktury stromatolitowe i inne. Jediną występującą w systemie Szachownicy formą naciekową są niewielkie grzybki.

Obecnie znajduje się tu pięć oddzielnych jaskiń, które dla łatwiejszego rozróżnienia oznaczono kolejnymi numerami od I do V. Największą z nich jest Szachownica I, o długości korytarzy 600 metrów. Szachownica II, położona w zachodniej ścianie kamieniołomu, liczy 200 metrów długości. Pozostałe (III - V) to małe fragmenty systemu w południowej części kamieniołomu.

Do jaskiń prowadzi 12 otworów usytuowanych w ścianach kamieniołomu oraz pionowa studnia z wierzchołku. Stanowi ona fragment większego kompleksu jaskiniowego, który został zniszczony podczas eksploatacji wapienia. Można przypuszczać, że pierwotnie długość studni przekraczała 2 kilometry.

Naturalne korytarze systemu Szachownicy mają przebieg poziomy i przecinają się pod kątem zbliżonym do prostego. W jaskini Szachownica I, na skutek podziemnej eksploatacji swój pierwotny charakter straciło ok. 40% korytarzy. W ich miejscu powstały duże sale jaskiniowe o nazwach: Wejściowa, Złomowisko, z Piargami, Przejściowa, Puchacz, Amonitowa i Wielka Sala. Dno sal i korytarzy pokryte jest dużymi blokami i gruzem wapiennym. W częściach naturalnych miejscami występuje namulisko piaszczyste.

Roślinność rezerwatu tworzą zbiorowiska leśne, powstałe w wyniku sztucznych nasadzeń sosnowych, na wapiennym wzgórzu pokrytym wapieniolubnymi murawami kserotermicznymi. Monokultura sosnowa, zbliżona swym charakterem do subkontynentalnego boru świeżego, posiada w swoim runie obok gatunków borowych, takich jak: pomocnik baldaszkowy, gruszyca mniejsza i jednostronna oraz borówki - brusznica i czarna, dużą grupę światło i ciepłolubnych. W ten sposób powstały tu fragmenty tzw. zbiorowisk okrajkowych bogatych w gatunki zielne, zwykle o barwnych kwiatach, np. groszek leśny, traganek szerokolistny, ciociorka pstra, konieczyna pogięta, klinopodium pospolite, pajęcznica gałęzista i inne. W północnej części rezerwatu, ok. 80 -letnie drzewostany sosnowo - dębowe tworzą zbiorowisko zbliżone do kontynentalnego boru

mieszanego. Gatunki ciepłolubne, m.in. sierpik barwierski, gruszyca jednostronna tworzą miejscami fragmenty zbiorowiska zbliżonego do subborealnych borów mieszanych. Tylko na małych powierzchniach rezerwatu, występują ubogie florystycznie płaty należące do zespołu kwaśnej buczyny niżowej, które być może reprezentują resztki naturalnych zespołów leśnych na tym terenie.

Flora rezerwatu oceniana jest na ponad 140 gatunków roślin naczyniowych, z czego 6 gatunków podlega ochronie ścisłej, są to: orlik pospolity, pomocnik baldaszkowy, lilia złotogłów oraz storczyki: listera jajowata, kruszczyk szerokolistny i buławnik wielkokwiatowy. Ponadto, występuje tu 5 gatunków objętych ochroną częściową: przylaszcza pospolita, kruszyna pospolita, goździk kropkowany, miodownik melisowaty i konwalia majowa. Wśród roślin zielnych znaczny jest udział gatunków ciepłolubnych, takich jak: bukwica zwyczajna, groszek czerniejący i leśny oraz okrzyn szerokolistny. Drzewostan rezerwatu, tworzy głównie sosna zwyczajna w wieku od 25 do 70 lat (ok. 70%); towarzyszy jej brzoza brodawkowata, dąb bezszypułkowy, buk, topola osika i świerk pospolity. Sporadycznie występuje jodła pospolita, lipa drobnolistna, jawor, grab, jesion wyniosły i wierzba iwa. Dość częstą domieszkę w drzewostanie i w podszyciu lasu stanowią - północnoamerykański dąb czerwony i czeremcha amerykańska.

Na terenie rezerwatu obok pospolitej, typowej fauny leśnej, najważniejszą grupę stanowią nietoperze, zimujące w korytarzach jaskini. Obserwacje prowadzone regularnie od 1980r. pozwoliły określić liczebność hibernujących nietoperzy na przełomie stycznia i lutego na 800-1200 osobników (maksimum - 1477 odnotowano na początku kwietnia 1987 roku). Obecnie wskazuje się, że w zimie hibernuje tutaj ponad 2000 tych pożytecznych zwierząt. Należą one do 10 gatunków tych ssaków, przy czym 4 z nich to gatunki chronione prawem Unii europejskiej: mopek, nocek Bechsteina, nocek łydkowłosy i nocek duży. Jaskinie na skutek eksploatacji wapienia utraciły w znacznej części nie tylko swój naturalny charakter, ale przede wszystkim statyczny, stosunkowo ciepły mikroklimat na korzyść mikroklimatu zimnego o temperaturze spadającej poniżej 0°C. Dlatego dominują tu gatunki zimnolubne, takie jak: mopek, gacek brunatny, nocek wąstatek, nocek Brandta, nocek Natterera - najliczniej tu reprezentowany (maks. 400 osobników), nocek duży i nocek rudy. Wzniesienie ze względu na swoje walory zostało objęte ochroną prawną w postaci rezerwatu przyrody i specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000.

W ramach projektu realizowanego przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach pn. Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru siedlisk **Natura 2000 Szachownica**, finansowanego ze środków Komisji europejskiej (LIFE+) oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w latach 2015-2016 w jaskini wykonano działania zabezpieczające. Polegały one polegające m.in. na montażu konstrukcji podporowych oraz wzmocnieniu stropu jaskini i struktury skalnej w otworze wejściowym do jaskini Szachownica II z uwagi na występujące obrywy skał oraz wyraźne ugięcia ławicy stropowej w sztucznie powstałych korytarzach.

Zachowanie jaskini w odpowiednim stanie miało kluczowe znaczenie dla przetrwania rzadkich gatunków bytujących tu nietoperzy. Działania były ukierunkowane na zachowanie siedliska tych zwierząt. Podkreślić należy, że ich celem nie było umożliwienie zwiedzania jaskini przez turystów. Dbając o walor edukacyjny rezerwatu, na gładzach w obrębie jaskini zamontowano liczne tablice edukacyjne wraz obszerną informacją przyrodniczą zarówno o obiekcie, jak i zamieszkujących go ssakach.

➤ **Rezerwat przyrody Stawiska - Obszar Natura 2000 Stawiska (PLH 240024)**

Rezerwat przyrody Stawiska utworzony został 5 maja 1959 roku i zajmuje powierzchnię 6,35 ha. Położony jest we wsi Parzymiechy, przy drodze do Działoszyna, na wysokości ok. 225,5 m n.p.m. Przed II wojną światową obszar ten był prawdopodobnie częścią ozdobnego ogrodu dworskiego, o czym mogą świadczyć nasadzenia krzewów parkowych. Ochronie podlegają tu pomnikowe dęby szypułkowe w izolowanym fragmencie podmokłego lasu mieszanego otoczonym użytkami rolnymi.

Rezerwat położony jest na terenie równinnym lekko zagłębionym, wypełnionym utworami holoceniowymi – piaskami z domieszką części organicznych. Od strony północno-zachodniej przylegają do nich gliny zwałowe o miąższości od 5 do 15 m. Cały obszar jest podmokły ze względu na gęstą sieć strug i rowów, które otaczają oraz przecinają teren rezerwatu.

W środkowej części rezerwatu, wzdłuż niewielkiej strugi leśnej występuje bliżej nieokreślona postać łągu przysturymkowego z udziałem 50 letniej olszy czarnej, górskiej olszy szarej oraz wierzby kruchej. W miejscach, gdzie rosną pomnikowe okazy dębów szypułkowych, w podszyciu dominują zarośla czerwonych zwyczajnej, jeżyn i maliny właściwej.

Florę rezerwatu reprezentuje 115 gatunków roślin naczyniowych i ok. 15 gatunków mszaków. Spotykane są tu częściowo chronione gatunki tj.: przytulia (marzanka) wonna, pierwiosnek lekarski i kruszyna pospolita. Występuje tu również duża grupa krzewów ozdobnych, co może świadczyć o parkowej przeszłości tego obiektu. Są to między innymi: śnieguliczka biała, bez czarny, pigwowiec japoński, irga ostrolistna, jaśminowiec wonny, klon Ginnala, kasztanowiec zwyczajny, robinia akacjowa, czerwona amerykańska, porzeczka zwyczajna, tawulec pogięty i inne. Najcenniejsza jest tu jednak kolekcja pomnikowych okazów dębów szypułkowych w wieku ok. 250-300 lat. Według ostatniej inwentaryzacji z 1997 r., składa się ona z 75 okazów, w tym siedem (o obwodach pni 370 – 674 cm) rośnie na łące, tuż poza północno – wschodnią granicą rezerwatu. Stan zachowania tych okazałych dębów nie jest zadowalający, co przejawia się w: obłamanych konarach, uszkodzeniach mechanicznych, wypalonych dziuplach, obecności szkodników. Jest to stary, niewielki powierzchniowo drzewostan, nie zaobserwowano młodszych klas drzewostanu ani naturalnego odnowienia; z czasem, aby utrzymać odpowiednie siedlisko dla chronionego tu gatunku, zanim drzewostan przejdzie w fazę rozpadu, musiałyby się pojawić odpowiednie siedliska w sąsiednich lasach gospodarczych poprzez pozostawianie starych dębów.

W drzewostanie rezerwatu na uwagę zasługują również drzewiaste okazy olszy szarej o obwodach pni ok. 100 cm. Towarzyszą im dorodne okazy brzozy i topoli osiki o obwodzie pni ponad 2 metry. Ponadto w drzewostanie rezerwatu występują pojedynczo około stuletnie świerki i olsze czarne, a w domieszce: jodła pospolita, sosna zwyczajna, buk zwyczajny, lipa drobnolistna, wierzba krucha. W podszyciu natomiast dominują zarośla czerwonych amerykańskiej i zwyczajnej, osiągające obwody pni ok. 1 m. Stwierdzono tu również występowanie rzadkiego krzewu – jeżyny leszczynolistnej. Fauna – niewielki obszar rezerwatu położony wśród pól, w oderwaniu od większych kompleksów leśnych nie sprzyja istnieniu stałych ostoi większych ssaków, np. dzika lub sarny, które pojawiają się tu sporadycznie. Występują tu jednak mniejsze zwierzęta tj.: chruście biegaczowate, rzadkie płazy (traszki, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, ropucha szara i zielona; jaszczurka zwinka i żyworodna), gady (padalec zwyczajny i żmija zygzakowata) kilka rzadkich gatunków

ptaków: myszółów zwyczajny, jastrząb gołębiarz, krogulec, gołąb grzywacz, sinak. Dzięki dużej ilości dziupli i wypróchniałych pni starych dębów czy wierzb schronienie znajdują tu nietoperze.

➤ **Rezerwat przyrody Stawiska - Obszar Natura 2000 Stawiska (PLH 240024)**

Rezerwat przyrody Stawiska utworzony został 5 maja 1959 roku i zajmuje powierzchnię 6,35 ha. Położony jest we wsi Parzymiechy, przy drodze do Działoszyna, na wysokości ok. 225,5 m n.p.m. Przed II wojną światową obszar ten był prawdopodobnie częścią ozdobnego ogrodu dworskiego, o czym mogą świadczyć nasadzenia krzewów parkowych. Ochronie podlegają tu pomnikowe dęby szypułkowe w izolowanym fragmencie podmokłego lasu mieszanego otoczonym użytkami rolnymi.

Rezerwat położony jest na terenie równinnym lekko zagłębionym, wypełnionym utworami holoceniowymi – piaskami z domieszką części organicznych. Od strony północno-zachodniej przylegają do nich gliny zwałowe o miąższości od 5 do 15 m. Cały obszar jest podmokły ze względu na gęstą sieć strug i rowów, które otaczają oraz przecinają teren rezerwatu.

W środkowej części rezerwatu, wzdłuż niewielkiej strugi leśnej występuje bliżej nieokreślona postać łągi przystrumykowego z udziałem 50 letniej olszy czarnej, górskiej olszy szarej oraz wierzby kruchej. W miejscach, gdzie rosną pomnikowe okazy dębów szypułkowych, w podszyciu dominują zarośla czarernchy zwyczajnej, jeżyny i maliny właściwej.

Florę rezerwatu reprezentuje 115 gatunków roślin naczyniowych i ok. 15 gatunków mszaków. Spotykane są tu częściowo chronione gatunki tj.: przytulia (marzanka) wonna, pierwiosnek lekarski i kruszyna pospolita. Występuje tu również duża grupa krzewów ozdobnych, co może świadczyć o parkowej przeszłości tego obiektu. Są to między innymi: śnieguliczka biała, bez czarny, pigwowiec japoński, irga ostrolistna, jaśminowiec wonny, klon Ginnala, kasztanowiec zwyczajny, robinia akacjowa, czarerncha amerykańska, porzecznica zwyczajna, tawulec pogięty i inne. Najcenniejsza jest tu jednak kolekcja pomnikowych okazów dębów szypułkowych w wieku ok. 250-300 lat. Według ostatniej inwentaryzacji z 1997 r., składa się ona z 75 okazów, w tym siedem (o obwodach pni 370 – 674 cm) rośnie na łące, tuż poza północno – wschodnią granicą rezerwatu. Stan zachowania tych okazałych dębów nie jest zadowalający, co przejawia się w: obłamanych konarach, uszkodzeniach mechanicznych, wypalonych dziuplach, obecności szkodników. Jest to stary, niewielki powierzchniowo drzewostan, nie zaobserwowano młodszych klas drzewostanu ani naturalnego odnowienia; z czasem, aby utrzymać odpowiednie siedlisko dla chronionego tu gatunku, zanim drzewostan przejdzie w fazę rozpadu, musiałyby się pojawić odpowiednie siedliska w sąsiednich lasach gospodarczych poprzez pozostawianie starych dębów.

W drzewostanie rezerwatu na uwagę zasługują również drzewiaste okazy olszy szarej o obwodach pni ok. 100 cm. Towarzyszą im dorodne okazy brzozy i topoli osiki o obwodzie pni ponad 2 metry. Ponadto w drzewostanie rezerwatu występują pojedynczo około stuletnie świerki i olsze czarne, a w domieszce: jodła pospolita, sosna zwyczajna, buk zwyczajny, lipa drobnolistna, wierzba krucha. W podszyciu natomiast dominują zarośla czarernchy amerykańskiej i zwyczajnej, osiagające obwody pni ok. 1 m. Stwierdzono tu również występowanie rzadkiego krzewu – jeżyny leszczynolistnej. Fauna – niewielki obszar rezerwatu położony wśród pól, w oderwaniu od większych kompleksów leśnych nie sprzyja istnieniu stałych ostoi większych ssaków, np. dzika

lub sarny, które pojawiają się tu sporadycznie. Występują tu jednak mniejsze zwierzęta tj.: chrząszcze biegaczowate, rzadkie płazy (traszki, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, ropucha szara i zielona; jaszczurka zwinka i żyworodna), gady (padalec zwyczajny i żmija zygzakowata) kilka rzadkich gatunków ptaków: myszółów zwyczajny, jastrzęb gołębiarz, krogulec, gołąb grzywacz, sinak. Dzięki dużej ilości dziupli i wypróchniałych pni starych dębów czy wierzb schronienie znajdują tu nietoperze.

11.4. Rezerwat przyrody Bukowa Góra

Rezerwat przyrody Bukowa Góra położony jest niedaleko Kleśnisk, na wysokości ok. 230 m n.p.m. Utworzony został 5 maja 1959 r. i zajmuje powierzchnię 0,69 ha. Ochronie podlega tu niewielka pozostałość naturalnego lasu bukowego w wieku około 200 lat. W 1985r. powstał projekt powiększenia jego powierzchni i przyłączenia 80 - letniego drzewostanu, w którym występował buk, dęby, jodła i modrzew polski. Stanowiłoby to cenną naturalną otulinę dla jedyne go w regionie rezerwatu ścisłego. Niestety, nie wyrażono zgody na poszerzenie obszaru chronionego, natomiast rozpoczęto przerzedzenia drzewostanów wokół rezerwatu, co spowodowało niszczenie drzew przez silne wiatry.

Teren rezerwatu jest urozmaicony przez niewielkie pagórki, dolinki i zagłębienia, z których największe znajduje się w południowo – wschodniej części rezerwatu. W rezerwacie znajduje się główna nisza źródłkowa, zasilająca płynący tu, bezimienny potok leśny, w którym widoczne są pulsujące źródelka.

W rezerwacie dominuje uboga i silnie zniekształcona postać kwaśnej buczyny niżowej z udziałem m.in. kosmatki bladej. Jedynie na dnie zagłębień i wzdłuż cieków spotkać można rośliny związane z siedliskami wilgotnymi, np. niezapominajkę błotną, skrzyp leśny, nerecznicę krótkoostną i samczą oraz wietlicę samczą.

Florę rezerwatu tworzy ponad 73 gatunki roślin naczyniowych. Wśród nich 4 objęte są ochroną częściową, tj.: kruszyna pospolita, przylaszczka pospolita, przytulia (marzanka) wonna i konwalia majowa. Największą wartość przyrodniczą rezerwatu stanowią pomnikowe przestoje buka pospolitego w liczbie 21 okazów o obwodach pni ponad 3 m (od 221 do 343 cm) w tym trzy wiatrolomy. Ponadto rośnie tu około 15 mniejszych okazów (obw. 82 – 163 cm). Sporadycznie występują tu: jodła pospolita, świerk pospolity i sosna zwyczajna w wieku ponad 120 lat oraz ok. 80–letnie oraz okazy olszy czarnej i brzozy brodawkowatej.

Miniaturowa powierzchnia tego ścisłego rezerwatu przyrody nie sprzyja istnieniu w nim stałych ostoj większych zwierząt, które tylko przypadkowo lub do wodopoju przenikają na ten teren z sąsiednich, głównie borowych kompleksów leśnych.

11.5. Korytarze ekologiczne

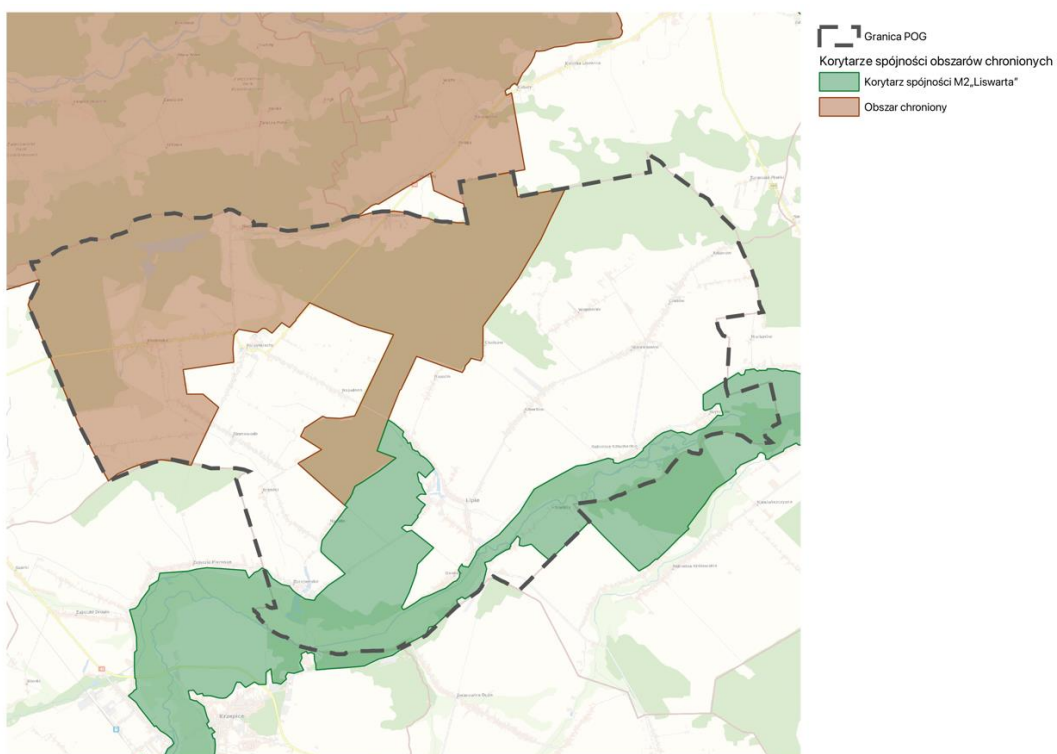
Przez obszar gminy przebiegają ponadlokalne korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym i krajowym: korytarz spójności obszarów chronionych M2 „Liswarta”, korytarz ekologiczny ssaków kopytnych „K/LNw-W”, korytarz ekologiczny ssaków drapieżnych „D/LGL-N”, regionalny ptasi korytarz ekologiczny „Dolina Górnej Warty”, korytarz chiropterologiczny oraz korytarze ichtiologiczne (zgodnie z „Opracowaniem ekofizjograficznym do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”; Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice).

- *Korytarz spójności obszarów chronionych M2 „Liswarta”* – łączy obszary cenne przyrodniczo (w tym Załęczański Park Krajobrazowy) wzdłuż doliny Liswarty, pełni rolę spójności ekosystemów,
- *Korytarz ekologiczny migracji ssaków kopytnych „K/LNw-W”*, często funkcjonuje jako część korytarza „Lasy Nadwarciańskie” lub „Dolina Górnej Warty” – obejmuje migracje jeleni, dzików, łosi wzdłuż doliny Warty. Przez gminę Lipie przebiega fragment tego korytarza regionalnego,
- *Korytarz ekologiczny migracji ssaków drapieżnych „D/LGL-N”* – łączy kompleksy leśne nad górną Liswartą z obszarami Nadwarciańskimi – trasa migracyjna wilka i rysia wzdłuż kompleksów leśnych,
- *Regionalny ptasi korytarz ekologiczny „Dolina Górnej Warty”* – dolina Warty jako szlak migracji ptaków wodno – błotnych, i innych gatunków korzystających z doliny Warty. Stanowi ważny regionalny korytarz ornitologiczny w obszarze gminy Lipie,
- *Korytarz chiropterologiczny* – migracje nietoperzy między zimowiskami a żerowiskami, obejmujące m.in. obszar Szachownicy i Stawisk,
- *Korytarze ichtiologiczne* – doliny rzeczne Liswarty i Warty jako szlaki migracyjne dla ryb.

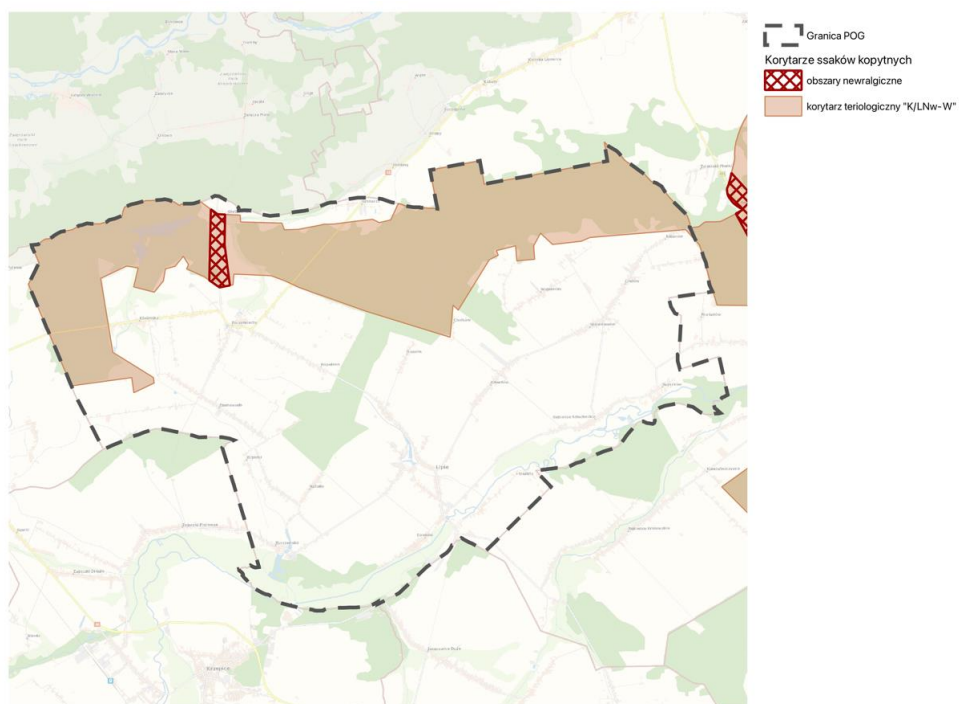
Obszary przez które przebiegają ww. korytarze to zarówno tereny niezagospodarowane łąk, pól, nieużytków, zadrzewień, cieków, terenów otwartych ale również tereny istniejącej zabudowy. W projekcie planu wprowadzono tereny pod zabudowę w sposób zapewniający integralność funkcjonalną ww. korytarzy, tj. nie wprowadzono nowej zabudowy, która mogłaby zakłócić drożność korytarzy ekologicznych.

W obszarach przez które przebiegają trasy korytarzy ekologicznych wskazane jest:

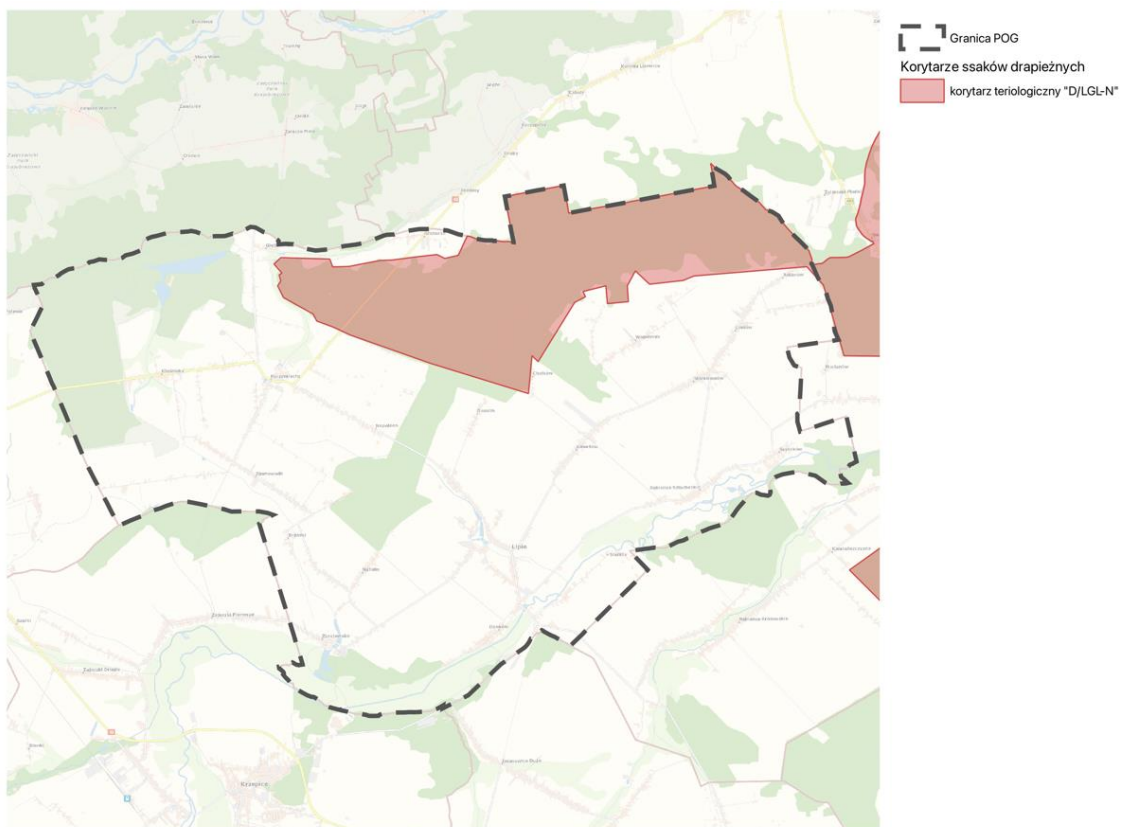
- unikanie lokalizacji inwestycji w kolizji z funkcjonowaniem korytarzy,
- zachowanie ciągłości przestrzennej korytarzy,
- unikania zabudowy kolidującej z trasami migracyjnymi,
- utrzymanie zadrzewień, użytków zielonych, terenów otwartych i cieków wodnych,
- zapewnienie przepustów dla fauny oraz ograniczenia barier komunikacyjnych,
- wprowadzenie rozwiązań minimalizujących presję zabudowy (np. zachowanie zadrzewień, ograniczenie oświetlenia),
- ewentualne inwestycje planowane w sąsiedztwie korytarzy wymagają szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko oraz wdrożenia działań minimalizujących skutki presji antropogenicznej.

Rysunek 13. Trasa korytarza spójności obszarów chronionych M2 „Liswarta” w gminie Lipie

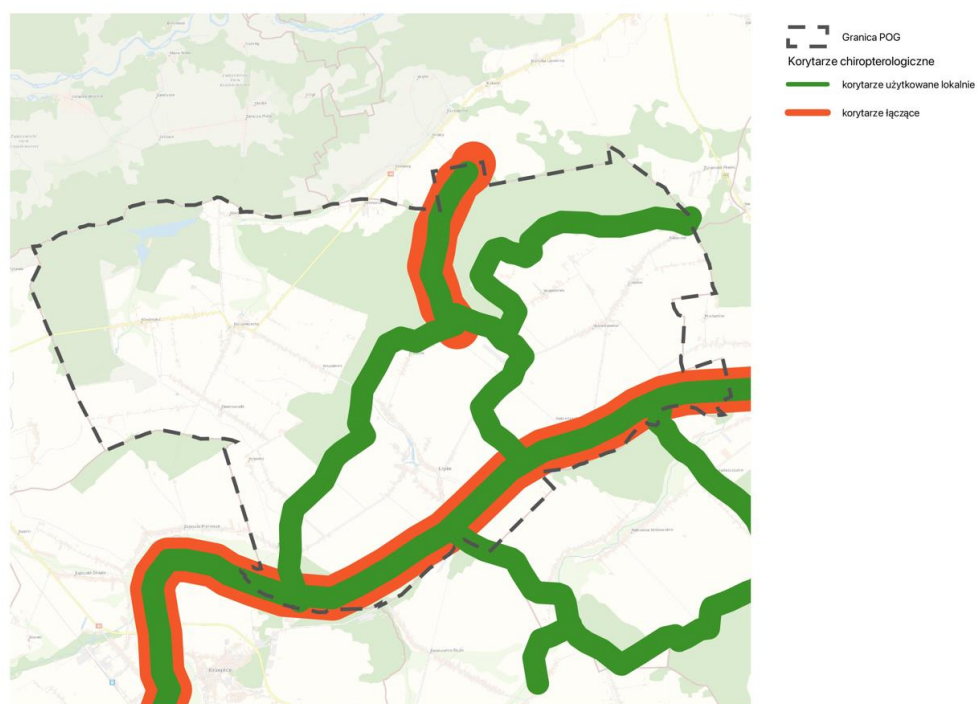
Rysunek 14. Trasa korytarza ekologicznego ssaków kopytnych „K/LNw-W” w gminie Lipie

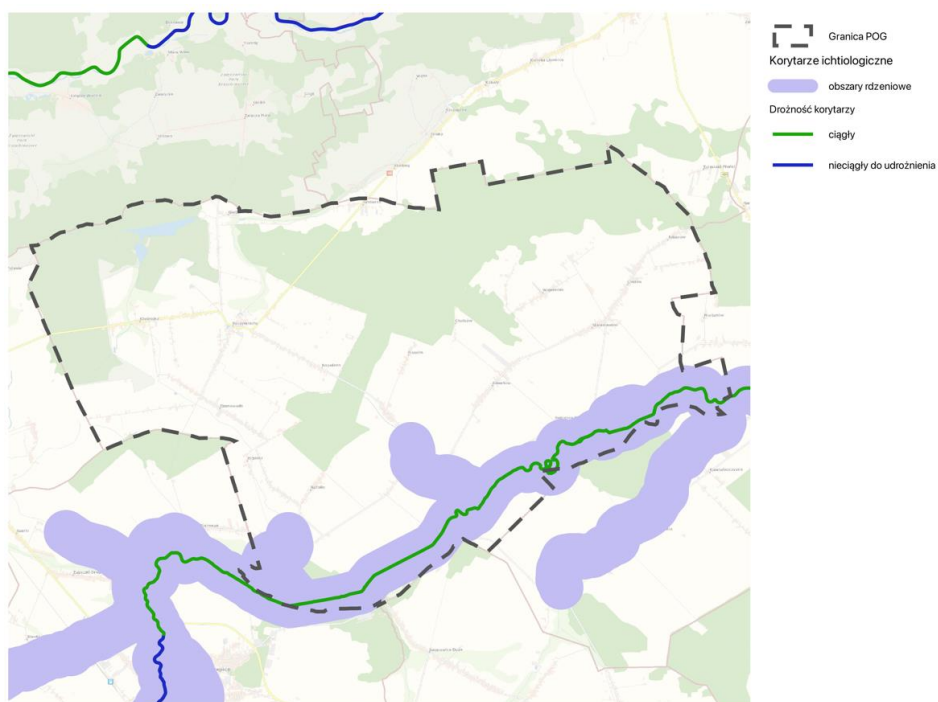
Rysunek 15. Trasa korytarza ekologicznego ssaków drapieżnych „D/LGL-N” w gminie Lipie

Rysunek 16. Trasa regionalnego ptasiego korytarza ekologicznego „Dolina Górnej Warty”

Rysunek 17. Trasy korytarzy chiropterologicznych w gminie Lipie

Rysunek 18. Trasy korytarzy ichtiologicznych w gminie Lipie

Ryc. 13-18. Źródło: Opracowanie własne na podt. „Opracowania ekofizjograficznego do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”

11.6. Pomniki przyrody

Pomnik przyrody to forma indywidualnej ochrony przyrody. Zalicza się do nich pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie Gminy Lipie zlokalizowanych jest siedem pomników przyrody obejmujące 23 drzewa (W miejscowości Lipie – 8 szt., W miejscowości Parzymiechy – 15 szt.)

Tulipanowiec amerykański – 1 szt. (Liriodendron tulipifera) oraz Dąb szypułkowy – 1 szt. Obiekty zlokalizowane są w parku Wojewódzkiego Ośrodka Lecznictwa Odwykowego w Parzymiechach. Wysokość drzewa zgodnie z rejestrem crfop wynosi 12 metrów.

Dąb szypułkowy – 1 szt. Obiekt zlokalizowany w Parzymiechach obok rez. „Stawiska”. Wysokość drzewa zgodnie z rejestrem crfop wynosi 24 metry.

Dąb szypułkowy – 1 szt. Obiekt zlokalizowany w Parzymiechach obok rez. „Stawiska”. Wysokość drzewa zgodnie z rejestrem crfop wynosi 24 metry.

Grupa drzew Dąb szypułkowy – 2 szt. Obiekt zlokalizowany w Parzymiechach obok rez. „Stawiska”. Wysokość drzew zgodnie z rejestrem crfop wynosi 17 metrów.

Wg aktu grupa 7 drzew: dąb szyp., jesion wyn. 3 szt., topola b., wiaź szyp. 2 szt. - w terenie pomierzono 6 drzew oraz odnaleziono 1 powalony jesion. Drzew usytuowane są w Parzymiechach – w parku pałacowy (Lecznictwo Odwykowe).

Dąb szypułkowy – 1 szt. Obiekt zlokalizowany w Parzymiechach obok rez. „Stawiska”. Wysokość drzewa zgodnie z rejestrem crfop wynosi 26 metry. Nr nadany w croft: PL.ZIPOP.1393.PP.2406032.1207.

Grupa 10 drzew z gat. Lipa drobnolistna (Tilia cordata) zlokalizowana na obszarze miejscowości Lipie – park dworski, 229/15, obręb: Lipie. Wysokość drzew zgodnie z rejestrem crfop wynosi od 20 do 25 metrów.

L p.	Gatunek	Wysokość [m]	Obwód [m]	Kod
1	Tulipanowiec amerykański (Liriodendron tulipifera) – 1 szt. Dąb szypułkowy – 1 szt.	12 (tulipanowiec)	3,49 (tulipanowiec)	PL.ZIPOP.1393.PP.2406032.1202
2	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	24	6,94	PL.ZIPOP.1393.PP.2406032.1204
3	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	24	4,99	PL.ZIPOP.1393.PP.2406032.1205
4	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	17	4,59	PL.ZIPOP.1393.PP.2406032.1206
5	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	26	6	PL.ZIPOP.1393.PP.2406032.1207
6	Lipa drobnolistna (Tilia cordata) 10 szt.	20-25	2,48-4,71	PL.ZIPOP.1393.PP.2406032.1208
7	Dąb szypułkowy – 1 szt. Jesion wyn. – 3 szt., Topola b. – 1 szt. Wiaź szypułkowy – 2 sz.	27 (dąb szyp.)	5,34 (dąb szyp.)	PL.ZIPOP.1393.PP.2406032.1209

Tabela 6. Pomniki przyrody w gminie Lipie

12. Zabytki

- Zgodnie z art. 7 ustawy o z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1292 ze zm.), formami ochrony zabytków są m.in. wpis do rejestru zabytków oraz ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
- Zarządzeniem Wójta Gminy Lipie Nr 0050.49.2017 z 31 sierpnia 2017 r. została przyjęta Gminna Ewidencja Zabytków, w której objęto ochronę obiekty zabytkowe i obszary o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych.
- W obowiązujących mpzp gminy Lipie wprowadzono ustalenia w zakresie ochrony zabytków dla obszarów i obiektów zlokalizowanych w granicach stref konserwatorskich, strefach ochrony archeologicznej oraz w granicach strefach obserwacji archeologicznej.
- W granicach obszaru objętego planem ogólnym gminy Lipie występują obiekty wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków oraz stanowiska archeologiczne, ujęte w ewidencji stanowisk archeologicznych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, chronione na mocy obowiązujących przepisów z zakresu ochrony zabytków. Wszelkie działania inwestycyjne w obrębie działek, na których znajdują się tereny stanowisk archeologicznych, wymagają postępowania zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W przypadku odkrycia w trakcie prac ziemnych relikwów kultury materialnej obowiązują przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

13. Obszary zagrożone powodzią i ochrona przeciwpowodziowa

Powódzie mogą być wynikiem normalnych zjawisk przyrodniczych, którym człowiek nie może zapobiec albo wynikiem działalności człowieka poprzez zakłócenie normalnych zjawisk przyrodniczych, a także wynikiem awarii technicznych urządzeń. Główną przyczyną powodzi jest większy opad wody w stosunku do możliwości infiltracyjnych gleby w jednostce czasu. Zagadnienia związane z zarządzaniem **ryzykiem powodziowym** reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U.2024. poz.1087 z późn. zm.).

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, o których mowa w **art. 16 pkt. 33)** są obszarami, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w **art. 16 pkt. 34)** – to:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi **1%** (raz na 100 lat, Q 0,1%),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi **10%** (raz na 10 lat, Q 1%),
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

Stosownie do art. **165 ust. 1** ustawy Prawo wodne, **ochronę przed powodzią realizuje się w szczególności przez:**

- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;
- zapewnienie funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze oraz prognozowanie powodzi;
- zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;
- budowę, przebudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych;
- prowadzenie akcji łodolamania;
- prowadzenie polityki informacyjnej w zakresie ochrony przed powodzią oraz ograniczania jej skutków.

Zgodnie z art. 167 dla **obszarów dorzeczy** sporządza się **wstępną ocenę ryzyka powodziowego**, na podstawie dostępnych lub łatwych do uzyskania informacji, w tym obejmujących także wpływ zmian klimatu na występowanie powodzi.

Zgodnie z art. 169 dla **obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi** wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego sporządza się **mapy zagrożenia powodziowego**.

Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:

- obszary, na których **prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%** lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
- **obszary szczególnego zagrożenia powodzią;**
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:
 - wału przeciwpowodziowego,
 - wału przeciwsztormowego,
 - budowli piętrzącej.

Zgodnie z art. 163 ust. 5 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz.U.2024. poz. 1087 z późn. zm.) ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map *zagrożenia powodziowego*, map *ryzyka powodziowego* oraz planów zarządzania ryzykiem *powodziowym*. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego sporządza się mapy zagrożenia powodziowego.

Obszary zagrożenia powodziowego, o których mowa w ustawie Prawo wodne obejmują:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią (zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 6 lit. c ustawy Prawo wodne):
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
 - obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne,
 - pas techniczny.
- obszary, na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;

- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia: wału przeciwpowodziowego, wału przeciwsztormowego, budowli piętrzącej.

Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wymagają uzgodnienia z **Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie** w zakresie zabudowy i zagospodarowania nieruchomości w całości lub w części położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Dokonując uzgodnień, Wody Polskie uwzględniają:

- 1) prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi,
- 2) poziom zagrożenia powodziowego,
- 3) proponowaną zabudowę i zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią,
- 4) jego aktualne zagospodarowanie i dotychczasowe przeznaczenie.

Wody Polskie dokonują uzgodnienia w drodze decyzji, w której określa się wymagania lub warunki dla planowanej zabudowy i/lub planowanego zagospodarowania – w odniesieniu do terenów położonych na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.

Uzgodnienia, o którym mowa powyżej odmawia się (również w drodze decyzji), jeżeli planowana zabudowa lub planowane zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią:

- naruszają ustalenia planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- naruszają ustalenia planu zarządzania ryzykiem powodziowym,
- stanowią zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków,
- naruszają funkcjonowanie infrastruktury krytycznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- utrudniają zarządzanie ryzykiem powodziowym.

Nie odmawia się uzgodnienia lokalizacji obiektów mostowych w całości lub w części realizowanych lub planowanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią z przyczyn, o których mowa w art. 166 ust. 10, jeżeli ich realizacja jest konieczna dla zachowania ciągłości istniejących lub projektowanych ciągów komunikacyjnych.

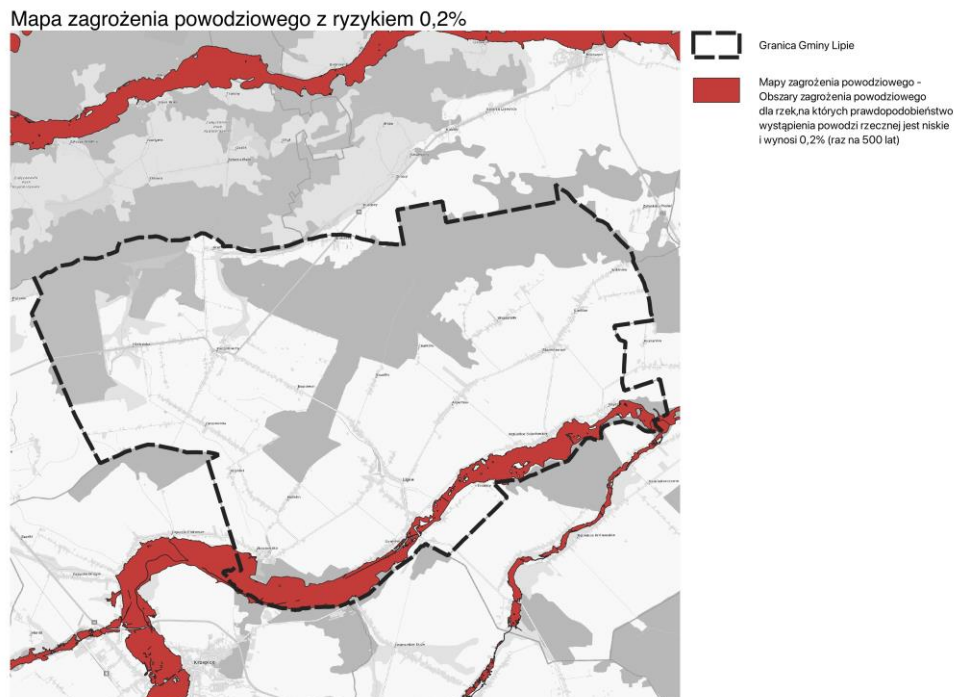
Dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania (Dz. U. z 2019 r. poz. 244).

Zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy określa się obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

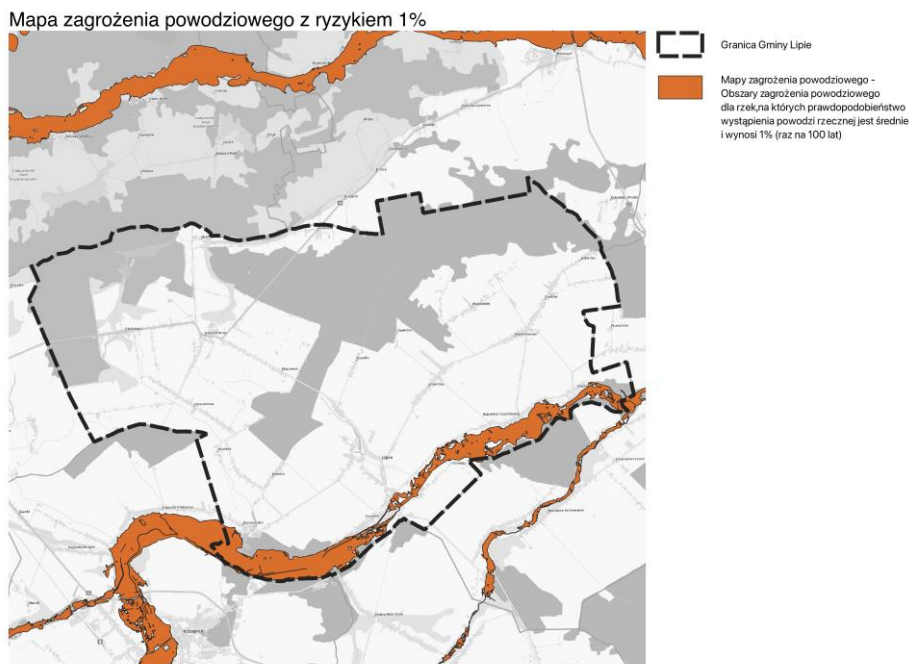
ISOK – „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” – to projekt mający na celu utworzenie systemu poprawiającego osłonę gospodarki, środowiska i społeczeństwa przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, w szczególności przed powodzią. W ramach projektu określono obszary gdzie występuje

zagrożenie dla życia i mienia, co docelowo ma prowadzić do ograniczania ekspansji gospodarczej na tych obszarach.

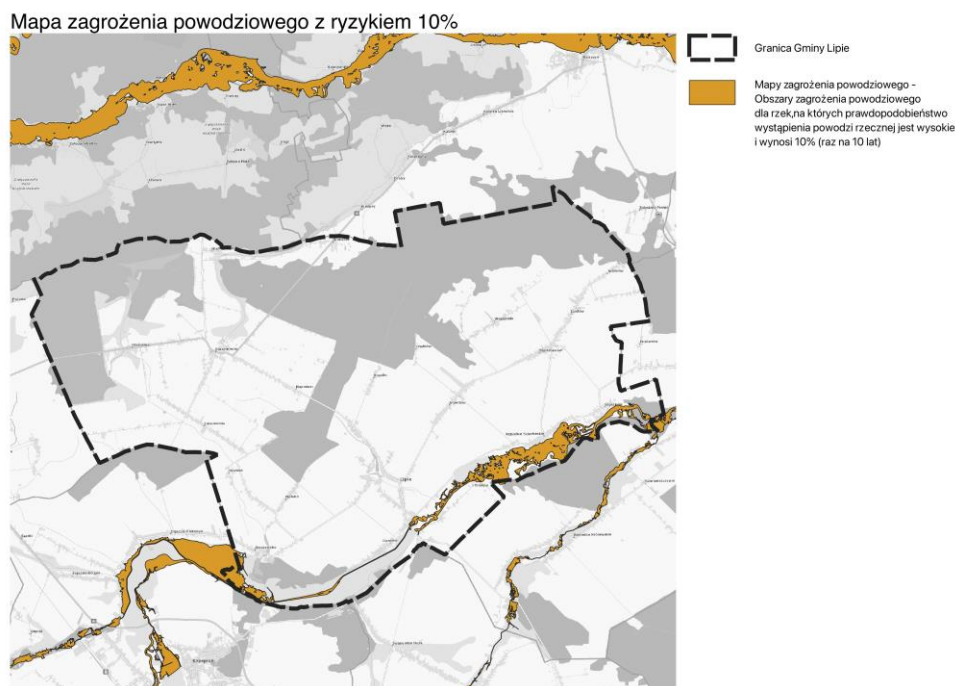
Teren Gminy Lipie częściowo znajduje się w strefie ryzyka powodziowego. Gmina Lipie położona jest w zlewni rzeki Warty z rzekami Liswartą, Grabarką i ich dopływami, dlatego zagrożenie powodzią występuje na części obszaru Gminy.

Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodzią na terenie Gminy Lipie, $Q=0,2\%$
(Źródło: <https://wody.isok.gov.pl>)

Rysunek 20. Mapa zagrożenia powodzią na terenie Gminy Lipie, $Q=0,2\%$
(Źródło: <https://wody.isok.gov.pl>)

Rysunek 21. Mapa zagrożenia powodzią na terenie Gminy Lipie, $Q=0,2\%$
(Źródło: <https://wody.isok.gov.pl>)

Ważnym elementem działań przeciwpowodziowych jest właściwe utrzymanie rowów melioracyjnych celem zapobiegania zalewaniu i zatapianiu terenu. Istotnym elementem ochrony przed powodzią jest opracowanie planu kryzysowego z uwzględnieniem programu „Odra 2006” oraz określenie współdziałania ze służbami samorządowymi, wojewódzkimi i Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1938) określa jako główny cel ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach PZRP określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

1) zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

- utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
- wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
- unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim ($Q_{0,2\%}$) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;

2) obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

- ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
- ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;

3) poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

- doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
- doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
- doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
- wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
- budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

IV. UWARUNKOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE

Wskazania ekofizjograficzne formułowane dla potrzeb przyszłych zmian w planach zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych, (Dz.U.2002. Nr 155, poz.1298), uwzględniają:

- 1) określenie przydatności poszczególnych terenów dla rozwoju różnych funkcji użytkowych (mieszkaniowej, przemysłowej, wypoczynkowo – rekreacyjnej, rolniczej, leśnej itp.);
- 2) wskazanie terenów, których użytkowanie i zagospodarowanie, z uwagi na cechy zasobów środowiska i ich rolę w strukturze przyrodniczej obszaru, powinno być podporządkowane potrzebom zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej;
- 3) określenie ograniczeń wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska lub występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska oraz wskazanie obszarów, na których ograniczenia te występują.

Opis środowiska przyrodniczego oraz ocenę uwarunkowań przyrodniczych oparto na „Opracowaniu ekofizjograficznym gminy Lipie”. Na podstawie analizy opracowania ekofizjograficznego dokonano podsumowania i oceny środowiska przyrodniczego i przydatności terenów pod zainwestowanie oraz sformułowano wytyczne do projektu planu ogólnego. Jako nadrzędny cel przyjęto zapewnienie podstawowego funkcjonowania terenów przyrodniczych, ochrony obszarów cennych przyrodniczo zarówno w granicach obszaru objętego zmianą planu, jak i poza jego zakresem opracowania, a także zachowanie zgodności ustaleń planu ogólnego z wytycznymi opracowania ekofizjograficznego.

Wymagania, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska określa się na podstawie opracowań ekofizjograficznych.

Rekomendacje dotyczące planowania przestrzennego powstały na podstawie wyników waloryzacji przestrzeni gminy oraz inwentaryzacji przyrodniczej w terenie i szczegółowej charakterystyki jej zasobów przyrodniczych i kulturowych.

Przeważającą część obszaru gminy Lipie cechują korzystne lub średnio korzystne warunki posadowienia obiektów budowlanych. Niekorzystne warunki dla posadowienia obiektów budowlanych, tj.: cechy litologiczne, warunki gruntowo – wodne, ukształtowanie powierzchni lub predyspozycje do występowania zjawisk geodynamicznych, cechują obszary:

- w dolinie Liswarty – występowanie głównie piasków luźnych w warstwie stropowej, głębiej średnio zagęszczonych, a miejscami mineralno – organicznych lub organicznych,
- w obszarach leśnych w północno – wschodniej części gminy – występowanie gruntów sypkich luźnych, tworzonych przez piaski eoliczne o znaczeniu miąższości, nie zapewniających stabilnego podłoża,
- zapadliski lejów krasowych w północno – wschodniej części gminy, głównie w lasach, a poza kompleksem leśnym – jedynie na wschód od Lindowa,
- o nachyleniach powierzchni terenu przekraczających 15%, a w szczególności w obrębie krawędzi doliny i poziomów terasowych Liswarty, gdzie możliwe jest podmywanie podnóżka skarpy przez wody rzeczne z czasem mogące prowadzić do destabilizacji skarp,
- występowania zwierciadła wód gruntowych na głębokości mniejszej niż 2,0 m.

Zalecenia (rekomendacje) w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu:

- nie planować zabudowy na terenach zagrożonych powodzią,
- nie planować zabudowy na terenach, na których obserwuje się szerokie spektrum prawidłowo funkcjonujących procesów przyrodniczo – ekologicznych, w tym związanych z korytarzami ekologicznymi,
- zachować tereny podmokłe, a także wstrzymać ich odwadnianie,
- zachować tereny leśne jako tereny wodochronne oraz biocentra,
- nie planować zabudowy w obrębie terenów o niekorzystnych warunkach ekofizjograficznych, m.in. związanych z ukształtowaniem terenu i charakterem nachylenia stoku oraz uwzględniać geologiczno – inżynierskie możliwości podłoża,
- nie planować zabudowy w pobliżu dolin rzecznych, wzdłuż których występują jary; jary są wykluczone z zainwestowania, ze względu na niekorzystne warunki posadowienia, konieczność ochrony tych terenów jest uzasadniona również ich wysokimi walorami krajobrazowymi,
- realizacja zabudowy na terenach zmeliorowanych wymaga każdorazowo opracowania projektu przebudowy istniejącego drenażu i uzgodnienia z właściwymi terenowo jednostkami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie melioracji; lokalizacja zabudowy w granicach tych terenów jest niekorzystna ze względu na wysoki poziom wód gruntowych,
- należy prowadzić działania mające na celu usprawnianie systemów melioracyjnych poprzez przebudowę systemów odwadniających na nawadniające – odwadniające oraz dla retencjonowania wód,
- należy dążyć do zachowania mozaiki powierzchni nieprzepuszczalnych z terenami biologicznie czynnymi (parki, ogrody, trawniki) na terenach zurbanizowanych;
- nie planować zabudowy w bliskim sąsiedztwie lasów, aby umożliwić funkcjonowanie stref ekotonowych,
- nie planować zabudowy na gruntach z glebami reprezentującymi III klasę bonitacyjną,
- zapewnić ochronę terenów o najwyższych wartościach przyrodniczych, a zwłaszcza obszarów Natura 2000,
- utrzymać ciągi i korytarze ekologiczne w obszarze gminy Lipie poprzez nieprzeznaczanie tych terenów pod zabudowę, a np. zapewniając możliwość rozwoju funkcji rekreacyjno – wypoczynkowej,
- zwiększać racjonalnie powierzchnie zieleni w gminie, pamiętając, że istotna jest też jakość, a nie wielkość takich powierzchni,

- zwiększać powierzchniowo tereny zieleni urządzonej, w obszarach parkowych,
- zwiększyć wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej; ustalić minimalny współczynnik zachowania terenów powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 30% w terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz nie mniejszym niż 40-50% w obszarach zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej i nie mniejszym niż 35% w zabudowie bliźniaczej i szeregowej,
- zwiększyć liczebność rodzimych gatunków – głównie drzew i krzewów, poza terenami rolnymi,
- zapewnić zachowanie istniejących terenów zieleni i terenów wolnych od zabudowy dla zapewnienia dobrych warunków przewietrzania gminy,
- zwiększyć w miarę możliwości zadrzewienia śródpolne i przydrożne dla odblokowania licznych lokalnych korytarzy ekologicznych,
- dążyć do zwiększania zielono – błękitnej infrastruktury poprzez mniejsze i większe inwestycje wpływające na zwiększenie retencji wód,
- preferować korzystanie z innych niż węgiel nośników energii celem poprawy jakości powietrza,
- preferować, aby zabudowa nie powodowała zamknięcia korytarza dla przewietrzania gminy,
- tereny zainwestowane i planowane pod zabudowę należy systemowo objąć kanalizacją sanitarną i deszczową,
- utrzymać stan przestrzeni publicznej w zakresie nośników reklamy zewnętrznej,
- dążyć do dbałości o estetykę małej infrastruktury oraz architektury,
- zachować ekspozycję zabytkowych terenów sakralnych jako dominant krajobrazowych,
- zwiększyć możliwość wykorzystania publicznego transportu w gminie przez mieszkańców,
- dążyć do większego wykorzystania potencjału przyrodniczego gminy Lipie na cele rekreacyjno – wypoczynkowe.

V. USTALENIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY Lipie

1. Przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego Gminy Lipie

Plan ogólny gminy, jako akt prawa miejscowego, sporządza się na podstawie art. 13 a – 13 m ustawy dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.), w związku z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1688). Przystąpienie do przedmiotowego dokumentu nastąpiło w drodze realizacji uchwały Rady Gminy Lipie Nr LXXI/462/2023 z dnia z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Lipie. Opracowaniem objęto obszar gminy w jej granicach administracyjnych, tj. 99,05 km².

2. Określenie stref planistycznych w planie ogólnym Gminy Lipie

Zgodnie z art. 13d ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) w planie ogólnym strefy planistyczne takie jak:

- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,

wyznacza się wyłącznie w obszarach, dla których w obowiązujących planach miejscowych określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Ustalenia planu ogólnego, w tym podział obszaru gminy na ww. strefy planistyczne zostały określone na podstawie:

- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie gminy Lipie,
- Strategii rozwoju gminy Lipie,
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipie,
- analizy uwarunkowań rozwoju przestrzennego określonych w Uzasadnieniu do Planu ogólnego.

Pośród rodzajów stref planistycznych określonych w art. 13c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1130) w projekcie planu ogólnego gminy Lipie wyznaczone zostały:

- SW - strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (1÷22 SW)
- SJ - strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (1÷148 SJ)
- SZ - strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (1÷202 SZ)
- SU - strefy usługowe (1÷53 SU)
- SP - strefy gospodarcze (1÷18 SP)
- SR - strefy produkcji rolniczej (1÷24 SR)
- SI - strefy infrastrukturalne (1÷6 SI)
- SN - strefy zieleni i rekreacji (1÷22 SN)
- SC - strefy cmentarzy (1÷6 SC)
- SO - strefy otwarte (1÷118 SO)
- SK - strefy komunikacyjne (1÷4 SK)

Gmina Lipie posiada pokrycie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na powierzchni 1193,66 ha, co stanowi 12,05% powierzchni gminy. Są to głównie tereny zurbanizowane, zatem wyznaczone strefy funkcjonalne stanowią w przeważającym stopniu odzwierciedlenie istniejącego zainwestowania terenów zgodnego z mpzp. Ponadto na wnioski mieszkańców rozszerzono tereny o funkcji mieszkalnej w zakresie wyznaczonego obszaru uzupełnienia zabudowy, jak też tereny o komercyjnym profilu, poza OUZ. Strefy funkcjonalne wyznaczono również w obrębie terenów z istniejącą funkcją mieszkalną, poza granicami OUZ i poza planami.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW zostały wyznaczone na terenach, które są zainwestowane istniejącymi budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy, jak też na podstawie wniosków do planu ogólnego.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ oraz zagrodową SZ zostały wyznaczone w terenach, dla których w obowiązujących planach miejscowych określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ wyznaczono na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (MN; MN,MR; MN,RM; MT; RM,MN; RM), wyznaczonego OUZ, wniosków do planu ogólnego, jak też na terenach zurbanizowanych z istniejącą zabudową o funkcji mieszkalnej.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ wyznaczono na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (MN,RM; RM,MN; RM) oraz wyznaczonego OUZ, jak też wniosków do planu ogólnego, jak też na terenach z istniejącą zabudową zagrodową.

Strefy produkcji rolniczej SR zostały wyznaczone na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (R – tereny rolnicze dopuszczone do lokalizacji budynków i urządzeń budowlanych służących produkcji rolniczej), na wnioski mieszkańców – w terenach R oraz w miejscach istniejącej zabudowy o funkcji produkcji rolniczej.

Strefy usługowe SU i strefy gospodarcze SP zostały wyznaczone na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (U, UO, UK, UKI, UZ, UI,UK oraz UP, U, UI, PP, PU), w miejscach istniejącej zabudowy o funkcji usług publicznych i komercyjnych, produkcyjnych jak też w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz na wnioski do planu ogólnego.

Strefy zieleni i rekreacji SN zostały wyznaczone głównie w sąsiedztwie terenów zurbanizowanych, na terenach chronionych przyrodniczo, jak też w miejscach o potencjalnym rozwoju turystyczno – rekreacyjnym, na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (UT; ZD) oraz na wnioski do planu ogólnego.

W strefach SN, zlokalizowanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, nie ustalono profilu dodatkowego, tym samym nie dopuszczając nowej zabudowy w tych obszarach.

Strefy cmentarzy SC zostały wyznaczone w miejscu istniejących cmentarzy oraz na terenie cmentarza zamkniętego pod ochroną konserwatorską (przeznaczenie w planach: ZC, ZCn).

Strefy komunikacyjne SK zostały wyznaczone w obrębie drogi głównej o klasie G (DK 42) oraz dróg zbiorczych klasy Z.

- dla drogi krajowej nr 42 ustalono strefę komunikacyjną 1 SK, dla której w profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej i teren wód,
- strefy 2÷4 SK ustalono dla dróg zbiorczych powiatowych, dla których w profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód, teren drogi zbiorczej.

Strefy otwarte SO zostały ustalone na pozostałym obszarze gminy, w tym:

- strefy otwarte bez określania profilu dodatkowego;
- strefy otwarte, w których w profilu dodatkowym określono funkcję zieleni urządzonej (53 SO, 54 SO, 78 SO, 108 SO, 109 SO, 117 SO),

- strefy otwarte, w których w profilu dodatkowym określono funkcję elektrowni słonecznej (fotowoltaika), (110 SO, 113 SO, 114 SO, 118 SO).

Dla terenów lasów ustalonych w profilu podstawowym stref SO oraz w profilu dodatkowym innych stref, zasady zabudowy i sposób zagospodarowania terenów regulują przepisy ustawy o lasach oraz ustalenia zawarte w planach urządzania lasów.

W dokumencie planu ogólnego ustala się, iż obszary Natura 2000 Szachownica i Stawiska oraz rezerваты przyrody Szachownica, Stawiska i Bukowa Góra znajdują się w strefach otwartych SO (8SO, 10SO, 18SO i 36 SO) i stanowią strefy ochronne, gdzie nie wprowadza się dodatkowych profili funkcjonalnych.

W planie ogólnym ustalono zakaz lokalizacji nowych inwestycji w pasie minimum 200 m od granic obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody i ostoi ptasich, z dopuszczeniem zabudowy istniejącej. Obszar Natura 2000 Szachownica i rezerваты przyrody Szachownica i Bukowa Góra są zlokalizowane w strefach SO, w odl. min. 500 m od najbliższej zabudowy. Rezerwat przyrody i Obszar Natura 2000 "Stawiska" są zlokalizowane w pobliżu istniejącej zabudowy (w promieniu 200 m), pod którą wyznaczono strefy 2 SW, 107 SZ, 193 SZ, 5 SJ, 84 SJ, 87 SJ, 88 SJ, w strefach tych utrzymuje się istniejącą zabudowę, bez możliwości lokalizacji nowej zabudowy).

Tereny przeznaczone pod OZE wskazano poza obszarami cennymi przyrodniczo, z dala od zabudowy mieszkaniowej (istniejącej i projektowanej) – w odl. min. 150,0 m od najbliższej strefy SJ i min. 170,0 m od strefy SZ. Założeniem jest jak najniższa uciążliwość dla środowiska i zdrowia ludzi.

3. Wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy [OUZ]

Na terenie gminy Lipie wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy (OUZ) zarówno na obszarach gminy pokrytych planami miejscowymi, jak i na obszarach z istniejącą zabudową mieszkaniową. Wyznaczony OUZ pozwala na uzupełnienie i rozszerzenie terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano funkcję mieszkalną, uwzględnienie terenów nieobjętych planami z istniejącą zabudową o funkcji mieszkalnej (np. na podstawie decyzji WZ), jak też na uwzględnienie wniosków mieszkańców w zakresie ustalenia terenów pod zabudowę mieszkaniową.

Obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729).

Łączna powierzchnia wszystkich obszarów uzupełnienia zabudowy na terenie gminy Lipie wynosi 313,11 ha. Dopuszcza się rozszerzenie granic obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w § ust. 1 rozporządzenia, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar o łącznej powierzchni 125,17 ha. W planie ogólnym gminy Lipie OUZ rozszerzono o 58,03 ha

Zgodnie z art. 13 e ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie ogólnym gminy Lipie określono gminne standardy urbanistyczne obejmujące gminny katalog stref planistycznych. W planie ogólnym nie ustalono natomiast gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.

W gminnym katalogu stref planistycznych określono:

- 1) profile funkcjonalny stref planistycznych;
 - SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
 - SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
 - SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
 - SU - strefa usługowa
 - SP - strefa gospodarcza
 - SR - strefa produkcji rolniczej
 - SN - strefa zieleni i rekreacji
 - SC - strefa cmentarzy
 - SO - strefa otwarta
 - SK - strefa komunikacyjna.
- 2) wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy – w strefach planistycznych:

Strefa	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy	Maksymalny udział powierzchni zabudowy	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
SW	1,0	8,0 ÷ 12,0 m	50 ÷ 60%	30 ÷ 40%
SJ	0,4 ÷ 0,8	5,0 ÷ 12,0 m	20 ÷ 60%	20 ÷ 70%
SZ	0,4 ÷ 1,2	5,0 ÷ 12,0 m	20 ÷ 40%	20 ÷ 70%
SU	0,2 ÷ 1,2	6,0 ÷ 25,0 m	20 ÷ 70%	20 ÷ 60%
SP	0,4 ÷ 0,8	8,0 ÷ 25,0 m	40 ÷ 80%	10 ÷ 30%
SR	0,4 ÷ 0,8	6,0 ÷ 12,0 m	20 ÷ 70%	30 ÷ 60%
SN	0,2 ÷ 0,4	10,0 m	20%	50 ÷ 70%
SC	-	-	-	30%
SO	-	-	-	-
SK	-	-	-	-

Tabela 7. Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów ustalone w Planie ogólnym gminy Lipie

Wartość minimalnej powierzchni biologicznie czynnej w wysokości 20% ustalonej dla części stref SJ, SZ, SU oraz 10% dla części stref SP wynika z ustaleń obowiązujących planów miejscowych oraz istniejącego stanu zainwestowania terenów. Dla terenów z zabudową lotniskową przyjęto minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w wysokości 70%. Dla wszystkich nowoprojektowanych stref SW, SJ ustalono min. p.b.c. 30%, natomiast dla wszystkich nowoprojektowanych stref SZ ustalono min. p.b.c. 40%. Dla stref ZC nie ustalono maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy i maksymalnej powierzchni zabudowy.

Wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnej powierzchni zabudowy i minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej – w strefach planistycznych: SO i SK nie ustala się.

4. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wynikające z Audytu Krajobrazowego

Na mocy Uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/12/2/2025 z 17 marca 2025 r. został przyjęty Audyt krajobrazowy województwa śląskiego.

Podstawę prawną sporządzenia Audytu krajobrazowego województwa śląskiego stanowi:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gdzie zgodnie z art. 38 organy samorządu województwa sporządzają audyt krajobrazowy;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 394) wraz z nowelizacją z 2022 r., które jest aktem wykonawczym określającym szczegółowy zakres i sposób sporządzania audytu krajobrazowego.

Audyt krajobrazowy obejmuje obszar województwa śląskiego. Jego celem jest identyfikacja krajobrazów występujących na terenie województwa, określenie ich cech charakterystycznych, ocena ich wartości oraz wskazanie krajobrazów priorytetowych. Dokument zawiera również rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania oraz ochrony krajobrazów priorytetowych, a także obszarów objętych ochroną przyrodniczą i kulturową zgodnie z art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy. Opracowanie identyfikuje potencjalne zagrożenia mogące wpłynąć na zachowanie krajobrazów priorytetowych oraz wskazuje działania służące ich ochronie i zrównoważonemu rozwojowi. Wskazano także lokalne formy architektoniczne charakterystyczne dla wybranych krajobrazów priorytetowych, które podkreślają unikalny charakter regionu. Dokument ten określa kierunkowo rekomendacje dotyczące ochrony i kształtowania krajobrazów, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w gminnych dokumentach planistycznych, w tym w planach ogólnych gmin.

W Audycie krajobrazowym województwa śląskiego na terenie gminy Lipie wyodrębniono:

<u>KRAJOBRAZY PRIORYTETOWE</u>	<u>OBSZARY CHRONIONE</u>
Dolina Liswarty i Białej Okszy ID 624	Załęczański Park Krajobrazowy
Krzepice ID 821	Załęczański Obszar Chronionego Krajobrazu
Parzymiechy – Lipie -Więcki ID 597	Bukowa Góra
	Stawiska
	Szachownica

3. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe

Tabela 8. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe

Obszar chroniony ID 8 – Załęczański Park Krajobrazowy

Nazwa obszaru lub obiektu	Załęczański Park Krajobrazowy
Forma ochrony	Park Krajobrazowy
Akt prawny powołujący (pierwotny)	Uchwała Nr XIII/50/78 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Sieradzu z dnia 5 stycznia 1978 r. w sprawie utworzenia Załęczańskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WRN w Sieradzu)
Akt prawny powołujący (aktualny) ¹	Uchwała nr VI/59/10/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 28 sierpnia 2023 r. w sprawie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w części położonej w województwie śląskim (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2023 r. poz. 6684)
Cele ochrony	Szczególne cele ochrony Parku: 1) dla ochrony przyrody nieożywionej: a) zachowanie form rzeźby krasowej, głównie lejów i żłobków krasowych, b) zachowanie źródeł oraz obszarów źródłiskowych; 2) dla ochrony przyrody ożywionej: a) utrzymanie kompleksów stawów, torfowisk, bagien śródleśnych i mokradeł wraz z obszarami źródłiskowymi, b) zachowanie unikatowych zbiorowisk: świetlistej dąbrowy, kwaśnej dąbrowy, łęgu podgórskiego, grądu jodłowego, jodłowego wyżynnego boru mieszanego i olsów, c) zachowanie populacji chronionych lub rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk; 3) dla ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych: a) zachowanie krajobrazu o walorach naturalnych, b) zachowanie stanowisk archeologicznych, c) zachowanie specyficznych cech krajobrazu kulturowego, w tym: - układu zbiorowisk leśnych i terenów otwartych, - zadrzewień przydrożnych i śródpolnych
Nazwa mezoregionu	Obniżenie Krzepickie Wyżyna Wieluńska
Położenie administracyjne (gminy)	Lipie
Powierzchnia (ha)	880,34 (wg aktu powołującego)

ID	PODTYP	PRIORYTET
600	3b	NIE
597	6b	NIE

Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów obrębie form ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów, w obrębie obszarów chronionych	Kody ID jednostek, dla których występują rekomendacje lub wnioski
Likwidacja osobiwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydmy itp.)	Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobiwych form rzeźby terenu związanych z dolinkami cieków.	597, 600
Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk łądowych	Ograniczanie fizycznej i chemicznej degradacji siedlisk łądowych. Ograniczanie intensywności mechanizacji produkcji rolnej i leśnej niszczącej naturalne właściwości gleb, w tym ograniczanie nadmiernego wykorzystania środków ochrony roślin i nawozów. Realizacja programów rolno-środowiskowo-klimatycznych	600
Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej	Niedopuszczanie do realizacji w granicach Parku nowych form zabudowy dysharmonijnych w stosunku do zabudowy istniejącej . Odstąpienie od budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2022 roku, poz. 2625 z późn. zm.) - z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej	597, 600
Zmniejszanie się ogólnego udziału naturalnych i półnaturalnych ekosystemów w krajobrazie	Utrzymanie i odtwarzanie łąk i pastwisk jako trwałych użytków zielonych między innymi w wyniku wdrażania stosownych pakietów programów rolno-środowiskowo-klimatycznych	600
Zmniejszenie się różnorodności biologicznej	Zwiększanie liczby i różnorodności nisz ekologicznych dla różnych ekologicznie grup gatunków naturalnych poprzez:	600

Krajobraz priorytetowy ID 821 – Krzepice

Nazwa Krajobrazu	Krzevice
ID	821
Kod krajobrazu	24-341.26-004
Typ, podtyp krajobrazu	2a - Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk
Typ rzeźby terenu	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu	341.26
Nazwa mezoregionu	Obniżenie Krzepickie
Typ krajobrazu naturalnego	Nizin; Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego	Peryglacialne: Pagórkowate; Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego	C.2.2.a
Nazwa podokręgu geobotanicznego	Krzepicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej	5
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej	Niżowy łęg jesionowo-olszowy
Kod regionu historyczno-kulturowego	II.A.24
Nazwa regionu historyczno-kulturowego	Jura Krakowsko-Częstochowska – część północna
Położenie administracyjne	Gmina Krzepice, Powiat kłobucki; Gmina Panki, Powiat kłobucki; Gmina Przystajń, Powiat kłobucki; Gmina Wręczyca Wielka, Powiat kłobucki; Gmina Lipie, Powiat kłobucki
Powierzchnia (ha)	1963,07

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych	Rekomendacje i wnioski dotyczące obiektów i obszarów proponowanych do objęcia ochroną prawną
1. Dopuszczenie do eksploatacji złóż na obszarach określonych w koncesjach na wydobywanie kopalin oraz projektach robót geologicznych lub dokumentacjach geologicznych złóż kopalin zatwierdzonych lub przyjętych przez właściwe organy administracji geologicznej przed	1. Zaniechanie procesów osuszania łąk i terenów podmokłych, w tym w szczególności melioracji odwadniających; przywracanie warunków hydrologicznych odpowiednich do naturalnego procesu odtworzenia się łąk i terenów podmokłych oraz charakterystycznej	1. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu. 2. Realizacja nowej zabudowy jedynie na	1. Tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych o szerokości co najmniej 5 m, poprzez odstąpienie od ich użytkowania i umożliwienie naturalnej sukcesji roślinności rodzimej, z wyłączeniem cennych siedlisk łąkowych wymagających	1. Ustanowienie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Liswarty”.

dniem wejścia w życie Audytu. 2. Planowanie i realizacja obiektów budowlanych w sposób zapewniający zachowanie naturalnego ukształtowania terenu. 3. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobiwych form rzeźby terenu zboczy i koryta rzeki Liswarty oraz Pankówki, w tym uniemożliwienie zniszczenia naturalnego charakteru tych form geomorfologicznych w wyniku realizacji obiektów budowlanych. 4. Ograniczenie odpływu wód z doliny Liswarty i Pankówki metodami naturalnymi, a gdzie jest to uzasadnione również technicznymi, celem zwiększenia wodnej retencji krajobrazowej, z uwzględnieniem konieczności ochrony innych walorów przyrodniczo-krajobrazowych.	dla nich roślinności. 2. Ograniczanie intensywności mechanizacji produkcji rolnej niszczącej naturalne właściwości gleb, w tym ograniczanie nadmiernego wykorzystania środków ochrony roślin i nawozów. 3. Ekstensywne użytkowanie istniejących łąk i pastwisk oraz przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych trwałych użytków, które uległy zaoraniu lub porzuceniu. 4. Zachowanie struktury typowego dla obszaru mozaikowego krajobrazu otwartego, w szczególności ekosystemów łąk, pastwisk, szuwarów, łęgów nadrzecznych, muraw, naturalnych koryt cieków, okresowych i stałych zbiorników wodnych oraz liniowych, obszarowych i punktowych zadrzewień. 5. Niezalesianie terenów otwartych. 6. Pozostawianie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych, z wyjątkiem sytuacji stwarzających zagrożenie dla ludzi lub mienia. 7. Zwiększanie udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej. 8. Ograniczanie barier migracyjnych dla flory i fauny metodami przyrodniczymi i technicznymi, właściwymi do istniejących uwarunkowań. 9. Zachowanie połączeń	terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarze uzupełnień zabudowy w planie ogólnym gminy. - Zmiany w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów i zasadach ich zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi gminnymi aktami planowania przestrzennego gminy Lipie. 3. Zachowanie cech charakterystycznych tradycyjnych krajobrazów otwartych w zakresie rozlogów łąk i pastwisk, zadrzewień i innych elementów wyposażenia wnętrza krajobrazowych, określających tradycyjny charakter krajobrazu. 4. Ochrona i konserwacja zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zespołu dawnego zamku w Krzepicach, w tym w szczególności niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny. 5. Ochrona cennych kulturowo form inżynierii wodnej, w tym młynówek, młynów, kuźnic. 6. Nielokalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych. 7. Nielokalizowanie farm wiatrowych i fotowoltaicznych w obszarach specjalnej ochrony ptaków, użytków ekologicznych, zespołach przyrodniczo-krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu. Na pozostałych terenach dopuszcza się rozbudowę i modernizację istniejących urządzeń i sieci oraz lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, z wyjątkiem elektrowni	ekstensywnego użytkowania.	
--	--	---	-----------------------------------	--

	ekologicznych w krajobrazie, w tym kształtowanie struktur przestrzennych sprzyjających migracji gatunków.	wiatrowych o mocy przekraczającej 100 KW. Warunkiem ich lokalizacji jest zachowanie wymogów wynikających z przepisów odrębnych, w tym dotyczących ochrony środowiska oraz zachowanie odpowiednich odległości projektowanych urządzeń i sieci od istniejącej i dopuszczonej w planach miejscowych zabudowy. Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii nie może się wiązać z koniecznością utworzenia stref związanych z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenów poza terenami będącymi w dyspozycji inwestora realizującego urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii. 8. Ochrona walorów fizjonomicznych płaskiego krajobrazu łąkowego dna doliny: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym. 9. Zachowanie osi widokowej i przedpola ekspozycji kościoła pw. św. Jakuba w Krzepicach (zlokalizowany w sąsiedniej jednostce) oraz osi widokowej na kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Starkorzepicach (zlokalizowany w sąsiedniej jednostce) poprzez niewprowadzanie zabudowy, w tym tymczasowej oraz nieumieszczanie reklam wielkoformatowych (billboardów), a także poprzez przeciwdziałanie zarastaniu 10. Nieumieszczanie reklam LED; nieumieszczanie reklam na terenach niezabudowanych; ograniczenia wielkości reklam i szyldów na terenach zabudowanych do 2 m2.		
--	--	---	--	--

Krajobraz priorytetowy ID 624 - Dolina Liswarty i Białej Okszy

Nazwa Krajobrazu	Dolina Liswarty i Białej Okszy
ID	624
Kod krajobrazu	24-341.21-008
Typ, podtyp krajobrazu	2a - Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk
Typ rzeźby terenu	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu	341.21
Nazwa mezoregionu	Wyżyna Wieluńska
Typ krajobrazu naturalnego	Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego	Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego	C.2.2.a
Nazwa podokręgu geobotanicznego	Krzepicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej	2; 5
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej	Nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe; Niżowy łąg jesionowo-olszowy
Kod regionu historyczno-kulturowego	II.A.24
Nazwa regionu historyczno-kulturowego	Jura Krakowsko-Częstochowska – część północna
Położenie administracyjne	Gmina Lipie, Powiat kłobucki; Gmina Popów, Powiat kłobucki; Gmina Miedźno, Powiat kłobucki; Gmina Kłobuck, Powiat kłobucki
Powierzchnia (ha)	1275,65

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych	Rekomendacje i wnioski dotyczące obiektów i obszarów proponowanych do objęcia ochroną prawną
1. Dopuszczenie do eksploatacji złóż na obszarach określonych w koncesjach na wydobywanie kopalin oraz projektach robót geologicznych lub dokumentacjach geologicznych złóż kopalin zatwierdzonych lub przyjętych przez właściwe organy administracji geologicznej przed dniem wejścia w życie Audytu. 2. Nieprowadzenie działań stwarzających zagrożenie erozyjne przekształcania lasów, zadrzewień lub użytków zielonych w grunty orne ze szczególnym uwzględnieniem zboczy dolin Liswarty i Okszy; zachowanie naturalnego charakteru zboczy tych dolin oraz koryt rzecznych. 3. Ograniczenie odpływu wód metodami naturalnymi, a gdzie jest to uzasadnione również technicznymi, celem zwiększenia wodnej retencji krajobrazowej, z uwzględnieniem konieczności ochrony innych walorów przyrodniczo-krajobrazowych	1. Zaniechanie procesów osuszania bagien i torfowisk, w tym w szczególności melioracji odwadniających; przywracanie warunków hydrologicznych odpowiednich do naturalnego procesu odtworzenia się łęgów, bagien i torfowisk oraz charakterystycznej dla nich roślinności. 2. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu muraw, torfowisk oraz bagien. 3. Ograniczanie intensywności mechanizacji produkcji rolnej i leśnej niszczącej naturalne właściwości gleb, w tym ograniczanie nadmiernego wykorzystania środków ochrony roślin i nawozów. 4. Ekstensywne użytkowanie istniejących łąk i pastwisk oraz przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych trwałych użytków, które uległy zaoraniu lub porzuceniu. 5. Zachowanie poza obszarami leśnymi i zwartymi obszarami zabudowanymi struktury typowego dla dolin rzecznych obszaru mozaikowego krajobrazu otwartego,	1. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu. 2. Realizacja nowej zabudowy jedynie na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarze uzupełnień zabudowy w planach ogólnych. Zmiany w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów i zasadach ich zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi gminnymi aktami planowania przestrzennego gminy Lipie. 3. Ochrona i konserwacja zabytkowych obiektów architektonicznych, w tym w szczególności niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny. 4. Zachowanie cech charakterystycznych tradycyjnych krajobrazów otwartych w zakresie łąk i pastwisk, zadrzewień i innych	1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, ze szczególnym uwzględnieniem budowy systemów oczyszczania ścieków. 2. Tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych o szerokości co najmniej 5 m, poprzez odstąpienie od ich użytkowania i umożliwienie naturalnej sukcesji roślinności rodzimej, z wyłączeniem cennych siedlisk łąkowych wymagających ekstensywnego użytkowania. 3. Usuwanie nielegalnych składowisk i wysypisk odpadów, przeciwdziałanie możliwości dostępu do terenów nielegalnych wysypisk odpadów, a także właściwa rekultywacja terenów składowania odpadów i po uprzątnięciu odpadów. 4. Ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń atmosfery poprzez promowanie bezemisyjnych lub co najmniej niskoemisyjnych źródeł ciepła.	Ustanowienie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Liswarty”.

	w szczególności ekosystemów łąk, pastwisk, torfowisk, naturalnych koryt cieków, okresowych i stałych zbiorników wodnych oraz liniowych, obszarowych i punktowych zadrzewień. 6. Niezalesianie terenów otwartych. 7. Pozostawianie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych, z wyjątkiem sytuacji stwarzających zagrożenie dla ludzi lub mienia. 8. Zwiększanie udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej. 9. Ograniczanie fragmentacji i geometryzacji siedlisk naturalnych i seminaturalnych w procesach zagospodarowania przestrzennego. 10. Ograniczanie barier migracyjnych dla flory i fauny metodami przyrodniczymi i tech., właściwymi do istniejących uwarunkowań. 11. Zachowanie połączeń ekologicznych w krajobrazie, w tym kształtowanie struktur przestrzennych sprzyjających migracji gatunków.	elementów wyposażenia dolinnych wnętrz krajobrazowych, określających tradycyjny charakter krajobrazu. 5. Ochrona cennych kulturowo form inżynierii wodnej. 6. Ochrona walorów fizjonomicznych płaskiego krajobrazu łąkowego dna doliny: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym. 7. Nieumieszczanie reklam LED; nieumieszczanie reklam na terenach niezabudowanych; ograniczenia wielkości reklam i szyldów na terenach zabudowanych do 2 m². 8. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla dolin rzecznych Liswarty i Białej Okszy.		
--	---	--	--	--

Obszar chroniony ID 597 Parzymiechy – Lipie – Więcki

Nazwa Krajobrazu	Parzymiechy – Lipie – Więcki
ID	597
Kod krajobrazu	24-341.21-002
Typ, podtyp krajobrazu	6b - Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk
Typ rzeźby terenu	C - Krajobrazy pagórkowate
Kod mezoregionu	341.21
Nazwa mezoregionu	Wyżyna Wieluńska
Typ krajobrazu naturalnego	Nizin
Nazwa krajobrazu naturalnego	Peryglacjalne: równinne i faliste
Kod podokręgu geobotanicznego	C.2.2.a
Nazwa podokręgu geobotanicznego	Krzepicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej	Typ mieszany, z przewagą: 42
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej	Typ mieszany, z przewagą: Świetlista dąbrowa, postać wyżynna
Kod regionu historyczno-kulturowego	II.A.24
Nazwa regionu historyczno-kulturowego	Jura Krakowsko-Częstochowska – część północna
Położenie administracyjne	Gmina Lipie, Powiat kłobucki; Gmina Popów, Powiat kłobucki
Powierzchnia (ha)	9264,76

Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych	Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych
1. Dopuszczenie do eksploatacji złóż na obszarach określonych w koncesjach na wydobywanie kopalin oraz projektach robót geologicznych lub dokumentacjach geologicznych złóż kopalin zatwierdzonych lub przyjętych przez właściwe organy administracji geologicznej przed dniem wejścia w życie Audytu. 2. Uwzględnienie w rekultywacji i zagospodarowaniu terenów prowadzonej lub zaniechanej eksploatacji struktur i funkcji geoeologicznych terenów poeksploatacyjnych, w tym pozostawianie części odsłoniętych ścian wyrobisk dla geoochrony oraz do naturalnej sukcesji ekologicznej umożliwiającej, np. wykształcenie się zbiorowisk naskalnych, muraw kserotermicznych lub napiaskowych.	1. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych w tym przeciwdziałanie zarastaniu muraw naskalnych, napiaskowych i kserotermicznych oraz nieleśnych obszarów podmokłych. 2. Ograniczanie intensywności mechanizacji produkcji rolnej i leśnej niszczącej naturalne właściwości gleb, w tym ograniczanie nadmiernego wykorzystania środków ochrony roślin i nawozów. 3. Zachowanie poza obszarami leśnymi i zwartymi obszarami zabudowanymi struktury typowego dla obszaru mozaikowego krajobrazu otwartego ze wstęgowym układem pól, w szczególności ekosystemów łąk, pastwisk, muraw, liniowych, obszarowych i punktowych zadrzewień, naturalnych koryt cieków, okresowych i stałych zbiorników wodnych. 4. Pozostawianie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych, z wyjątkiem sytuacji stwarzających zagrożenie dla ludzi lub mienia. 5. Zwiększanie udziału starodrzewi w krajobrazie, w tym w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej.	1. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu. 2. Realizacja nowej zabudowy na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarze uzupełnień zabudowy w planie ogólnym gminy. Zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2022 roku, poz. 2625 z późn. zm.) - z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybactwie. Zakaz nie dotyczy rozbudowy i przebudowy istniejących obiektów budowlanych. 3. Ochrona w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego elementów stylu krajobrazu rodzimego, w szczególności w zakresie ulicowych i widlicowych cech układów osadniczych, powiązanych z nimi wstęgowych układów pól oraz elementów i obszarów o charakterze zabytkowym. 4. Ochrona i konserwacja zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zespołu parkowo-palacowego w	1. Wprowadzenie ograniczeń lokalizacyjnych dla przedsięwzięć mogących powodować uciążliwości zapachowe, takich jak wielkotowarowe fermy produkcji zwierzęcej (powyżej 40 DJP) oraz biogazownie o mocy powyżej 0,5 MW, w ramach ustalania przeznaczenia terenów w miejscowych oceny oddziaływania na środowisko. 2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, ze szczególnym uwzględnieniem budowy systemów oczyszczania ścieków. 3. Usuwanie nielegalnych składowisk i wysypisk odpadów, przeciwdziałanie możliwości dostępu do terenów nielegalnych wysypisk odpadów, a także właściwa rekultywacja terenów składowania odpadów i po uprzątnięciu odpadów. 4. Ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń atmosfery poprzez wymianę źródeł ciepła; formułowanie zapisów w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy promujących w nowych obiektach budowlanych bezemisyjne lub co najmniej niskoemisyjne źródła ciepła.

	6. Uwzględnienie konieczności zachowania naturalnych walorów przyrodniczych ekosystemów oraz tradycyjnej wstęgowej struktury przestrzennej krajobrazu wiejskiego przy wprowadzaniu różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej. 7. Zachowanie połączeń ekologicznych w krajobrazie, w tym kształtowanie struktur przestrzennych sprzyjających migracji gatunków. 8. Ograniczanie barier migracyjnych dla flory i fauny metodami przyrodniczymi i technicznymi, właściwymi do istniejących uwarunkowań.	Parzymiechach, ruin twierdzy w Dankowie, obiektów drewnianych i obronnych, a w ramach tego niewprowadzanie materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny. 5. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej uwzględnienie ochrony zespołu parkowo-pałacowego w Parzymiechach, obiektów drewnianych i obronnych, a także przedpola ekspozycji kościoła i ruin twierdzy w Dankowie. 6. W ustaleniach i rekomendacjach w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczących zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW nielokalizowanie farm wiatrowych i fotowoltaicznych w obszarach specjalnej ochrony ptaków, użytków ekologicznych, zespołach przyrodniczo-krajobrazowych i obszarach chronionego krajobrazu. Na pozostałych terenach dopuszcza się rozbudowę i modernizację istniejących urządzeń i sieci oraz lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, z wyjątkiem elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 KW. Warunkiem ich lokalizacji jest zachowanie wymogów wynikających z przepisów odrębnych, w tym dotyczących ochrony środowiska oraz zachowanie odpowiednich odległości projektowanych urządzeń i sieci od istniejącej i dopuszczonej w planach miejscowych zabudowy. Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii nie może się wiązać z koniecznością utworzenia stref związanych z ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenów poza terenami będącymi w dyspozycji inwestora realizującego urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii. 7. Wprowadzanie do gminnej ewidencji zabytków	
--	--	--	--

		obiektów i zespołów przestrzennych mających cechy zabytkowe, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów architektury regionalnej. 8. Zachowanie cech charakterystycznych tradycyjnych krajobrazów otwartych wstęgowych rozłogów pól, łąk i pastwisk, zadrzewień i innych elementów wyposażenia wnętrza krajobrazowych, określających tradycyjny charakter krajobrazu; zachowanie tradycyjnych typów rozłogu pól, łąk i pastwisk przy podziałach i scalaniu nieruchomości. 9. Ochrona przed zaburzeniem struktury i funkcji miejsc pamięci. 10. Nielokalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych. 21. Ochrona przedpola ekspozycji kościoła i ruin twierdzy w Dankowie, poprzez niewprowadzanie zabudowy, w tym tymczasowej oraz przeciwdziałanie dalszemu zarastaniu terenów otwartych. 11. Zachowanie punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym. 12. Nieumieszczanie reklam LED; nieumieszczanie reklam na terenach niezabudowanych; ograniczenia wielkości reklam i szyldów na terenach zabudowanych do 2 m². 13. Przygotowanie, stosowanie i egzekwowanie lokalnego wzornika szyldów z preferowaniem materiałów naturalnych jak np. drewno; ujednolicenie kolorystyki, wielkości liter, itp. 14. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla terenów wiejskich północnej części regionu.	
--	--	---	--

Obszar chroniony ID 18 Załęczański Obszar Chronionego Krajobrazu

Nazwa obszaru lub obiektu	Załęczański Obszar Chronionego Krajobrazu
Forma ochrony	Obszar Chronionego Krajobrazu
Akt prawny powołujący (pierwotny)	Rozporządzenie Nr 21/95 Wojewody Częstochowskiego z dnia 7 września 1995 r. w sprawie utworzenia Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa częstochowskiego (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego 1995 r. Nr 26 poz. 90)
Akt prawny powołujący (aktualny) ¹	Jw.
Cele ochrony	Nie określono
Nazwa mezoregionu	Obniżenie Krzepickie Wyżyna Wieluńska
Położenie administracyjne (gminy)	Lipie
Powierzchnia (ha)	2734,01 (wg danych GIS)

Wykaz jednostek krajobrazowych zidentyfikowanych w obrębie obszaru lub obiektu chronionego (z oznaczeniem krajobrazów priorytetowych – jeśli występują):

ID	PODTYP	PRIORYTET
597	6b	TAK
598	3a	NIE
600	3b	NIE
818	6c	NIE
819	3b	NIE

Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów obrębie form ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów w obrębie obszarów chronionych	Kody ID jednostek, dla których występują rekomendacje lub wnioski
Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydmy itp.)	Zachowanie i właściwe wyeksponowanie stanowisk geologicznych w kamieniołomach wapieni	597, 598
Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk łądowych	Ograniczanie fizycznej i chemicznej degradacji siedlisk łądowych. Ograniczanie intensywności mechanizacji produkcji rolnej i leśnej niszczącej naturalne właściwości gleb, w tym ograniczanie nadmiernego wykorzystania środków ochrony roślin i nawozów. Realizacja programów rolno – środowiskowo – klimatycznych	597, 600, 818
Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej	Niedopuszczanie do realizacji nowych form dysharmonijnej zabudowy w stosunku do zabudowy istniejącej	597, 818
Zmniejszanie się ogólnego udziału naturalnych i półnaturalnych ekosystemów w krajobrazie	Utrzymanie i odtwarzanie łąk i pastwisk jako trwałych użytków zielonych, między innymi w wyniku wdrażania stosownych pakietów programów rolno – środowiskowo – klimatycznych. Zachowanie śródpolnych liniowych, pojedynczych i obszarowych zadrzewień	597
Zmniejszenie się różnorodności biologicznej	Zwiększanie liczby i różnorodności nisz ekologicznych dla różnych ekologicznie grup gatunków naturalnych poprzez: - pozostawianie w odnawianych oddziałach leśnych kęp starodrzewu do naturalnego rozpadu, sukcesywną przebudowę drzewostanów uwzględniając warunki siedliskowe; zachowanie występujących i wprowadzanie nowych gatunków domieszkowych i biocenotycznych, stosowanie nisko intensywnych rębni, - pozostawianie na terenach leśnych drzew biocenotycznych: martwych, dziuplastych, przestoi; pozostawianie drzew martwych i dziuplastych również poza terenami leśnymi, - zachowanie i zwiększanie w krajobrazie liczby i powierzchni ekosystemów o skrajnych warunkach wilgotnościowych, w tym bagien, torfowisk, terenów okresowo zalewanych wodami, piaszczystych nieużytków gruntów ornych, nasłonecznionych skarp, itp.; niedopuszczanie do ich zabudowy lub zalesień, - zachowanie i zwiększanie w krajobrazach otwartych miedz, zadrzewień liniowych, obszarowych i pojedynczych, - odtwarzanie, zachowanie i ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk oraz zwiększanie ich zasięgu przestrzennego, - zwiększanie naturalnej retencji wodnej. Prowadzenie reintrodukcji i kontrolowanej introdukcji gatunków cennych. Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy, w szczególności w obrębie dolin rzecznych i ekosystemów innych niż grunty orne	597, 598, 600, 818, 819
Zanieczyszczenie wód	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej, ze szczególnym uwzględnieniem budowy systemów oczyszczania ścieków. Kontrola szczelności szamb oraz wywozu ścieków z gospodarstw domowych. Ograniczenia do niezbędnego minimum stosowania nawozów sztucznych i pestycydów. Promocja rolnictwa ekologicznego i pakietów rolno – środowisko – klimatycznych. Tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych o szerokości co najmniej 5 m, poprzez odstąpienie od ich użytkowania i umożliwienie naturalnej sukcesji roślinności rodzimej, z wyłączeniem cennych siedlisk łąkowych wymagających ekstensywnego użytkowania	597
Obniżenie się poziomu wód gruntowych i osuszanie siedlisk	Odbudowa i właściwa eksploatacja urządzeń piętrzących w sposób zapewniający inne funkcje ekologiczne cieków	597

Obszar chroniony – Stawiska

Nazwa obszaru lub obiektu	Stawiska
Forma ochrony	Rezerwat Przyrody
Akt prawny powołujący (pierwotny)	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 maja 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1959 r. Nr 61, poz. 309) ze zm. Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 2 stycznia 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2002 r. Nr 1, poz. 1)
Akt prawny powołujący (aktualny) ¹	Jw.
Cele ochrony	Zachowanie e względów naukowych i dydaktycznych fragmentów naturalnego lasu dębowego ze starymi drzewami pomnikowymi
Nazwa mezoregionu	Wyżyna Wieluńska
Położenie administracyjne (gminy)	Lipie
Powierzchnia (ha)	6,28 (wg aktu powołującego)

Wykaz jednostek krajobrazowych zidentyfikowanych w obrębie obszaru lub obiektu chronionego (z oznaczeniem krajobrazów priorytetowych – jeśli występują):

ID	PODTYP	PRIORYTET
597	6b	TAK

Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów obrębem form ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów w obrębie obszarów chronionych	Kody ID jednostek, dla których występują rekomendacje lub wnioski
Zmniejszenie się różnorodności biologicznej	Preferowanie czynnej ochrony przyrody zgodnej z kierunkami naturalnego rozwoju biocenoz rezerwatu Monitoring przedmiotu ochrony	597

Obszar chroniony – Szachownica

Nazwa obszaru lub obiektu	Szachownica
Forma ochrony	Rezerwat Przyrody
Akt prawny powołujący (pierwotny)	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 października 1978 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1978 r. Nr 33, poz. 126). Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 2 stycznia 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2002 r. Nr 1, poz. 1)
Akt prawny powołujący (aktualny)	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Szachownica” Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2021 r. poz. 1433)
Cele ochrony	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych, proglacialnej jaskini powstałej w wapieniach górniojurajskich oraz interesującego profilu geologicznego, wraz z całym bogactwem fauny i flory
Nazwa mezoregionu	Wyżyna Wieluńska
Położenie administracyjne (gminy)	Lipie
Powierzchnia (ha)	12,74 (wg aktu powołującego)

Wykaz jednostek krajobrazowych zidentyfikowanych w obrębie obszaru lub obiektu chronionego (z oznaczeniem krajobrazów priorytetowych – jeśli występują):

ID	PODTYP	PRIORYTET
598	3a	NIE

Zachowania wartości krajobrazów obróbie form ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów, w obrębie obszarów chronionych	Kody ID jednostek, dla których występują rekomendacje lub wnioski
Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk łądowych	Utrzymanie metodami technicznymi i przyrodniczymi trasy przejścia przez rezerwat, ograniczające fizyczne niszczenie roślinności. Kontrole stanu zabezpieczeń i stateczności górotworu. Konserwacje i remonty zabezpieczeń stropu Jaskini. Monitoring liczebności nietoperzy. Monitorowanie Jaskini pod kątem nielegalnego zwiedzania Jaskini. Działania edukacyjne dotyczące ochrony Jaskini. Utrzymanie drożności wyznaczonego w rezerwacie szlaku ruchu pieszego	598
Zmniejszanie się różnorodności biologicznej	Egzekwowanie przepisów obowiązujących w rezerwacie, w tym w zakresie zakazu wstępu do Jaskini	598
Zanieczyszczenie terenu odpadami	Uprzątnięcie śmieci z rezerwatu	598

Obszar chroniony – Bukowa Góra

Nazwa obszaru lub obiektu	Bukowa Góra
Forma ochrony	Rezerwat Przyrody
Akt prawny powołujący (pierwotny)	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 5 maja 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1959 r. Nr 60, poz. 298) Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 2 stycznia 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody (Dz. Urz. Województwa Śląskiego z 2002 r. Nr 1, poz. 1)
Akt prawny powołujący (aktualny) ¹	Jw.
Cele ochrony	Zachowanie ze względów dydaktycznych i krajobrazowych w stanie naturalnym malowniczo położonego lasu bukowego z licznymi źródłami dającymi początek przepływającemu przez rezerwat potokowi
Nazwa mezoregionu	Wyżyna Wieluńska
Położenie administracyjne (gminy)	Lipie
Powierzchnia (ha)	0,73 (wg danych GIS)

Wykaz jednostek krajobrazowych zidentyfikowanych w obrębie obszaru lub obiektu chronionego (z oznaczeniem krajobrazów priorytetowych – jeśli występują):

ID	PODTYP	PRIORYTET
600	3b	NIE

Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów w obrębie form ochrony przyrody	Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów w obrębie obszarów chronionych	Kody ID jednostek, dla których występują rekomendacje lub wnioski
Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk łądowych	Uzupełnienie, utrzymanie i bieżąca konserwacja dębowych słupów, znakujących granice rezerwatu	600

VI. KIERUNKI I PRZEWIDYWANA INTENSYWNOŚĆ NIEPOŻĄDANYCH PRZEKSZTAŁCEŃ I DEGRADACJI ŚRODOWISKA PRZY DOTYCHCZASOWYM UŻYTKOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU OBSZARU, W SYTUACJI BRAKU PLANU – WARIANT „0”.

- W granicach administracyjnych gminy Lipie obowiązuje 25 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, pokrywających łącznie **1193,66 ha** powierzchni gminy, w tym:

L.p.	Sołectwo	Uchwała Rady Gminy Nr / z dnia	Tytuł uchwały
1.	Łyżniaki	Nr XLVII/264/2006 z dnia 27 października 2006 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Troniny
2.	Danków	Nr XLVII/265/2006 z dnia 27 października 2006 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Danków
3.	Albertów	Nr XLVII/266/2006 z dnia 27 października 2006 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Albertów
4.	Stanisławów	Nr XLVII/267/2006 z dnia 27 października 2006 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Stanisławów
5.	Grabarze	Nr XLVII/268/2006 z dnia 27 października 2006 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Giętkowizna
6.	Wapiennik-Stanisławów	Nr XIV/66/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Wapiennik
7.	Kleśniska	Nr XIV/67/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kleśniska
8.	Julianów	Nr XIV/68/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Julianów
9.	Lindów	Nr XIV/69/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Lindów
10.	Łyżniaki	Nr XXVI/131/2008 z dnia 15 grudnia 2008 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Troniny
11.	Natolin-Zbrojewsko	Nr XXVI/132/2008 z dnia 15 grudnia 2008 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Natolin
12.	Napoleon-Parzymiechy	Nr XXVI/133/2008 z dnia 15 grudnia 2008 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Napoleon
13.	Brzózki	Nr XXVI/134/2008 z dnia 15 grudnia 2008 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Brzózki
14.	Grabarze	Nr XXVI/135/2008 z dnia 15 grudnia 2008 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Grabarze
15.	Rozalin	Nr XXVI/136/2008 z dnia 15 grudnia 2008 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rozalin
16.	Zbrojewsko	Nr XXVI/137/2008 z dnia 15 grudnia 2008 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Zbrojewsko
17.	Danków	Nr XXVI/138/2008 z dnia 15 grudnia 2008 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Danków
18.	Danków	Nr XX/127/2016 z dnia 4 marca 2016 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Danków
19.	Natolin	Nr XXVII/185/2016 z dnia 27 października 2016 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Natolin
20.	Albertów Rębiełice Szlacheckie Stanisławów-Szyszków	Nr XXVII/186/2016 z dnia 27 października 2016 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rębiełice Szlacheckie i Szyszków
21.	Parzymiechy	Nr XXXVII/265/2017 z dnia 15 września 2017 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Parzymiechy
22.	Lindów	Nr XLI/305/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Lindów
23.	Albertów	Nr XLI/306/2017 z dnia 28 grudnia 2017 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Albertów

24.	Albertów-Łyżniaki	Nr XXXII/200/2021 z dnia 31 marca 2021 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dla obszarów położonych w gminie Lipie w miejscowościach Albertów i Danków
25.	Albertów	Nr LXXIII/481/2024 z dnia 8 lutego 2024 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dla obszarów położonych w gminie Lipie w miejscowości Albertów

Tabela 9. Wykaz obowiązujących planów miejscowych gminy Lipie

- Decyzje o Pozwoleniu na budowę wydawane są na podstawie zgodności z obowiązującymi planami miejscowymi lub na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego – w przypadku terenów nie objętych planem.
- W związku z nowelizacją przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1688), gmina Lipie przystąpiła do sporządzania Planu ogólnego dla obszaru całej gminy.
- Ustalenia projektu planu ogólnego zostały opracowane zgodnie z wymogami ustawy o pizp, a ponadto zostały uwarunkowane polityką gminy w kierunku rozwoju gospodarczego oraz zwiększenia atrakcyjności obszaru dla obecnych i potencjalnych inwestorów. Ze względu na zmiany w legislacji, a także sukcesywne podwyższanie się standardu życia mieszkańców, docelowo w planach miejscowych konieczne jest wprowadzenie nowych ustaleń w zakresie przeznaczenia terenów i rozszerzenia ich katalogu, jak również nowych regulacji z zakresu ochrony środowiska, w tym min. ochrony złóż i wód podziemnych, instalacji systemów grzewczych, obsługi wod.-kan., jak też zasad gospodarki odpadami.
- W projekcie planu ogólnego zwraca się szczególną uwagę na ochronę środowiska i przyrody, w tym terenów prawnie chronionych. W projekcie planu nie lokalizuje się zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz przedsięwzięć stwarzających ponadnormatywne uciążliwości dla środowiska i zdrowia ludzi. W przypadku dotrzymania obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska, a zwłaszcza stref ochronnych oraz przestrzegania ograniczeń w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu nie przewiduje się negatywnego wpływu na środowisko ani zdrowie ludzi.
- W projekcie planu ogólnego gminy Lipie, w granicach części stref otwartych SO (110 SO, 113 SO, 114 SO, 118 SO), w ramach dodatkowego profilu strefy funkcjonalnej ustalono lokalizację elektrowni słonecznych (fotowoltaika). Tereny przeznaczone pod OZE wskazano poza obszarami cennymi przyrodniczo, z dala od zabudowy mieszkaniowej (istniejącej i projektowanej) – w odl. min. 150,0 m od najbliższej strefy SJ i min. 170,0 m od strefy SZ. Założeniem jest jak najniższa uciążliwość dla środowiska i zdrowia ludzi.
- Wariant „0” – „braku planu” – docelowo może wpłynąć niekorzystnie na rozwój gminy, w tym docelowo zablokowanie gospodarki przestrzennej gminy. W wariantcie „0”, polegającym na utrzymaniu w gminie istniejącego stanu prawnego w zakresie planowania przestrzennego, tj. gospodarowanie przestrzenią na podstawie obowiązujących planów miejscowych, bez możliwości ich późniejszych zmian i dostosowania do nowej legislacji, można się spodziewać umocnienia niewłaściwych standardów w zakresie nieefektywnego zagospodarowania terenów, obsługi komunikacyjnej obszaru gminy, jak też ochrony środowiska

i zagospodarowania terenów podlegających przepisom odrębnym. Niewprowadzenie planu ogólnego przyczyni się z pewnością do umocnienia przestarzałych standardów w zakresie ochrony środowiska, jak też dostępności do infrastruktury technicznej.

- Reasumując, pożądana jest rewizja istniejących regulacji planistycznych na analizowanym obszarze. Z uwagi na kierunki w polityce przestrzennej gminy oraz zmiany w legislacji, uchwalenie planu ogólnego jest jak najbardziej pożądane. Prawdopodobnie konsekwencją niewprowadzenia nowego planu, będzie nieuchronne nawarstwianie się konfliktów i zagrożeń środowiskowych, jak też zahamowanie rozwoju gminy.

VII. IDENTYFIKACJA ODDZIAŁYWAŃ ZWIĄZANYCH Z PLANOWANYMI FUNKCJAMI OBSZARU

Czynnik	Tereny, których dot. oddziaływanie	Technologia, możliwość wystąpienia oddziaływania	Prognozowane oddziaływanie i jego natężenie
Emisja zanieczyszczeń powietrza z systemów grzewczych	Tereny zabudowy	Wystąpi w stopniu nieznacznym. Zaopatrzenie w energię ciepłą w oparciu o indywidualne oraz grupowe systemy zaopatrzenia w energię ciepłą. Dopuszczono stosowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii	Nie wystąpią istotne zmiany. W dłuższej perspektywie możliwe ograniczenie niskiej emisji.
Emisja zanieczyszczeń powietrza z pojazdów samochodowych	Obszary zainwestowania	Wystąpi	Możliwe zwiększenie oddziaływania w otoczeniu terenów komunikacji i parkingów
Emisja hałasu komunikacyjnego	Obszary zainwestowania	Wystąpi	Możliwe zwiększenie oddziaływania w otoczeniu terenów komunikacji i parkingów
Hałas związany z lokowanymi funkcjami	Tereny zabudowy	Wystąpi	Oddziaływanie w stopniu nieznacznym
Emisja promieniowania elektromagnetycznego	Tereny zabudowy	Wystąpi	Oddziaływanie w stopniu nieznacznym
Wpływ na klimat lokalny	Tereny zabudowy	Prawdopodobny	Miejscowo w stopniu nieodczuwalnym
Przekształcenie krajobrazu	Obszary zainwestowania	Wystąpi	Znaczące oddziaływanie - zmiany w krajobrazie, na skutek przekształcenia terenów zielonych na tereny zabudowy
Przekształcenie walorów widokowych	Obszary zainwestowania	Wystąpi	W niewielkim zakresie
Przekształcenie stosunków wodno gruntowych	Obszary zainwestowania	Wystąpi	Wskutek wzrostu współczynnika odpływu (utwardzenie powierzchni)
Zanieczyszczenia wód na skutek zrzutu ścieków	Obszary zainwestowania	Nie wystąpi. Ścieki odprowadzane do kanalizacji miejskiej lub do wysoko sprawnych urządzeń do oczyszczania ścieków (oczyszczalnie indywidualne, grupowe).	Zależnie od sprawności kanalizacji miejskiej i urządzeń do oczyszczania ścieków
Ograniczenie infiltracji	Dachy,	Wystąpi	Znaczące, w granicach

wód opadowych do gruntu	powierzchnie utwardzone		określonych ustaleniami planu ogólnego, docelowo w mpzp
Likwidacja powierzchni biologicznie czynnej	Obszary zainwestowania	Wystąpi	W granicach określonych ustaleniami planu ogólnego, docelowo w mpzp
Powstawanie odpadów komunalnych	Obszary zainwestowania	Wystąpi	Zależnie od sprawności miejskiego systemu gospodarki odpadami

Tabela 10. Identyfikacja oddziaływań związanych z planowanymi funkcjami obszaru
(Źródło: Opracowanie własne)

VIII. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA – ANALIZA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ.

1. Wody powierzchniowe i podziemne

Na obszarze gminy Lipie zlokalizowane są części dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) nr 325 – Zbiornik Częstochowa (W) oraz nr 326 – Zbiornik Częstochowa (E). Zajmują one na terenie gminy powierzchnię 37,99 km² (co stanowi 38,41% pow. gminy).

Gmina Lipie położona jest w obrębie trzech jednolitych części wód podziemnych, w tym:

- jednolite części wód podziemnych nr 81 (kod JCWPd GW600081) o pow. 0,012 km² (co stanowi 0,012% powierzchni gminy) – niewielka, zachodnia część gminy,
- jednolite części wód podziemnych nr 82 (kod JCWPd GW600082) o pow. 33,85 km² (co stanowi 34,2% powierzchni gminy) – północno-zachodnia część gminy,
- jednolite części wód podziemnych nr 98 (kod JCWPd GW600098) o pow. i 65,0 km² (co stanowi 65,76% powierzchni gminy) – południowa część gminy.

Wody powierzchniowe stanowi sieć rzeczna, niemal w całości należąca do dorzecza Liswarty, naturalne zbiorniki wodne (starorzecza) znajdujące się w dolinie Liswarty, ponadto niewielka rzeka Grabarka, przy północno – zachodniej granicy gminy, do której wpływa kilka mniejszych dopływów, rzeka Iwanówka, a także kompleksy stawów o funkcji rekreacyjnej i hodowlanej. Wody stojące na terenie gminy zajmują łącznie powierzchnię 52,8 ha.

W związku z tym mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U.2024. poz. 1087 z późn. zm.), w tym w zakresie zasad i ograniczeń w zabudowie i zagospodarowaniu terenów.

Skutki realizacji ustaleń planu ogólnego dla jakości wód podziemnych i podziemnych nie będą miały bezpośredniego znaczenia, gdyż ustalenia planu ogólnego nie wprowadzają regulacji w tym zakresie, będzie to dopiero przedmiotem planów miejscowych opracowanych na podstawie planu ogólnego.

Docelowo, w dalszej perspektywie, realizacja ustaleń planu ogólnego wywierać będzie wpływ na środowisko wodne przede wszystkim w zakresie:

- lokalnych zmian stosunków wodnych – zmniejszenia retencji gruntowej na skutek wprowadzenia zabudowy i utwardzonych nawierzchni z jednoczesnym wzrostem wód odprowadzanych kanalizacją oraz
- obniżenia zwierciadła wód gruntowych na skutek prowadzenia koniecznych prac ziemnych i budowlanych,

- możliwości zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku wprowadzonych potencjalnych źródeł zanieczyszczeń.

W wyniku zabudowy części terenów oraz rozbudowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wzrasta poziom drenażu, jak również dochodzi do obniżenia infiltracji i retencyjności terenu. Na chwilę obecną na obszarze gminy występują duże rezerwy terenowe, zarówno w terenach mieszkaniowych, jak i inwestycyjnych. Docelowo realizacja ustaleń planu ogólnego spowoduje bezpośrednie zainwestowanie obszarów o znacznej powierzchni, które zostaną pozbawione naturalnego zasilania. Wody opadowe z połaci dachowych i terenów utwardzonych odprowadzane będą systemami infrastruktury miejskiej albo rozsączone w gruncie, pod warunkiem, że nie spowoduje to podtapiania nieruchomości sąsiadujących.

Wody deszczowe z połaci dachowych traktowane są jako wody czyste, niewymagające stosowania jakichkolwiek urządzeń podczyszczających. Natomiast charakterystycznymi wskaźnikami zanieczyszczenia ścieków deszczowych z terenów komunikacji jest zawiesina i substancje ropopochodne; stężenie zanieczyszczeń jest w głównej mierze uzależnione od natężenia ruchu. Wody opadowe z terenów zabudowy przemysłowej, odprowadzanie wód deszczowych zależne będzie od specyfiki przedsięwzięcia i natężenia koniecznej obsługi komunikacyjnej. W przypadku terenów potencjalnie narażonych na zanieczyszczenie (np. tereny produkcyjne, składów i magazynów) konieczne jest stosowanie nawierzchni nieprzepuszczalnych, wyprofilowanych w sposób umożliwiający przejęcie całości spływu oraz zastosowanie ewentualnie urządzeń podczyszczających (osadnik, separator substancji ropopochodnych). Warunki techniczne przyłącza, w tym konieczność stosowania urządzeń podczyszczających będą przedmiotem umowy inwestora z administratorem sieci.

Plany miejscowe, które powstaną na podstawie planu ogólnego, wprowadzą regulacje w zakresie gospodarki ściekowej – sanitarnej i deszczowej. Wymagania względem terenów przeznaczonych do zainwestowania w zakresie wyposażenia ich w kanalizację sanitarną i deszczową, jak również ustalenia dot. modernizacji i rozbudowy istniejących systemów przyczynią się do uregulowania gospodarki wodno – ściekowej na analizowanym obszarze poprzez ograniczenie zagrożenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych oraz podskórnych przez ścieki.

Ścieki wprowadzane do wód lub ziemi muszą spełniać wymagania określone przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U.2024 poz. 1087 z późn. zm.), w tym wydanego na podstawie art. 99 ust. 1 ww. ustawy rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311).

Obiekty budowlane oraz instalacje, których użytkowanie jest związane z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi muszą odpowiadać wymogom, o których mowa w art. 76 ustawy z dnia z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 54 z późn. zm.).

Docelowo istotne dla lokalnych zasobów wód podziemnych mogą okazać się skutki ograniczenia infiltracji wód opadowych do gruntu, wynikające z pokrycia powierzchni terenu zabudową i nawierzchniami szczelnymi. Prawdopodobny ubytek zasilania zasobów wód podziemnych będzie jednak mniejszy niż wynika to z bezwzględnego areалу powierzchni uszczelnionych, dzięki dopuszczeniu w ustaleniach planu odprowadzania

wód deszczowych do gruntu, rowów melioracyjnych, względnie do wód powierzchniowych, jak również dopuszczenie kanalizowania okresowych miejsc spływu wód opadowych. Wody opadowe będą mogły wówczas częściowo infiltrować bezpośrednio do gruntu.

Szczególne znaczenie dla ochrony stosunków wodnych terenów gminy ma zapewnienie efektywnie funkcjonujących terenów zieleni towarzyszącej zabudowie produkcyjno – usługowej, regulujących obieg wody poprzez retencję gruntową i utrzymujących równowagę wodną w glebie oraz pełniących funkcję ochronną (filtr biologiczny) jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

2. Klimat

Realizacja ustaleń planu ogólnego wydaje się mieć niewielki wpływ na klimat obszaru opracowania, jak również na lokalne warunki klimatyczne. Nieznaczny wpływ o miejscowym zasięgu wystąpi w obszarach wskazanych pod zainwestowanie produkcyjne i przemysłowe. W najbliższym sąsiedztwie zabudowy i dużych powierzchni o utwardzonej nawierzchni (drogi, parkingi) należy oczekiwać wzrostu średnich temperatur i spadku wilgotności powietrza.

Kształtowaniu właściwych warunków przewietrzania terenu służyć będą tereny zieleni towarzyszącej zabudowie, poprzez dynamizowanie ruchów pionowych powietrza. Efektywnie funkcjonujące tereny zieleni pozwolą również na regenerację powietrza, pełniąc funkcję biologicznego filtra. Ponadto podkreślić należy, że projekt planu ogólnego uwzględnia również ochronę doliny rzeki Liswarty, która ma w założeniu pełnić rolę ekologicznego korytarza przewietrzającego. Podsumowując, nie należy oczekiwać niekorzystnych zmian mikro- i mezoklimatu analizowanego obszaru.

3. Gleby

Realizacja ustaleń przedmiotowego projektu planu na powierzchnię ziemi zaznaczy się głównie w fazie zagospodarowywania terenów dla nowoprojektowanych funkcji i wynikać będzie z koniecznych prac ziemnych dla potrzeb posadowienia nowoprojektowanej zabudowy, realizacji terenów komunikacji oraz wyposażenia terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną. Wpływ na ukształtowanie powierzchni będzie nieznaczny, o miejscowym zasięgu, ale nieodwracalnym charakterze – projektowana zabudowa w większości wymagać będzie prac mikroniwelacyjnych. Wpływ realizacji ustaleń planu ogólnego na pokrywę glebową będzie wynikiem konieczności zdjęcia wierzchniej warstwy gleby w granicach projektowanych prac ziemnych i budowlanych, zniekształcenia profilu oraz zmiany właściwości fizykochemicznych gruntów w otoczeniu. Możliwe jest przesuszenie lub zawodnienie gleb, spowodowane zakłóceniem stosunków wodnych w wyniku niewłaściwego prowadzenia prac ziemnych. Zasadniczym skutkiem realizacji ustaleń planu jest uszczuplenie terenów biologicznie czynnych na terenach przeznaczonych pod zabudowę, a dotąd niezainwestowanych.

4. Powietrze atmosferyczne

Docelowe zagospodarowanie i użytkowanie terenu będzie potencjalnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego przede wszystkim w związku z zaopatrywaniem nowoprojektowanych obiektów w ciepło oraz obsługą komunikacyjną terenu. Wpływ źródeł grzewczych na stan sanitarny powietrza zależny jest przede

wszystkim od technicznych parametrów zastosowanych urządzeń grzewczych (sprawność energetyczna, warunki spalania oraz warunki wprowadzania emisji zanieczyszczeń – parametry emitora) oraz zastosowanego rodzaju paliwa. Dla ochrony jakości powietrza konieczna jest instalacja nowoczesnych systemów grzewczych o korzystnej dla środowiska charakterystyce energetyczno – emisyjnej. Nowoprojektowana zabudowa będzie ponadto źródłem emisji zanieczyszczeń powodowanej konieczną obsługą komunikacyjną. Wielkość emisji niezorganizowanej ze źródeł motoryzacyjnych zależy jest w głównej mierze od natężenia ruchu, jego struktury oraz czasu emisji.

W obszarze opracowania występują: 1 droga krajowa o wysokiej uciążliwości, 2 drogi powiatowe o średniej uciążliwości oraz drogi lokalne o niskiej uciążliwości. Uciążliwości powodowane konieczną obsługą komunikacyjną pojawiać się mogą przede wszystkim na styku terenów o różnych funkcjach i różnych wymaganiach w zakresie warunków sanitarnych, dotyczy to przede wszystkim sąsiedztwa terenów inwestycyjnych i terenów zabudowy mieszkaniowej. Docelowo, na etapie planów miejscowych, na terenach komercyjnych wewnętrzny układu komunikacyjny (dojazdy, parkingi) należy projektować tak, aby źródła uciążliwości były maksymalnie odsunięte od sąsiadujących terenów mieszkaniowych (wykorzystanie obiektów kubaturowych jako naturalnych ekranów oraz przede wszystkim założenia zieleni o charakterze izolacyjnym). W przypadku terenów układu komunikacyjnego należy stosować izolację w postaci np. zieleni ochronnej, a także wprowadzić rozwiązania zwiększające płynność ruchu.

Adaptowane i nowoprojektowane przeznaczenie terenów i ich docelowe użytkowanie będzie potencjalnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w związku z zaopatrywaniem nowoprojektowanych obiektów w ciepło oraz potrzebą obsługi komunikacyjnej obszaru.

Wpływ źródeł grzewczych na stan sanitarny powietrza zależy jest przede wszystkim od technicznych parametrów zastosowanych urządzeń grzewczych (sprawność energetyczna, warunki spalania oraz warunki wprowadzania emisji zanieczyszczeń – parametry emitora) oraz zastosowanego rodzaju paliwa. Ustalenia planu ogólnego nie wprowadzają regulacji w tym zakresie, który będzie dopiero przedmiotem ustaleń planów miejscowych.

Pogorszenie się standardów powietrza atmosferycznego w wyniku dyspozycji pod nową zabudowę należy określić jako nieznaczne. Nowe przepisy i standardy z zakresu ochrony środowiska, jak też obecnie stosowane rozwiązania techniczne w zakresie systemów energetycznych i zmniejszająca się energochłonność budynków mają wymierne skutki w zakresie sukcesywnego ograniczania negatywnego wpływu inwestycji na jakość powietrza atmosferycznego, wynikającego z niskiej emisji.

Na terenach gminy dopuszczono lokalizację urządzeń z odnawialnych źródeł energii, zatem tam, gdzie będzie ona stanowiła źródło ciepła, zanieczyszczenie powietrza będzie nieznaczne, gdyż energia wytwarzana przez te urządzenia jest energią „czystą” ekologicznie, a jej źródła, czyli np. słońce / wiatr są niewyczerpalne.

5. Klimat akustyczny

Zmiany klimatu akustycznego na przedmiotowym terenie należy rozpatrywać w kontekście art. 113 i 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 54 z późn. zm.). Zgodnie z art. 113 ust. 1 w projekcie planu określa się zróżnicowane dopuszczalne poziomy hałasu powodowanego przez

poszczególne grupy źródeł hałasu, określone wskaźnikami hałasu L_{AeqD} i L_{AeqN} (wskaźniki mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby) oraz L_{DWN} i L_N (wskaźniki mające zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem) dla następujących rodzajów terenów przeznaczonych: pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domy opieki społecznej, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, na cele uzdrowiskowe, rekreacyjno – wypoczynkowe oraz na cele mieszkaniowo – usługowe.

Stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 112) dopuszczalne wartości hałasu w środowisku [dB], należy przyjąć następująco:

- 1) hałas powodowany przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne / wskaźniki L_{AeqD} i L_{AeqN} :

Dla stref SJ (zabudowa mieszkaniowa), SU (zabudowa związana ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży):

- drogi, będące źródłem hałasu:
 - przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom: $L_{AeqD} - 61 \text{ dB}$
 - przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom: $L_{AeqN} - 56 \text{ dB}$
- pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu:
 - przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym: $L_{AeqD} - 50 \text{ dB}$,
 - przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy: $L_{AeqN} - 40 \text{ dB}$

Dla stref SW, SJ (zabudowa mieszkalno – usługowa), SZ, SN:

- drogi, będące źródłem hałasu:
 - przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom: $L_{AeqD} - 65 \text{ dB}$
 - przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom: $L_{AeqN} - 56 \text{ dB}$
- pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu:
 - przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym: $L_{AeqD} - 55 \text{ dB}$
 - przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy: $L_{AeqN} - 45 \text{ dB}$;

- 2) hałas powodowany przez linie elektroenergetyczne / wskaźniki L_{AeqD} i L_{AeqN} :

Dla stref SU (zabudowa związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży):

- przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom: $L_{AeqD} - 45 \text{ dB}$
- przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom: $L_{AeqN} - 40 \text{ dB}$

Dla stref SW, SJ, SZ, SN:

- przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom: $L_{AeqD} - 50 \text{ dB}$
- przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom: $L_{AeqN} - 45 \text{ dB}$

- 3) hałas powodowany przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne / wskaźniki L_{DWN} i L_N :

Dla stref SJ (zabudowa mieszkaniowa), SU (zabudowa związana ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży):

- drogi, będące źródłem hałasu:
 - przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku: $L_{DWN} - 64 \text{ dB}$
 - przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy: $L_N - 59 \text{ dB}$
- pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu:
 - przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku: $L_{DWN} - 50 \text{ dB}$
 - przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy: $L_N - 40 \text{ dB}$

Dla stref SW, SJ (zabudowa mieszkalno – usługowa), SZ, SN:

- drogi, będące źródłem hałasu:
 - przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku: $L_{DWN} - 68 \text{ dB}$
 - przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy: $L_N - 59 \text{ dB}$
- pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu:
 - przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku: $L_{DWN} - 55 \text{ dB}$
 - przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy: $L_N - 45 \text{ dB}$

4) hałas powodowany przez linie elektroenergetyczne / wskaźniki L_{DWN} i L_N :

Dla stref SU (zabudowa związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży):

- przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku: $L_{DWN} - 45 \text{ dB}$
- przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy: $L_N - 40 \text{ dB}$

Dla stref SW, SJ (zabudowa mieszkalno – usługowa), SZ, SN:

- przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku: $L_{DWN} - 50 \text{ dB}$
- przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy: $L_N - 45 \text{ dB}$

Adaptowane i nowoprojektowane tereny pod zainwestowanie nie wpłyną na znaczącą zmianę warunków akustycznych. Skutki płynące z podwyższenia skali emisji akustycznej będą odwracalne, miejscowe oraz krótkotrwale (obsługa komunikacyjna terenu). W przypadku terenów przeznaczonych pod zabudowę, na etapie realizacji inwestycji źródłem hałasu będzie pracujący sprzęt budowlany. To oddziaływanie będzie miało charakter lokalny i ustąpi całkowicie po zakończeniu prac budowlanych. Na etapie użytkowania emisja jest możliwe zwiększenie oddziaływania w otoczeniu terenów komunikacji i parkingów, przy czym oddziaływanie na środowisko – nieznaczne. W przypadku terenów układu komunikacyjnego należy stosować izolację w postaci np. zieleni ochronnej, ekranów akustycznych, a także wprowadzić rozwiązania zwiększające płynność ruchu.

W przypadku realizacji przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko, analizę klimatu akustycznego należy przeprowadzać każdorazowo na etapie oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć.

6. Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące

Źródła promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego mogą być naturalne lub antropogeniczne. Naturalne środowisko elektromagnetyczne jest skutkiem procesów zachodzących na Ziemi (wyładowania

elektromagnetyczne w atmosferze ziemskiej) lub na Słońcu (promieniowanie elektromagnetyczne Słońca, a także w kosmosie (promieniowanie kosmiczne). Sztuczne środowisko elektromagnetyczne składa się z pól wytwarzanych celowo lub jako produkt uboczny wynikający ze stosowania niektórych urządzeń. Sztuczne źródła promieniowania wysokiej częstotliwości stosowane są m.in. w telekomunikacji, radiolokacji, lecznictwie, diagnostyce i wytwarzają źródła lokalne o wartościach znacznie przewyższających tło naturalne. Realizacja ustaleń planu może być źródłem promieniowania elektromagnetycznego, uwarunkowanego dalszym rozwojem infrastruktury technicznej w zakresie napowietrznych linii i urządzeń elektroenergetycznych oraz dopuszczalną lokalizacją urządzeń radiokomunikacyjnych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej.

Zakres ochrony przed polami elektromagnetycznymi zawarto w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi; art. 122) oraz w rozporządzeniu wykonawczym z dnia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019, poz. 2448). W rozporządzeniu wykonawczym Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. określono sposoby sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 258)

W rozporządzeniu z dnia 17 grudnia 2019 r. wyróżniono dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. Są one zależne od częstotliwości i rodzaju pracy źródeł. Zestawiono je w poniższych tabelach.

Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Parametr fizyczny Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
50 Hz	1000	60	ND

Tabela 11. Częstotliwość pola elektromagnetycznego

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności

Parametr fizyczny Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
1 0 Hz	10000	2500	ND
2 od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3 od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4 od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3/f	ND
5 od 1 kHz do 3 kHz	250/f	5	ND
6 od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7 od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 /f	ND
8 od 1 MHz do 10 MHz	87/f ^{0,5}	0,73 /f	ND
9 od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2

10	od 400 MHz do 2000 MHz	$1,375 \times f^{0,5}$	$0,0037 \times f^{0,5}$	$f/200$
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

Tabela 12. Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych

- f - wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny "Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego".
- ND - nie dotyczy.
- "Miejsca dostępne dla ludności" w rozumieniu jako wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego, ustalane według istniejącego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości

Dopuszczalne poziomy podane w ww. tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

Dla terenów objętych projektem planu ogólnego poziom pól elektromagnetycznych w środowisku nie może przekraczać dopuszczalnych wartości określonych w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 54 z późn. zm.), w tym:

- dla stref SW, SJ, SZ i SU (dedykowanych stałemu lub czasowemu pobytowi dzieci i młodzieży) obowiązują dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- dla wszystkich pozostałych terenów w granicach obszaru objętego planem obowiązują dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych jak dla miejsc dostępnych dla ludności.

Plan dopuszcza realizację inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej i liniowej oraz drogowej. Tym samym dopuszczono na części terenów lokalizację instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych, z wyłączeniem radiolinii, emitujących pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, w których równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczona dla pojedynczej anteny wynosi do 20 000 W, zgodnie z zapisami rozporządzenia z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U.2019, poz. 1839). Na etapie lokalizacji oraz budowy tego rodzaju obiektów inwestor jest lub może być zobowiązany przez odpowiedni organ ochrony środowiska do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Poziom pól elektromagnetycznych nie może przekraczać wartości dopuszczalnych określonych w obowiązujących przepisach szczególnych.

Inwestycje emitujące pola elektromagnetyczne należy projektować zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, wymagającymi zachowania odpowiednich stref bezpieczeństwa, tak aby promieniowanie elektromagnetyczne pochodzące od sieci i urządzeń dopuszczonych planem nie oddziaływało negatywnie na środowisko naturalne oraz zdrowie ludzi.

7. Odpady

Gospodarowanie odpadami jest prowadzone na zasadach ustalonych w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach i ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.). Zasady utrzymania czystości i porządku w gminie Lipie reguluje uchwała Nr XXII/138/2020 Rady Gminy Lipie z 16 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lipie wraz z uchwałą zmieniającą nr LVII/379/2022 z dnia 25 listopada 2022 r.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Do kompetencji Gminy Lipie należy zapewnienie czystości i porządku na swoim terenie oraz tworzenie warunków niezbędnych do ich utrzymania. Od 1 lipca 2013 r., gmina jest odpowiedzialna za zorganizowanie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Gmina ma za zadanie sprawować nadzór nad prawidłowym zagospodarowaniem i unieszkodliwianiem odebranych od mieszkańców odpadów komunalnych. Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Na terenie gminy Lipie nie ma wysypiska śmieci. Odpady komunalne z terenu gminy zbierane są przez wybrany w drodze przetargu podmiot i dowożone do właściwych zbiorczych punktów.

8. Zasoby przyrodnicze

Pełna realizacja ustaleń planu ogólnego nie powinna wpłynąć istotnie na funkcjonowanie obszarów chronionych, jako istniejących elementów systemu przyrodniczego obszaru objętego opracowaniem. Źródłem antropopresji (ogół działań człowieka, zarówno planowych i przypadkowych, mających wpływ na środowisko przyrodnicze) będzie zarówno funkcja mieszkalna, jak też rolnicza i przemysłowo – gospodarcza. Ustalenia planu wpłyną na uszczuplenie terenów biologicznie czynnych, oraz spowodują trwałe wykluczenie części terenów zielonych, celem przeznaczenia pod nowoprojektowaną zabudowę oraz komunikację.

Wpływ zabudowy części terenu na warunki przyrodnicze dotyczy przede wszystkim:

- dodatkowej dostawy energii ze źródeł sztucznych (wypromieniowywanie ciepła z budynków w sezonie grzewczym),
- zmian w lokalnym obiegu wody – zmniejszenie zasilania przez pokrycie terenu materiałami nieprzepuszczalnymi, odprowadzanie wód kanalizacją oraz
- wprowadzenia źródeł uciążliwości – emisja zanieczyszczeń pyłowo – gazowych, powstawanie ścieków socjalnych, technologicznych i potencjalnie zanieczyszczonych wód opadowych.

Zasięg i natężenie tych oddziaływań będzie uzależnione od specyfiki i skali realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych; podstawowym warunkiem ograniczania niekorzystnego wpływu będą odpowiednie rozwiązania infrastrukturalne szczególnie w zakresie gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami.

9. Krajobraz

Realizacja ustaleń planu ogólnego nie powinna wpłynąć na wytworzenie barier i fragmentacji środowiska w dolinie rzeki Liswarty, jak też na tereny Chronionego Krajobrazu i objęte ochroną Natura 2000.

Ustalenia planu ogólnego określają zasady zabudowy i zagospodarowania terenów tak, aby zachowane zostały wymogi ochrony, utrzymania i zachowania najwartościowszych elementów zabytkowych i kulturowo – krajobrazowych. Nowoprojektowane tereny przeznaczone pod zabudowę stanowią uzupełnienie terenów zainwestowanych, wyznaczonych w obowiązującym planie i nie wpłyną zasadniczo na istniejący układ przestrzenny obszaru. Jednocześnie nowoprojektowane tereny zabudowy zostały obwarowane ustaleniami, których celem jest zachowanie i ekspozycja elementów istniejącego krajobrazu. Nowoprojektowane obiekty usługowe, produkcyjne i składowo – magazynowe dla zminimalizowania negatywnych skutków, winny się charakteryzować dbałością o estetykę zagospodarowania terenu (rozwiązania w zakresie brył obiektów i detalu architektonicznego, materiały wykończeniowe, kolorystyka, zagospodarowanie otoczenia).

10. Analiza skutków ustaleń projektu POG na środowisko przyrodnicze oraz ocena potencjalnych oddziaływań ustaleń na obszary chronione.

Na podstawie analizy przyjętych kierunków rozwoju i ustalenia stref funkcjonalnych w projekcie planu ogólnego gminy Lipie, wskazano potencjalne oddziaływania:

- ryzyko fragmentacji siedlisk i barier migracyjnych – możliwe przy wprowadzaniu intensywniejszych funkcji zabudowy na terenach otwartych, w szczególności w sąsiedztwie obszarów Natura 2000,
- zwiększenie presji antropogenicznej – związane z rozwojem zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury komunikacyjnej (m.in. hałas, światło, ruch samochodowy), zwłaszcza w ZOChK i w pobliżu rezerwatów,
- potencjalna eutrofizacja i zanieczyszczenie wód powierzchniowych – w przypadku braku odpowiedniej retencji i oczyszczania wód opadowych z terenów zurbanizowanych,
- zagrożenia dla celów ochrony Natura 2000 – szczególnie dla siedlisk jaskiniowych i populacji nietoperzy w rezerwacie „Szachownica”, które są wrażliwe na zakłócenia.

➤ ANALIZA POTENCJALNYCH I PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ USTALEŃ POG

1. Obszary Natura 2000 i rezerваты przyrody („Szachownica”, „Stawiska”, „Bukowa Góra”):

- Możliwe zagrożenia: fragmentacja siedlisk leśnych i nietoperzowych, zmiany stosunków wodnych, zwiększona presja turystyczna, zakłócenia akustyczne i świetlne.
- Oddziaływania pośrednie: zmniejszenie ciągłości ekologicznej poprzez lokalizację zabudowy lub infrastruktury w sąsiedztwie.
- Oddziaływania skumulowane: zabudowa zagrodowa i komunikacyjna, które mogą łącznie ograniczyć powierzchnię i jakość siedlisk.

2. Korytarze ekologiczne, w tym „Dolina Górnej Warty”:

- Możliwe zagrożenia: bariery liniowe (drogi, linie przesyłowe), zabudowa w strefie dolinowej, przekształcanie łąk i zadrzewień nadrzecznych.
- Skutkiem może być przerwanie drożności korytarza i utrudnienie migracji gatunków.

3. Inne komponenty środowiska:

- **Wody powierzchniowe i podziemne:** ryzyko zanieczyszczeń z nowej zabudowy i infrastruktury, zmiana retencji.
- **Powietrze i klimat akustyczny:** wzrost emisji liniowych (transport) i hałasu w rejonach zabudowy.
- **Krajobraz:** fragmentacja krajobrazu rolniczego i naturalnego, szczególnie w dolinach rzecznych.

Skutki realizacji ustaleń POG:

- Krótko- i średnioterminowe: zwiększona presja budowlana na tereny rolnicze i otwarte, potencjalne wycinki pod inwestycje, zwiększenie ruchu drogowego, lokalny wzrost emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza.
- Długoterminowe: trwałe przekształcenie siedlisk w sąsiedztwie obszarów Natura 2000 i rezerwatów, obniżenie jakości korytarza ekologicznego „Dolina Górnej Warty”, pogorszenie warunków bytowych gatunków chronionych.
- Skumulowane: łączenie się presji wynikających z zabudowy, rozwoju komunikacji i lokalizacji farm fotowoltaicznych może w długim okresie prowadzić do degradacji siedlisk oraz obniżenia jakości krajobrazu.

Szczególnym źródłem zagrożeń mogą być **instalacje odnawialnych źródeł energii** (zlokalizowane poza formami ochrony przyrody, w strefach otwartych: 110 SO, 113 SO, 114 SO, 118 SO), zwłaszcza farmy fotowoltaiczne. Ich **negatywne oddziaływania obejmują:**

- Efekt „lustra wody” (*lake effect*): panele fotowoltaiczne mogą być postrzegane przez ptaki wodno – błotne jako powierzchnie wodne. Prowadzi to do prób lądowania, kolizji, urazów lub śmierci ptaków. W przypadku doliny Górnej Warty, która pełni funkcję korytarza ekologicznego dla wielu gatunków ptaków wodnych i migrujących, ryzyko to jest szczególnie istotne.
- Efekt olśnienia (*glare effect*): odbicia światła od paneli mogą dezorientować ptaki w trakcie lotu, powodując zmianę tras przelotów, zderzenia z infrastrukturą lub osłabienie orientacji przestrzennej.
- Fragmentacja siedlisk: duże kompleksy paneli powodują wyłączenie powierzchni rolnych lub łąkowych z funkcji żerowisk i miejsc gniazdowania.
- Bariery przestrzenne: ogrodzenia i infrastruktura towarzysząca mogą ograniczać przemieszczanie się zwierząt naziemnych.

Zagrożenia te stanowią szczególną presję dla gatunków ptaków chronionych w obszarach Natura 2000 i rezerwach przyrody oraz mogą obniżyć drożność korytarza ekologicznego „Dolina Górnej Warty”, stąd zakaz lokalizacji OZE w obrębie form ochrony przyrody i korytarzy ekologicznych.

Rozwiązania minimalizujące i kompensacyjne:

- **Strefy buforowe i odległości minimalne:**
 - zakaz lokalizacji nowych inwestycji w pasie minimum 200 m od granic obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody i ostoi ptasich, z dopuszczeniem zabudowy istniejącej (obszar Natura 2000 Szachownica i rezerwat przyrody Szachownica i Bukowa Góra są zlokalizowane w strefach SO, w odl. min. 500 m od najbliższej zabudowy; Rezerwat przyrody i Obszar Natura 2000 „Stawiska”, jest zlokalizowany w pobliżu istniejącej zabudowy (w promieniu 200 m), pod którą wyznaczono strefy 2 SW, 107 SZ, 193 SZ, 5 SJ,

84 SJ, 87 SJ, 88 SJ, w strefach tych utrzymuje się istniejącą zabudowę, bez możliwości lokalizacji nowej zabudowy),

- obowiązek zachowania ciągłości zadrzewień i korytarzy zieleni,
 - zachowanie ciągłości dolin rzecznych poprzez pasy roślinności towarzyszącej o szerokości min. 100 m (w planach miejscowych należy ustalić szczegółowe zasady dotyczące zakazu zabudowy i zagospodarowania terenów wzdłuż cieków wodnych),
 - lokalizacja farm fotowoltaicznych i innych dużych inwestycji poza korytarzem ekologicznym „Dolina Górnej Warty” oraz w odległości minimum 500 m od cieków wodnych, starorzeczy i zbiorników wodnych (ograniczenie efektu „lustra wody”),
 - stosowanie paneli fotowoltaicznych z powłokami antyrefleksyjnymi ograniczającymi efekt ośnienia,
 - projektowanie farm FV z pozostawieniem przerw i zielonych korytarzy (ciągów zadrzewień, pasów łukowych) umożliwiających przemieszczanie się zwierząt.
- **Ochrona siedlisk i gatunków:**
 - utrzymanie istniejących zadrzewień śródpolnych i miedz jako siedlisk i korytarzy ekologicznych,
 - zakaz prac budowlanych w okresie lęgowym ptaków i rozrodu nietoperzy,
 - unikanie oświetlenia sztucznego w sąsiedztwie obszarów chronionych.
 - **Środki kompensacyjne:**
 - nasadzenia zastępcze w stosunku 2:1 w przypadku wycinki,
 - renaturalizacja fragmentów dolin rzecznych, odtworzenie stref ekotonowych,
 - budki lęgowe i schrony dla nietoperzy przy ingerencji w kolonie.
 - **Procedury oceny i monitoringu:**
 - obowiązkowe przeprowadzenie OOŚ dla inwestycji w strefach oddziaływania na obszary Natura 2000 i korytarz Warty,
 - zasada przeczności: brak pewności co do wpływu = konieczność dodatkowej analizy,
 - monitoring oddziaływania farm PV na ptaki i wdrażanie kompensacji, jeśli pojawią się negatywne skutki.

Oddziaływanie ustaleń planu na Załęczański Obszar Chronionego Krajobrazu

Załęczański Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje część gminy Lipie, w tym doliny cieków wodnych oraz obszary pełniące funkcję korytarzy ekologicznych. Uchwała nr VII/9/10/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego określa zakazy obowiązujące na tym terenie, w szczególności:

- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- zakaz działań mogących naruszać cele ochrony krajobrazowej, przyrodniczej i rekreacyjnej obszaru,
- obowiązek utrzymania funkcji korytarzy ekologicznych i zachowania ciągłości dolin rzecznych.

Potencjalne zagrożenia:

- naruszenie zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, kolizja z ciekim wodnym i korytarzem ptasim „Dolina Górnej Warty”;
- zabudowa lub inwestycje liniowe mogące powodować fragmentację krajobrazu i ograniczenie drożności ekologicznej;

- utrata walorów krajobrazowych i rekreacyjnych wynikająca z nadmiernej presji inwestycyjnej.

Ocena zgodności z uchwałą Sejmiku:

Ustalenia planu ogólnego muszą pozostawać w pełnej zgodności z Uchwałą nr VII/9/10/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie „Załączniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu” (Dz.Urz. z 2024 r. poz. 9041), w szczególności z zakazem realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Oznacza to konieczność rezygnacji z wyznaczania farm fotowoltaicznych w jednostkach planistycznych znajdujących się w granicach ZOChK.

Wnioski i środki minimalizujące:

- całkowite wykluczenie lokalizacji elektrowni słonecznych i innych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w granicach ZOChK,
- zachowanie i wzmacnianie ciągłości dolin cieków wodnych poprzez utrzymanie stref roślinności ochronnej o szer. min. 100 m,
- zapewnienie, że ustalenia POG wspierają cele ochrony ZOChK: ochronę krajobrazu, bioróżnorodności, funkcji korytarzy ekologicznych oraz możliwości turystycznych i rekreacyjnych.

Podsumowanie - Potencjalne skutki realizacji ustaleń POG i działania minimalizujące		
Obszar	Potencjalne skutki	Działania minimalizujące / kompensacyjne
Obszary Natura 2000 i rezerваты („Szachownica”, „Stawiska”)	fragmentacja siedlisk, zmiana stosunków wodnych, zakłócenia akustyczne i świetlne, utrata miejsc bytowania nietoperzy i ptaków	– strefa buforowa min. 200 m – zakaz prac budowlanych w okresie lęgowym i rozrodu – ochrona istniejących zadrzewień i siedlisk – kompensacja: nasadzenia 2:1, – schrony dla nietoperzy
Załączniański Obszar Chronionego Krajobrazu (ZOChK)	naruszenie krajobrazu, fragmentacja korytarza Warty, kolizja z ciekami wodnymi	– rezygnacja z OZE w jednostkach położonych w ZOChK – utrzymanie pasów roślinności ochronnej min. 100 m wzdłuż cieków wodnych – ochrona walorów krajobrazowych i rekreacyjnych
Załączniański Park Krajobrazowy (ZPK)	presja inwestycyjna, utrata funkcji krajobrazowych	– zakaz OZE i OUZ w granicach parku – ochrona korytarzy ekologicznych
Korytarze ekologiczne, w tym: „Dolina Górnej Warty”	przerwanie ciągłości korytarza, utrudnienie migracji zwierząt, degradacja siedlisk dolinnych, bariery przestrzenne	– zakaz lokalizacji dużych inwestycji (w tym OZE) w korytarzach ekologicznych – utrzymanie pasów roślinności o szer. min. 100 m wzdłuż cieków wodnych, – zachowanie i uzupełnianie zadrzewień śródpolnych i pasów zieleni – projektowanie przejść dla zwierząt przy drogach
Zagrożenie	Potencjalne skutki	Działania minimalizujące / kompensacyjne
Farmy fotowoltaiczne (OZE)	efekt „lustra wody” – mylenie paneli z wodą przez ptaki; efekt olśnienia – dezorientacja ptaków; fragmentacja siedlisk otwartych;	– lokalizacja min. 500 m od cieków wodnych, starorzeczy i zbiorników – zakaz lokalizacji w korytarzu Warty i w sąsiedztwie Natura 2000

	bariery przestrzenne przez ogrodzenia	– stosowanie paneli antyrefleksyjnych – pozostawienie pasów zieleni i przerw w infrastrukturze – monitoring oddziaływań na ptaki i kompensacja
Inwestycje liniowe (drogi, linie przesyłowe)	bariera dla migracji gatunków, kolizje ze zwierzętami, wzrost hałasu	– planowanie tras z ominięciem obszarów cennych – budowa przejść dla zwierząt – stosowanie ekranów akustycznych i zieleni izolacyjnej
Ogólne skutki zabudowy	wzrost emisji hałasu, zanieczyszczeń powietrza i wód, utrata terenów otwartych, fragmentacja krajobrazu	– rozwój zabudowy w formie zwartej, unikanie rozpraszania zabudowy – retencja wód opadowych, ograniczenie uszczelniania gleb – stosowanie OZE w zabudowie mieszkaniowej zamiast dużych farm

Tabela 13. Podsumowanie - Potencjalne skutki realizacji ustaleń POG i działania minimalizujące

Analiza przewidywanych skutków ustaleń projektu planu ogólnego Gminy Lipie wskazuje na możliwość wystąpienia następujących oddziaływań:

Typ oddziaływania	Zakres i charakter oddziaływania	Obszary narażone	Skala
Fragmentacja siedlisk i zakłócenia migracji	W przypadku urbanizacji lub przekształcania terenów otwartych (np. rolnych, łąkowych) w sąsiedztwie lasów lub cieków	Dolina Liswarty, okolice rezerwatów	Lokalna
Presja antropogeniczna	Wzrost natężenia ruchu, emisji hałasu i światła przy rozwoju zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury	ZOChK, sąsiedztwo obszarów Natura 2000	Umiarkowana
Zanieczyszczenie wód	Możliwość spływu zanieczyszczeń z powierzchni nieprzepuszczalnych	Cieki wodne, podmokłości, tereny torfowiskowe	Punktowa
Naruszenie celów ochrony Natura 2000	Zmiany w użytkowaniu gruntów i wzrost antropopresji	PLH240004 „Szachownica”, PLH240024 „Stawiska”	Możliwe, w zależności od lokalizacji inwestycji

Tabela 14. Przewidywane oddziaływania ustaleń POG na środowisko

Na podstawie uchwały nr VI/59/10/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 28 sierpnia 2023 r. w sprawie Załącznika Parku Krajobrazowego w części położonej w województwie śląskim oraz ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lipie, dokonano analizy zgodności ustaleń planistycznych z celami ochrony Parku wynikającymi z § 2 uchwały oraz zakazami ekosystemów (§ 3 uchwały), obowiązującymi na obszarze Parku.

Analiza zgodności POG z celami ochrony ZPK (§ 2 uchwały)	
Cel ochrony (§ 2)	Ocena zgodności ustaleń planu ogólnego
Ochrona przyrody nieożywionej (m.in. formy krasowe, źródła)	Brak zagrożenia – w strefie SO nie przewiduje się nowych inwestycji; strefy SJ i SZ ograniczają się do istniejącej zabudowy i jej uzupełnienia.
Ochrona przyrody ożywionej (torfowiska, świetliste dąbrowy, chronione gatunki)	Strefy SJ i SZ nie ingerują w cenne siedliska – dotyczą istniejących zabudowań i ich uzupełnień. Brak nowych terenów inwestycyjnych, poza obszarami zwartej zabudowy.
Ochrona walorów krajobrazowych i kulturowych (krajobraz naturalny, układ zadrzewień, stanowiska archeologiczne)	Ustalenia dla strefy SO zapewniają pełną ochronę krajobrazu; w strefach SJ i SZ nie przewiduje się likwidacji zadrzewień. W projekcie planu zachowano charakter istniejącej zabudowy.

Analiza zgodności POG z zakazami obowiązującymi na terenie ZPK (§ 3 uchwały)	
Zakaz (§ 3 ust. 1)	Ocena zgodności ustaleń planu ogólnego
1. Realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	Brak takich przedsięwzięć – SO nie dopuszcza intensywnej zabudowy; SJ/SZ nie przewidują nowej zabudowy poza terenami zurbanizowanymi.
2. Likwidowanie zadrzewień śródpolnych / przydrożnych	Plan nie przewiduje takich działań – układ zadrzewień pozostaje nienaruszony.
3. Pozyskiwanie skał, torfu, minerałów	Nie występuje – brak ustaleń planu w tym zakresie.
4. Prace ziemne trwale zniekształcające rzeźbę terenu	Brak dopuszczenia takich działań – w strefie SO ich nie przewidziano.
5. Zmiany stosunków wodnych	Brak ustaleń prowadzących do zmian hydrologicznych.
6. Budowa nowych obiektów w pasie 100 m od cieków wodnych	Plan nie przewiduje zabudowy w strefach chronionych wodnie – SJ i SZ dotyczą istniejącej zabudowy.
7. Likwidacja zbiorników wodnych i mokradel	Nie dotyczy – brak takich działań w ustaleniach planu.
8. Rajdy motorowe i samochodowe	Brak ustaleń dopuszczających tego typu aktywności.
Wnioski końcowe	
• Ustalenia projektu planu ogólnego są zgodne z celami ochrony i zakazami określonymi w uchwale nr VI/59/10/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w części położonej w województwie śląskim. • Projekt planu ogólnego nie koliduje z celami ochrony Parku, a jego ustalenia nie będą wiązały się z naruszeniem zakazów tam obowiązujących. • Strefy SJ, SZ, SR oraz OUZ wyznaczono w sposób eliminujący potencjalny konflikt z przepisami ochronnymi. • Obszary zabudowy (SJ, SZ) ograniczają się głównie do już istniejącej zabudowy, w tym budynków nadleśnictwa, co jest zgodne z § 3 ust. 2 uchwały, który dopuszcza rozbudowę / przebudowę istniejących obiektów. • Strefa Otwarta (SO) pełni funkcję ochronną, wspierając utrzymanie krajobrazu otwartego, zadrzewień śródpolnych i cech kulturowych. • W strefach SR nie dopuszczono lokalizacji instalacji OZE	

Tabela 15. Analiza zgodności ustaleń POG z uchwałą w sprawie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w części położonej w województwie śląskim

Na podstawie uchwały nr VII/9/10/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie „Załęczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu” oraz ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lipie, dokonano analizy zgodności ustaleń planistycznych z zakazami wynikającymi z § 2 uchwały oraz ustaleniami dotyczącymi czynnej ochrony ekosystemów (§ 3 uchwały), obowiązującymi na terenie obszaru chronionego.

Analiza zgodności POG z zakazami (§ 2 uchwały)	
Zakazy	Ocena zgodności
Zabijanie dzikich zwierząt, niszczenie siedlisk	Zgodne. Brak działań naruszających faunę i florę.
Realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	Zgodne. W granicach ZOChK nie dopuszczono funkcji OZE.
Likwidowanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, nadwodnych	Zgodne. Brak ustaleń planu prowadzących do ich usunięcia.
Wydobycie kopalin, torfu, minerałów	Nie dotyczy. Plan nie przewiduje takich funkcji.
Zmiana stosunków wodnych	Nie dotyczy. Brak zapisów przewidujących regulacje hydrologiczne.
Likwidacja zbiorników wodnych i obszarów wodno – błotnych	Nie dotyczy. Plan nie dopuszcza takich działań.
Analiza zgodności POG z ustaleniami dot. czynnej ochrony ekosystemów (§ 3 uchwały)	
Wspieranie procesów naturalnego odnowienia drzewostanów	Zgodne. Ustalenia planu utrzymują istniejący drzewostan i tym samym wspierają jego odnowę
Utrzymanie drzewostanu stanowiącego pomniki przyrody	Zgodne. Ustalenia planu zapewniają ochronę pomników przyrody

Kształtowanie stref buforowych wzdłuż cieków	Zgodne. Ustalenia planu zapewniają drożność korytarzy ekologicznych i utrzymanie istniejących zadrzewień i zakrzewień wzdłuż cieków wodnych
Wnioski końcowe	
• Ustalenia planu ogólnego pozostają w zgodności z uchwałą nr VII/9/10/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie Załączniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu • Plan ogólny nie narusza funkcji ochronnych obszaru oraz nie przerywa ciągłości korytarzy ekologicznych. Strefy SO utrzymują otwarty, naturalny charakter przestrzeni. Strefy SJ i SZ zlokalizowano tylko na terenach zabudowy istniejącej i w ramach jej uzupełnienia. W strefach SR zlokalizowanych w granicach OCHK nie dopuszczono możliwości lokalizacji terenów elektrowni słonecznych. • Plan nie narusza ustaleń dotyczących ochrony ekosystemów. Nie planuje się wycinek, przekształceń ani ograniczania sukcesji naturalnej.	

Tabela 16. Analiza zgodności ustaleń POG z uchwałą w sprawie Załączniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

IX ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z USTALENIAMI POG

Zaproponowane ustalenia planu ogólnego w zakresie określenia profili funkcjonalnych terenów oraz wskaźników ich zabudowy i zagospodarowania minimalizują negatywne oddziaływanie na środowisko obszaru. Źródłem ewentualnych zagrożeń może być niepełna realizacja ustaleń planu, wpływających na komponenty środowiska. Należy mieć jednak na względzie, że plan ogólny nie wprowadza szczegółowych ustaleń z zakresu ochrony środowiska i przyrody, regulacje te będą dopiero w kompetencji planów miejscowych, bądź decyzji WZ i LICP.

Na terenach przeznaczonych pod zainwestowanie istnieje możliwość niewłaściwego rozplanowania zagospodarowania działek budowlanych, powodujące przekroczenie uciążliwości poza granice zajmowanej, jak i również obciążenie ruchem komunikacyjnym. Istnieje możliwość niewprowadzenia nowych tras komunikacyjnych oraz niewyposażenia dróg w bariery dźwiękochłonne oraz niewyposażenia terenów w kanalizację deszczową, co nie przyczyni się to do poprawy stanu środowiska oraz nie wpłynie na ograniczenie przekraczania dopuszczalnych poziomów natężenia hałasu na terenach mieszkaniowych, przyległych do komercyjnych.

Ustalenia planu ogólnego w zakresie określenia wskaźników dla stref funkcjonalnych, wprowadzają minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej, co w planach miejscowych może zostać uszczegółowione, np. w postaci nakazów wyposażenia terenów produkcyjnych i infrastruktury w zieleń ochronną i izolacyjną. Nowoprojektowane zainwestowanie terenów, zwłaszcza produkcyjnych, może przyczynić się do pogorszenia stanu jakości środowiska, niemniej jednak jeśli inwestorzy ograniczą oddziaływanie inwestycji do granic swojej nieruchomości to można założyć, że efekt skumulowany nie będzie znaczący.

Reasumując, ewentualne zagrożenia dla środowiska wynikłe z realizacji ustaleń planu ogólnego w zakresie kształtowania i porządkowania ładu przestrzennego, wyznaczenia terenów inwestycyjnych i komercyjnych, wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną – mogą przede wszystkim wynikać z nieprawidłowych ustaleń w planach miejscowych lub decyzjach WZ i LICP, a docelowo z niepełnego wdrożenia tychże dokumentów oraz braku rozwiązań systemowych w tym zakresie. Zazwyczaj bowiem najczęstszymi przyczynami braku efektów lub wręcz pogorszenia się stanu istniejącego są:

- niewłaściwe proporcje ustalania powierzchni zabudowy do powierzchni biologicznie czynnej,
- narastająca dysproporcja między przyrostem substancji budowlanej, a poziomem wyposażenia obszaru w infrastrukturę komunikacyjną i kanalizacyjną,
- dowolna interpretacja ustaleń planu ogólnego w polityce realizacyjnej, poprzedzonej nieprawidłowymi ustaleniami planu, prowadząca w efekcie do chaosu przestrzennego obszaru,
- brak realizacji ustaleń odnoszących się do kształtowania terenów otwartych i zielonych,
- dopuszczenie do zaśmiecenia terenów, będącego efektem nieudolnego systemu gospodarki odpadami.

Zainwestowanie nowych terenów, w tym przekształcenie terenów rolnych w budowlane wiąże się z ubytkiem powierzchni biologicznie czynnej, jak również zmianą gospodarki ściekowej, wzrostem emisji zanieczyszczeń i hałasu, jak również wytwarzanych odpadów. Stąd szczególna rola samorządu lokalnego w konsekwentnej egzekucji przepisów obowiązującego prawa, w tym lokalnego, jakim jest plan zagospodarowania przestrzennego. Pełna realizacja ustaleń planu ogólnego oraz kolejnych dokumentów planistycznych opracowanych na podstawie planu ogólnego, uwzględniająca zarówno nakazy, jak i zakazy, jak też ogólne zasady zabudowy i zagospodarowania terenów, zminimalizuje ewentualne zagrożenia środowiska, które prowadziłyby do zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców.

X PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PLANIE OGÓLNYM

Projekt planu ogólnego uwzględnia rozwiązania mające na celu zmniejszenie, ograniczenie, a nawet wyeliminowanie negatywnych oddziaływań na środowisko, związanych z docelową realizacją jego ustaleń. Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów przyjęte w planie, a także racjonalna eksploatacja, promująca użytkowanie terenów bezpiecznych nie tylko pod względem ekonomicznym, ale i ekologicznym – pozwoli na minimalizację negatywnych oddziaływań na środowisko i ochrony jego zasobów. Przedmiotowy projekt planu jest zgodny z uwarunkowaniami i kierunkami ekofizjograficznymi gminy Lipie. Dla całego obszaru ustalono rozwiązania przestrzenne ograniczające szkodliwe oddziaływanie akustyczne na środowisko życia ludzi, wprowadzono również znaczące regulacje w zakresie gospodarki wodno – ściekowej i ochrony wód. Mając na względzie fakt, iż plan, jako narzędzie polityki przestrzennej, wymaga wdrażania w powiązaniu z przepisami odrębnymi służącymi ochronie środowiska – można przyjąć, że racjonalna realizacja ustaleń planu przyczyni się do zrównoważonego korzystania ze środowiska, pozwalając na utrzymanie jego funkcjonowania na nie pogorszonym poziomie. W związku z powyższym nie wydaje się celowe przedstawianie rozwiązań alternatywnych.

XI TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń Planu ogólnego gminy Lipie nie będzie powodować transgranicznych oddziaływań na środowisko.

XII PROGNOZOWANY WPŁYW USTALEŃ PLANU NA RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII

Określenie „poważnej awarii” wprowadzone zostało ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z definicją ustawową przez poważną awarię rozumie się *„zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”*.

Kryteria charakteryzujące poważne awarie precyzuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 roku w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, i tak o poważnej awarii mówimy o ile spełnia jedno z następujących kryteriów:

- były następstwem pożaru, eksplozji lub uwolnienia w trakcie procesu przemysłowego co najmniej 5% ilości jednej z substancji niebezpiecznych decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o dużym ryzyku wystąpienia awarii;
- były następstwem pożaru, eksplozji lub uwolnienia w trakcie procesu magazynowania lub transportu dowolnej ilości co najmniej jednej z substancji niebezpiecznych wymienionych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 09.04.2002 roku, jeżeli powodują m.in. co najmniej jeden z następujących rodzajów skutków w środowisku:
 - trwałe uszkodzenie lub zniszczenie środowiska, o powierzchni co najmniej 1 ha, z zastrzeżeniem poniższych punktów,
 - trwałe uszkodzenie lub zniszczenie obiektu poddanego pod ochronę, na podstawie przepisów o ochronie przyrody, w drodze uznania za pomnik przyrody lub stanowisko dokumentacyjne,
 - trwałe uszkodzenie lub zniszczenie jednego lub kilku elementów przyrodniczych środowiska, bez względu na wielkość uszkodzonej lub zniszczonej powierzchni, na obszarze poddanym pod ochronę na podstawie przepisów o ochronie przyrody, stanowiącym park narodowy, rezerwat przyrody, park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, użytek ekologiczny lub zespół przyrodniczo – krajobrazowy,
 - zanieczyszczenie cieków naturalnego lub kanału, na długości co najmniej 5 km,
 - zanieczyszczenie poziomów wodonośnych wód podziemnych na obszarze ich zalegania, o pow. min. 1 ha.

Zgodnie z art. 243 ustawy – ochrona środowiska przed poważną awarią oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczanie jej skutków dla ludzi i środowiska. Na negatywne skutki awarii narażone są: powierzchnia ziemi, grunt, wody gruntowe, podziemne i powierzchniowe, powietrze oraz zdrowie i życie ludzi. Zapobieganie zagrożeniom polega na ochronie wód podziemnych, ujęć wody i innych obszarów poprzez izolowanie projektowanych obiektów do podłoża, odbieraniu wód opadowych poprzez szczelny system odprowadzania ścieków deszczowych oraz odpowiednie planowanie przeciwdziałania sytuacjom awaryjnym na wszystkich szczeblach administracji rządowej i samorządowej.

Na terenie Gminy Lipie oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie nie występują zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Najbliżej położonym zakładem o dużym ryzyku wystąpienia poważnej

awarii przemysłowej jest ELKOM-GAZ Sp. z o.o. Sp.k. zlokalizowany w gminie Praszka, w odległości 16 km na zachód od gminy Lipie oraz ORLEN Paliwa Sp. z o.o. Terminal Gazu Płynnego w Nowej Brzeźnicy, zlokalizowany w odległości ok. 18,0 km na wschód od gminy Lipie.

Planowane użytkowanie terenów w związku z wyznaczonymi w planie strefami SP mogą powodować ryzyko wystąpienia poważnej awarii; wyeliminowanie czy ograniczenie możliwości wystąpienia poważnej awarii wymaga bezwzględnego przestrzegania przepisów szczególnych dotyczących transportu i przechowywania substancji i materiałów niebezpiecznych.

W obszarze objętym opracowaniem planu ogólnego zakazuje się lokalizacji inwestycji stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Ustalenia planu ogólnego uwzględniają wymagania związane z ochroną środowiska określone w art. 73 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. W planie miejscowym należy uwzględnić szczegółowe ustalenia z zakresu ochrony środowiska i przyrody oraz życia lub zdrowia ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

XIII . ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W granicach obszaru objętego planem ogólnym gminy Lipie występują formy ochrony przyrody, które zostały wskazane w centralnym rejestrze form ochrony przyrody. Należą do nich:

- Załęczański Park Krajobrazowy,
- Załęczański Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszary NATURA 2000 Szachownica (PLH 240004) i Stawiska (PLH 240024)
- Rezerваты przyrody: Szachownica, Bukowa Góra i Stawiska,
- siedliska przyrodnicze, gatunki chronione i korytarze ekologiczne,
- 7 pomników przyrody.

Tereny te, przyrodniczo cenne, stanowią dla gminy ważne tereny otwarte, w tym o znaczeniu ponadregionalnym, pełnią funkcje korytarzy ekologicznych, jak też zapewniają powiązania pomiędzy Specjalnymi Obszarami Ochrony Natury 2000. Należy działać na rzecz zachowania tych terenów uwzględniając ich obecność w projektowaniu zagospodarowania przestrzennego miasta i sukcesywnie zabezpieczać je prawnie.

Na etapie sporządzania dla tych terenów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy (WZ) lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (LCP), ustalone w tych dokumentach zasady i warunki zagospodarowania muszą uwzględniać rolę form ochrony przyrody oraz umożliwiać zachowanie ich celów i przedmiotów ochrony, oraz gwarantować brak negatywnego wpływu na cele

ochrony ww. obszarów cennych przyrodniczo, jak też wymagany jest nakaz respektowania ustaleń planów ochronnych i zadań ochronnych.

Plany miejscowe oraz decyzje WZ i LCP, które będą opracowywane na podstawie planu ogólnego, należy sporządzać przy uwzględnieniu ustaleń poniższych dokumentów:

- Uchwała Nr VI/59/10/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 28 sierpnia 2023 r. w sprawie „Załęczańskiego Parku Krajobrazowego w części położonej w województwie śląskim”.
- Uchwała nr VII/9/10/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie „Załęczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu” (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2024 r. poz. 9041).
- Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004 (Dz. Urz. z 2014 r. poz. 2577),
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Katowicach z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Szachownica” (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 1433).
- Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Katowicach z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stawiska” (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 2052).

W celu ograniczenia potencjalnych negatywnych skutków realizacji ustaleń planu ogólnego Gminy Lipie na środowisko przyrodnicze w planie ogólnym, należy uwzględnić:

- 1) zachowanie i ochronę ciągłości ekologicznej terenów przyrodniczo cennych, w szczególności między rezerwatami oraz w dolinach cieków (np. Liswarty),
- 2) wprowadzenie ograniczeń dla intensyfikacji zabudowy w Załęczańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu,
- 3) zakaz lokalizacji nowej zabudowy w granicach i bezpośrednim sąsiedztwie obszarów Natura 2000,
- 4) zakaz lokalizacji farm fotowoltaicznych i innych dużych inwestycji w granicach korytarza ekologicznego „Dolina Górnej Warty” oraz w odległości minimum 500 m od cieków wodnych, starorzeczy i zbiorników wodnych (ograniczenie efektu „lustra wody”).
- 5) stosowanie rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie urbanistyki i infrastruktury, takich jak:
 - zieleni izolacyjna i biologicznie czynna,
 - ograniczenie zanieczyszczenia światłem,
 - systemy małej retencji i powierzchniowego oczyszczania wód opadowych,
 - lokalizację budownictwa energooszczędnego i zielonych technologii,
- 6) zgodność z planami zadań ochronnych – ustalenia dokumentów planistycznych nie powinny naruszać wytycznych zawartych w dokumentach ochronnych dla PLH240004 i PLH240024; należy zapewnić możliwość wdrażania planów ochronnych,
- 7) wyznaczenie stref buforowych i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, zwłaszcza między rezerwatami przyrody a obszarami Natura 2000,
- 8) w obszarach chronionych obowiązuje zachowanie ciągłości dolin rzecznych poprzez pasy roślinności towarzyszącej o szerokości min. 100 m,

- 9) rekomendację prowadzenia ocen indywidualnych (OOŚ) na etapie realizacji inwestycji w obszarach o wysokiej wrażliwości środowiskowej,
- 10) promowanie zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich, z uwzględnieniem tradycyjnych form użytkowania przestrzeni wspierających bioróżnorodność.
- 11) zalecenie ograniczenia intensywności zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie form ochrony przyrody, a w przypadku terenów w granicach ZOChK – preferowanie funkcji zgodnych z ochroną krajobrazu i przyrody,
- 12) monitoring wpływu realizacji ustaleń planu – rekomenduje się opracowanie systemu monitorowania skutków wprowadzanych kierunków zagospodarowania na obszary szczególnie wrażliwe,
- 13) wytyczne do dokumentów sporządzanych na podstawie planu ogólnego w zakresie stosowania rozwiązań ograniczających presję środowiskową,
- 14) ustalenia uwzględniające ochronę sąsiadujących obszarów Natura 2000.

W zakresie działań minimalizujących i ograniczenia skutków negatywnych oddziaływań należy również stosować się do ustaleń art. 75. ustawy Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.

- Przykłady działań minimalizujących, mających na celu zachowanie siedlisk zwierząt lub ograniczenia wpływu na zwierzęta:
 - stosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych,
 - prowadzenie prac budowlanych wyłącznie w porze dziennej,
 - wykonywanie prac budowlanych w odpowiednim terminie, np. poza okresem lęgowym ptaków, rozrodczym ssaków (wycinka drzew i krzewów, zdjęcie warstwy gleby),
 - okresowe prowadzenie monitorowania lub nadzoru przyrodniczego i podejmowanie działań ochronnych właściwych dla konkretnych gatunków,
 - stosowanie się do zaleceń ujętych w monitoringu (np. ornitologicznym i chiropterologicznym),
 - przeniesienie zwierząt np. bezkręgowców, płazów i gadów w miejsca o takich samych lub zbliżonych warunkach,
 - stosowanie urządzeń do płoszenia zwierząt i ptaków.
- Przykłady działań minimalizujących, mających na celu zachowanie lub zabezpieczenie przed zniszczeniem siedlisk przyrodniczych:
 - ograniczenie powierzchni zainwestowania terenu w celu zachowania siedlisk,
 - stosowanie pasa buforowego pomiędzy obiektami budowlanymi a otaczającymi je siedliskami,
 - przesadzenie roślin cennych przyrodniczo w miejscach o tożsamyh lub zbliżonych warunkach siedliskowych.

- Przykłady działań kompensujących:

- odtwarzanie siedliska przyrodniczego/siedliska gatunku w innym miejscu,
- odtwarzanie stanu populacji gatunków zniszczonych wskutek oddziaływania planu lub przedsięwzięcia,
- przenoszenie płazów z zagrożonych zniszczeniem zbiorników wodnych do specjalnie wykonanych zbiorników wodnych,
- tworzenie nowych miejsc rozrodu (np. budki dla ptaków lub nietoperzy, platformy gniazdowe dla ptaków drapieżnych, etc.).

XIV . PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Przyjęte metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu winny umożliwiać monitoring - w podstawowym zakresie, tj. w zakresie zgodności użytkowania i zagospodarowania terenów z ustaleniami planu ogólnego oraz rzeczywistej presji na środowisko.

XV . ANALIZA ZGODNOŚCI UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW Z USTALENIAMI PLANU ORAZ DYNAMIKI ZMIAN W STRUKTURZE UŻYTKOWANIA

W trakcie procesu realizacji ustaleń planu ogólnego mogą pojawić się rozbieżności pomiędzy samymi ustaleniami planu i wynikającym z nich prognozowanym zakresem oddziaływania na środowisko, a rzeczywistym stopniem przekształcenia przestrzeni oraz, będącym jego następstwem, realnym wpływem na komponenty środowiskowe. Celowe wydaje się zatem monitorowanie realizacji skutków ustaleń planu ogólnego, w celu zidentyfikowania i wykluczenia najbardziej niekorzystnych.

Z art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) wynika obowiązek oceny aktualności planu ogólnego gminy i planów miejscowych. W celu oceny aktualności ww. dokumentów Wójt Gminy dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów ogólnych oraz planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego, co najmniej raz na kadencję rady gminy. Monitoring skutków realizacji ustaleń planu ogólnego prowadzony będzie w ramach analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględniającej m.in. prowadzone na bieżąco rejestry wydanych pozwoleń na budowę oraz rejestry obiektów oddanych do użytku.

XVI . OCENA SKUTKÓW REALIZACJI PLANU NA ŚRODOWISKO

Dla oceny skutków realizacji ustaleń planu ogólnego na środowisko proponuje się zastosowanie metod pozwalających na **monitoring presji na środowisko oraz stanu jakości środowiska**.

Monitoring presji na środowisko powinien dotyczyć w szczególności realizacji na obszarze objętym planem przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w tym prowadzenia rejestru i analiz wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia.

Dla oceny jakości środowiska proponuje się wykorzystanie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska (realizowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie) w zakresie stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska oraz występujących tendencji i dynamiki zmian.

Gromadzone informacje w ramach PMŚ służą wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska lub innych poziomów określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów lub innych wymagań,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych, przyczynach tych zmian w tym powiązaniach przyczynowo – skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) został utworzony ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 425) Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest odpowiedzialny za opracowywanie wieloletnich programów Państwowego Monitoringu Środowiska obejmujących zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających z polityki ekologicznej państwa. Programy wojewódzkie Państwowego Monitoringu Środowiska są opracowywane przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska.

Ważnym zadaniem w cyklu PMŚ w latach 2013-2015 było pełne wdrożenie nowego systemu gromadzenia, udostępniania i przekazywania danych i informacji o stanie środowiska wytwarzanych w ramach PMŚ, m.in. z wykorzystaniem systemu informacji geograficznej (GIS), a także wdrożenie raportowania o stanie środowiska opartego na jednolitej infrastrukturze informacji przestrzennej w Europie (INSPIRE).

„Strategiczny Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025” powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 1479). Program ten odzwierciedla nową strukturę monitoringowo – laboratoryjną Inspekcji, wprowadzoną ww. ustawą. Zgodnie z tymi przepisami zasoby i zadania PMŚ realizowane do końca 2018 r. przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska zostały przeniesione do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i tym samym od 1 stycznia 2019 r. zadania PMŚ są realizowane wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ). Nowa struktura funkcjonalna PMŚ pozwoli na efektywniejsze zarządzanie specjalistyczną wiedzą w zakresie badania i ocen stanu środowiska, co umożliwi skuteczniejsze docieranie z informacją o środowisku do społeczeństwa i zarządzających (władz rządowych i samorządowych). Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach realizuje na terenie województwa śląskiego zadania określone w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego na lata 2016-2020”.

Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Śląskiego stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku (dot. poszczególnych elementów monitoringu środowiska: powietrze, woda, hałas, pola elektromagnetyczne). Wojewódzki Program Monitoringu Środowiska zawiera zadania określone w wieloletnim programie opracowywanym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych potrzeb wynikających z polityki ekologicznej państwa. Realizacja zadań na obszarze województwa śląskiego związana jest z monitorowaniem głównych elementów środowiska dla oceny działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska oraz stale poszerzających się obowiązków raportowania o stanie poszczególnych komponentów środowiska do instytucji i agend unijnych (Komisja Europejska i Europejska Agencja Środowiska).

XVII . STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu planu ogólnego gminy Lipie i obejmuje obszar gminy w jej granicach administracyjnych.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko ustaleń planu ogólnego. Podstawowym celem prognozy, opracowywanej równocześnie z projektem planu ogólnego, jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla stanu środowiska, poprzez identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na abiotyczne, biofizyczne i zdrowotne komponenty środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w projekcie planu.

Prognozę opracowano zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.).

Przedmiotem niniejszego opracowania jest ocena oddziaływania na środowisko projektu Planu ogólnego gminy Lipie. W związku z nowelizacją przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1688), gmina Lipie przystąpiła do sporządzania Planu ogólnego dla obszaru całej gminy. W ramach niniejszej prognozy dokonano analizy wpływu kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętych w projekcie planu ogólnego gminy na środowisko przyrodnicze, w szczególności na elementy chronione na podst. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478, ze zm.). Uwzględniono wpływ ustaleń planu na:

- Załęczański Park Krajobrazowy (ZPK),
- Załęczański Obszar Chronionego Krajobrazu (ZOChK),
- obszary Natura 2000: Szachownica (PLH240004) i Stawiska (PLH240024),
- rezerваты przyrody: Szachownica, Bukowa Góra i Stawiska,
- siedliska przyrodnicze, gatunki chronione i korytarze ekologiczne.

Teren objęty planem ogólnym cechuje się wysoką wartością przyrodniczą i dużym udziałem form ochrony przyrody. Znajdują się tu:

- siedliska przyrodnicze o znaczeniu wspólnotowym (m.in. buczyny, grądy, łąki świeże),
- stanowiska gatunków chronionych, w tym nietoperzy (w rejonie rezerwatu „Szachownica”), płazów i roślin objętych ochroną ścisłą,
- tereny leśne i doliny rzeczne pełniące funkcję korytarzy ekologicznych,
- cenne formy ukształtowania terenu (wapienne wzgórza, źródłiska).

Na obszarze Natura 2000 obowiązują plany zadań ochronnych, które wskazują cele ochrony i działania niezbędne dla zachowania integralności tych terenów.

Zgodnie z art. 13d ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.) w planie ogólnym strefy planistyczne z zabudową o funkcji mieszkalnej, tj. strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową, wyznacza się wyłącznie w obszarach, dla których w obowiązujących planach miejscowych określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Gmina Lipie posiada pokrycie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na powierzchni 1193,66 ha, co stanowi 12,05% powierzchni gminy. Są to głównie tereny zurbanizowane, zatem wyznaczone strefy funkcjonalne stanowią w przeważającym stopniu odzwierciedlenie istniejącego zainwestowania terenów zgodnego z mpzp. Ponadto na wnioski mieszkańców rozszerzono tereny o funkcji mieszkalnej w zakresie wyznaczonego obszaru uzupełnienia zabudowy, jak też tereny o komercyjnym profilu, poza OUZ. Strefy funkcjonalne wyznaczono również w obrębie terenów z istniejącą funkcją mieszkalną, poza granicami OUZ i poza planami.

W projekcie planu ogólnego w gminnym katalogu stref planistycznych określono profile funkcjonalne poniższych stref planistycznych:

- SW - strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (1÷22 SW)
- SJ - strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (1÷148 SJ)
- SZ - strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (1÷202 SZ)
- SU - strefy usługowe (1÷53 SU)
- SP - strefy gospodarcze (1÷18 SP)
- SR - strefy produkcji rolniczej (1÷24 SR)
- SI - strefy infrastrukturalne (1÷6 SI)
- SN - strefy zieleni i rekreacji (1÷22 SN)
- SC - strefy cmentarzy (1÷6 SC)
- SO - strefy otwarte (1÷118 SO)
- SK - strefy komunikacyjne (1÷4 SK)

oraz wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów (minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy).

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW zostały wyznaczone na terenach, które są zainwestowane istniejącymi budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy, jak też na podstawie wniosków do planu ogólnego.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ oraz zagrodową SZ zostały wyznaczone w terenach, dla których w obowiązujących planach miejscowych określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ wyznaczone na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (MN; MN,MR; MN,RM; MT; RM,MN; RM), wyznaczonego OUZ, wniosków do planu ogólnego, jak też na terenach zurbanizowanych z istniejącą zabudową o funkcji mieszkalnej.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ wyznaczone na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (MN,RM; RM,MN; RM) oraz wyznaczonego OUZ, jak też wniosków do planu ogólnego, jak też na terenach z istniejącą zabudową zagrodową.

Strefy produkcji rolniczej SR zostały wyznaczone na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (R – tereny rolnicze dopuszczone do lokalizacji budynków i urządzeń budowlanych służących produkcji rolniczej), na wnioski mieszkańców – w terenach R oraz w miejscach istniejącej zabudowy o funkcji produkcji rolniczej.

Strefy usługowe SU i strefy gospodarcze SP zostały wyznaczone na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (U, UO, UK, UKI, UZ, UI,UK oraz UP, U, UI, PP, PU), w miejscach istniejącej zabudowy o funkcji usług publicznych i komercyjnych, produkcyjnych, jak też w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz na wnioski do planu ogólnego.

Strefy zieleni i rekreacji SN zostały wyznaczone głównie w sąsiedztwie terenów zurbanizowanych, na terenach chronionych przyrodniczo, jak też w miejscach o potencjalnym rozwoju turystyczno – rekreacyjnym, na podstawie przeznaczenia terenów ustalonego w planach miejscowych (UT; ZD) oraz na wnioski do planu ogólnego.

W strefach SN, zlokalizowanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, nie ustalono profilu dodatkowego, tym samym nie dopuszczając nowej zabudowy w tych obszarach.

Strefy cmentarzy SC zostały wyznaczone w miejscu istniejących cmentarzy oraz na terenie cmentarza zamkniętego pod ochroną konserwatorską (przeznaczenie w planach: ZC, ZCn).

Strefy komunikacyjne SK zostały wyznaczone w obrębie drogi głównej o klasie G (DK 42) oraz dróg zbiorczych klasy Z.

- dla drogi krajowej nr 42 ustalono strefę komunikacyjną 1 SK, dla której w profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej i teren wód,
- strefy 2÷4 SK ustalono dla dróg zbiorczych powiatowych, dla których w profilu dodatkowym dopuszczono teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód, teren drogi zbiorczej.

Strefy otwarte SO zostały ustalone na pozostałym obszarze gminy, w tym:

- strefy otwarte bez określania profilu dodatkowego,
- strefy otwarte, w których w profilu dodatkowym określono funkcję zieleni urządzonej (53 SO, 54 SO, 78 SO, 108 SO, 109 SO, 117 SO,
- strefy otwarte, w których w profilu dodatkowym określono funkcję elektrowni słonecznej / fotowoltaika (110 SO, 112 SO, 113 SO, 114 SO, 115 SO, 116 SO, 118 SO).

Tereny przeznaczone pod OZE wskazano poza obszarami cennymi przyrodniczo, z dala od zabudowy mieszkaniowej (istniejącej i projektowanej) – w odl. min. 150,0 m od najbliższej strefy SJ i min. 170,0 m od strefy SZ. Założeniem jest jak najniższa uciążliwość dla środowiska i zdrowia ludzi.

Na terenie gminy Lipie wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy (OUZ) zarówno na obszarach gminy pokrytych planami miejscowymi, jak i na obszarach z istniejącą zabudową mieszkaniową. Wyznaczony OUZ pozwala na uzupełnienie i rozszerzenie terenów, dla których w planach miejscowych przewidziano funkcję mieszkalną, uwzględnienie terenów nieobjętych planami z istniejącą zabudową o funkcji mieszkalnej (np. na podstawie decyzji WZ), jak też na uwzględnienie wniosków mieszkańców w zakresie ustalenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową.

Obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729). Łączna powierzchnia wszystkich obszarów uzupełnienia zabudowy [1÷113 OUZ] na terenie gminy Lipie wynosi 313,11 ha. Dopuszcza się rozszerzenie granic obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w § ust. 1 rozporządzenia, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar o łącznej powierzchni 125,17 ha. W planie ogólnym gminy Lipie OUZ rozszerzono o 58,03 ha.

Realizacja ustaleń planu ogólnego nie powinna spowodować istotnego pogorszenia warunków życia mieszkańców oraz wywołać negatywnych skutków dla środowiska, ładu przestrzennego oraz ekosystemu miasta, zarówno w fazie realizacji, jak i po jej zakończeniu. Projekt planu ogólnego spełnia te wymagania, zachowując najważniejsze walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe obszaru.

Zaproponowane ustalenia planu ogólnego w zakresie określenia profili funkcjonalnych terenów oraz wskaźników ich zabudowy i zagospodarowania minimalizują negatywne oddziaływanie na środowisko obszaru. Źródłem ewentualnych zagrożeń może być niepełna realizacja ustaleń planu, wpływających na komponenty środowiska. Należy mieć jednak na względzie, że plan ogólny nie wprowadza szczegółowych ustaleń z zakresu ochrony środowiska i przyrody, regulacje te będą dopiero w kompetencji planów miejscowych, bądź decyzji WZ i LICP. Ewentualne zagrożenia dla środowiska wynikłe z realizacji ustaleń planu ogólnego w zakresie kształtowania i porządkowania ładu przestrzennego, wyznaczenia terenów inwestycyjnych i komercyjnych, wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną – mogą przede wszystkim wynikać z nieprawidłowych ustaleń w planach miejscowych lub decyzjach WZ i LICP, a docelowo z niepełnego wdrożenia tychże dokumentów oraz braku rozwiązań systemowych w tym zakresie.

Plan ogólny gminy Lipie oceniono pod kątem wpływu na przyrodę, w tym obszary Natura 2000 („Szachownica”, „Stawiska”) i korytarz ekologiczny „Dolina Górnej Warty”. Stwierdzono, że rozwój zabudowy i inwestycji, szczególnie farm fotowoltaicznych, może powodować zagrożenia dla środowiska: fragmentację siedlisk, zakłócenie migracji zwierząt, a w przypadku paneli – mylenie ich z powierzchnią wody (efekt „lustera wody”) i dezorientację ptaków (efekt olśnienia). Aby temu zapobiec, wprowadzono zasady ochronne:

- strefy buforowe wokół obszarów Natura 2000 i dolin rzecznych,
- zakaz lokalizacji farm fotowoltaicznych w korytarzu ekologicznym i w pobliżu cieków wodnych (min. 500 m),
- stosowanie paneli antyrefleksyjnych,
- ochrona istniejących zadrzewień,
- zakaz prac w okresie lęgowym ptaków i rozrodu nietoperzy,
- kompensacja przyrodnicza (np. nowe nasadzenia, renaturalizacja dolin).

Dzięki tym środkom rozwój gminy ma być zrównoważony i nie prowadzić do istotnego pogorszenia stanu środowiska ani do utraty funkcji siedlisk i korytarzy ekologicznych.

Część gminy Lipie leży w granicach Załączarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Jest to teren o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, który pełni funkcję korytarza ekologicznego i miejsca wypoczynku mieszkańców. W planie ogólnym wprowadzono zapisy, które mają chronić ten obszar. Najważniejsze z nich to:

- zakaz lokalizacji farm fotowoltaicznych i innych dużych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w granicach obszaru chronionego krajobrazu,
- obowiązek utrzymania ciągłości dolin rzecznych i zachowania pasów roślinności ochronnej,
- ochrona krajobrazu i możliwości rekreacyjnych mieszkańców.

Dzięki temu rozwój przestrzenny gminy nie będzie sprzeczny z celami ochrony Załączarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W Prognozie OŚ dokonano analizy skutków ustaleń projektu POG na środowisko przyrodnicze oraz oceny potencjalnych oddziaływań na obszary chronione oraz wskazano ogólne ustalenia ograniczające potencjalne negatywne skutki realizacji ustaleń POG na środowisko przyrodnicze. Przedmiotowy projekt planu ogólnego gminy Lipie nie zawiera ustaleń z zakresu ochrony środowiska, w związku z czym analiza przeprowadzona w ramach niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatna do stopnia szczegółowości ustaleń planu.

W przypadku przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz niektórych mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, przeprowadza się obligatoryjnie postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w ramach której określa się, analizuje oraz ocenia:

- bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na: środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, wzajemne oddziaływanie między tymi elementami,
- możliwości oraz sposoby zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- wymagany zakres monitoringu, a także określa zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

XVIII . BIBLIOGRAFIA

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipie, przyjęte uchwałą Nr XXIII/148/2020 Rady Gminy Lipie z dnia 17 września 2020 r.
- Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Lipie
- Strategia Rozwoju Gminy Lipie do 2030 r., przyjęta uchwałą Nr XLIV/284/2022 RADY Gminy Lipie z dnia 21 stycznia 2022 r.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjęty uchwałą nr VI/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2016 r. poz. 4619).
- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lipie na lata 2018-2023, przyjęty uchwałą Nr XLV/333/2018 Rady Gminy Lipie z dnia 27 kwietnia 2018 r.
- Uchwała Nr VI/59/10/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 28 sierpnia 2023 r. w sprawie „Załącznika Parku Krajobrazowego w części położonej w województwie śląskim”.
- Uchwała nr VII/9/10/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie „Załącznika Obszaru Chronionego Krajobrazu” (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2024 r. poz. 9041)
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004 (Dz. Urz. z 2014 r. poz. 2577)
- Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Katowicach z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Szachownica” (Dz. Urz. z 2021 r. poz. 1433)
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Katowicach z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Stawiska” (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 2052)
- Baza danych obiektów topograficznych (BDOT10k)
- Strony www:
 - <https://www.isok.gov.pl>
 - <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start>
 - <http://geoportal.pgi.gov.pl/SOPO/aplikacja>
 - <https://powietrze.gios.gov.pl>
 - <https://www.pgi.gov.pl/>
 - <http://natura2000.gdos.gov.pl/>
 - <http://www.ekoportal.gov.pl/>
 - <http://mapa.korytarze.pl/>

Spis tabel

Tabela 1. Podstawowe charakterystyki JCWPd w obrębie gminy Lipie	34
Tabela 2. Tabela klimatu gminy Lipie w miesiącach.....	36
Tabela 3. Zestawienie użytków rolnych	38
Tabela 4. Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Lipie	41
Tabela 5. Ustalenia Planów Ochrony / Zadań Ochronnych i rekomendacje do Planu Ogólnego Gminy Lipie.....	49
Tabela 6. Pomniki przyrody w gminie Lipie	59
Tabela 7. Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów ustalone w Planie ogólnym gminy Lipie	71
Tabela 8. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe	73
Tabela 9. Wykaz obowiązujących planów miejscowych gminy Lipie	92
Tabela 10. Identyfikacja oddziaływań związanych z planowanymi funkcjami obszaru	94
Tabela 11. Częstotliwość pola elektromagnetycznego.....	100
Tabela 12. Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych.....	101
Tabela 13. Podsumowanie - Potencjalne skutki realizacji ustaleń POG i działania minimalizujące.....	107
Tabela 14. Przewidywane oddziaływania ustaleń POG na środowisko	107
Tabela 15. Analiza zgodności ustaleń POG z uchwałą w sprawie	108
Tabela 16. Analiza zgodności ustaleń POG z uchwałą w sprawie.....	109

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Lipie na tle powiatu kłobuckiego	29
Rysunek 2.1-2.2. Lokalizacja Gminy Lipie na tle województwa i powiatu.....	30
Rysunek 3. Struktura administracyjna Gminy Lipie	30
Rysunek 4. Struktura komunikacyjna Gminy Lipie	31
Rysunek 5. Budowa geologiczna gminy Lipie	32
Rysunek 6. Rozmieszczenie oraz zasięg JCWPd oraz GZWP na obszarze gminy Lipie,	33
Rysunek 7. Średnioroczne opady atmosferyczne dla Gminy Lipie.....	36
Rysunek 8. Średnioroczne temperatury	36
Rysunek 9. Obszary gruntów rolnych chronionych.....	39
Rysunek 10. Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Lipie	41
Rysunek 11. Obszary ochrony przyrody	44
Rysunek 12. Obszary Natura 2000 - Szachownica i Stawiska	49
Rysunek 13. Trasa korytarza spójności obszarów chronionych M2 „Liswarta” w gminie Lipie	56

Rysunek 14. Trasa korytarza ekologicznego ssaków kopytnych „K/LNw-W” w gminie Lipie.....	56
Rysunek 15. Trasa korytarza ekologicznego ssaków drapieżnych „D/LGL-N” w gminie Lipie.....	57
Rysunek 16. Trasa regionalnego ptasiego korytarza ekologicznego „Dolina Górnej Warty”	57
Rysunek 17. Trasy korytarzy chiropterologicznych w gminie Lipie	58
Rysunek 18. Trasy korytarzy ichtiologicznych w gminie Lipie.....	58
Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodzią na terenie Gminy Lipie, Q=0,2%	63
Rysunek 20. Mapa zagrożenia powodzią na terenie Gminy Lipie, Q=0,2%	63
Rysunek 21. Mapa zagrożenia powodzią na terenie Gminy Lipie, Q=0,2%	64